

Kungl Utrikesdepartementet

Avd: S

Grupp: 2

Mål: Em^I

Efterforskning av

Raoul Wallenberg

1953, sept. - dec.

KUNGL.
SVENSKA AMBASSADEN

Paris den 1 september 1953.

1 bil.

Strängt förtroligt

Broder,

./.

Härmed ber jag få överlämna en P.M. över ett samtal jag i går hade med en ungrare, som flytt från ett fångläger i Ungern. Som Du finner, uppger han att i ifrågavarande läger befinna sig för närvarande två svenskar, en vid namn König och en annan, vars namn slutar på -"berg". König hade suttit i ungersk fångenskap sedan 1950. Beträffande svensken nr 2 ges en del uppgifter, som tyda på att det kan vara Wallenberg. Denne hade sålunda för elva månader sedan - alltså i oktober förra året - anlänt till lägret efter fångenskap i Ryssland(!) Jag hänvisar i övrigt till innehållet i promemorian och som jag antydde vid dagens telefonsamtal, anser jag att uppgifterna äro av sådan karaktär, att det vore lämpligt om Danielsson omgående ville flyga hit igen. Det är ju att hoppas, att man kan få Lapatys berättelse kompletterad och klarlagd på vissa punkter. Särskilt hans förslag om att vidarebefordra brev till de bägge svenskarna bör nog synas åtskilligt i sömmarna. Några dagar kunna vi förmodligen hålla kvar vår sagesman i Paris men sedan vill han nog fara vidare till sina släktingar i norra Frankrike.

I detta sammanhang utgår jag från att vi bemyndigas svara för kostnaderna i samband med hans vistelse på Svenska Sjukhemmet här.

Utrikesrådet Jarring
Utrikesdepartementet

Per Larsson
Per Larsson

Strängt förtroligt.

P.M.

4
Konsulatet uppsöktes idag av en ungrare vid namn Joseph Lapaty, som uppgav sig ha vissa uppgifter att lämna om några svenska medborgare, vilka för närvarande skulle befinna sig i ungersk fångenskap. På min begäran skickade man omedelbart över Lapaty till beskickningen. Han berättade följande.

Han själv vore journalist och hade under de närmaste åren efter kriget arbetat i den katolska tidningen Magyarors Zág tillsammans med dåvarande chefredaktören dr Horvath. 1948 hade han kastats i fängelse, anklagad för spioneri. Första tiden hade han tillbragt i det beryktade häktet vid Andrassy ut 60 i Budapest. Därefter hade han förts till fängelse i Vac och sedan tillbaka till Budapest till fängelset vid Marco utca. Därifrån hade han överförts till ett fångläger vid Komárom nordväst om Budapest, närmare bestämt utanför Szöny. Fånglägret vore beläget intill de stora oljeraffinerierna på nämnda plats. Han hade vistats där 8 månader tills han helt nyligen lyckats fly över till Österrike; där hade han omhändertagits av engelsmän och amerikanare, som sänt honom vidare västerut. Han var nu på väg till Béthune i norra Frankrike, där han hade släktingar boende och där han hoppades kunna finna arbete av något slag. Anledningen till att han tagit omvägen

via Paris vore följande.

I lägret hade han sammanträffat och blivit god vän med en svensk medborgare vid namn König. Denne skulle vara en svensk affärsman, som 1950 blivit tagen av ungerska polisen vid Sopron på återresa från Budapest, där han varit i affärer, till Sverige. Denne hade också tillbringat den första tiden på Andrásy ut och efter att ha suttit i olika fängelser förts till arbetslägret vid Szöny. Han hade nu lovat König att för det fall han lyckades fly försöka få en hälsning framförd till Königs fru och två barn, c/o B. Ekblom, Hagagatan 12, Falun, ävensom meddela svenska myndigheterna vad som hänt König. Han visste att meddelanden ibland kommit fram till lägret via Internationella Röda Korset. Adressen till König vore i så fall Komárom/Szöny KBP 1642/3/2. Enligt Lapaty hade König följande utseende: 49 år gammal, ljus hårfärg, blåa ögon, spetsig haka, något böjd näsa och rätt smalt ansikte. På vänstra handen hade han ett ganska tydligt ärr från en operation, som han undergått i yngre år.

Lapaty var nu angelägen att berätta ännu en sak. König hade sagt honom, att det i lägret fanns ytterligare en svensk, vars namn han icke lagt på minnet. Han tyckte sig emellertid minnas att namnet slutade på "-berg". König och denne svensk hade till en början och innan Lapatys ankomst suttit i samma avdelning av lägret. Lägret var nämligen uppdelat i ett flertal sektioner, var och en omgiven av taggtråd. Den sektion där den andre svensken och König suttit hade nummer 4. Sedermera hade König flyttats över till sektion nr 2, som förutom genom taggtråd skildes från sektion nr 4 genom en ca 8 - 10 meter bred gata. Det var alltså till sektion nr 2 som Lapaty hade förts och därifrån hade han vid ett par tillfällen kunnat se svensken, som König ta-

att jag skulle återkomma beträffande hans förslag om att genom hans förmedling skicka brev till svenskarna. Jag bad honom vidare stanna några dagar till i Paris, om det vore möjligt. Det är ordnat så att han för närvarande får bo på Svenska Sjukhemmet, Paris, som han först uppsökte och där han blev omhändertagen över natten innan han lyckades komma i kontakt med konsulatet. För övrigt är han för tillfället i behov av sjukhusvård, då han ännu bär spår av blessurer han erhållit i samband med sin flykt. Han verkade i övrigt ganska nervös och uppriven.

I detta sammanhang må nämnas att han var synnerligen angelägen om att hans namn skulle hemlighållas med hänsyn till hans i Ungern kvarlämnade familj. Jag fick emellertid det intrycket att han var besjälad av ärliga avsikter och att han gjort denna omväg via Paris för att hjälpa de bägge svenskarna. Det är möjligt att man om några dagar, när han fått vila ut, skall kunna få ytterligare upplysningar av honom. Avsiktligt nämnde jag under samtalet icke Wallenbergs namn. Det är ju tänkbart, att Lapaty utan att nämna det redan från sin journalisttid känner till Wallenbergfallet eller att han efter sin flykt erfarit något om Wallenberg och själv suggererats att tro att namnet slutade på "-berg". Hur som helst ansåg jag det icke lämpligt - framför allt på grund av hans upprivna tillstånd - att tillsvidare utfråga honom mera.

Paris den 31 augusti 1953.

(Per Anger)

att jag skulle återkomma beträffande hans förslag om att genom hans förmedling skicka brev till svenskarna. Jag bad honom vidare stanna några dagar till i Paris, om det vore möjligt. Det är ordnat så att han för närvarande får bo på Svenska Sjukhemmet, Paris, som han först uppsökte och där han blev omhändertagen över natten innan han lyckades komma i kontakt med konsulatet. För övrigt är han för tillfället i behov av sjukhusvård, då han ännu bär spår av blessurer han erhållit i samband med sin flykt. Han verkade i övrigt ganska nervös och uppriven.

I detta sammanhang må nämnas att han var synnerligen angelägen om att hans namn skulle hemlighållas med hänsyn till hans i Ungern kvarlämnade familj. Jag fick emellertid det intrycket att han var besjälad av ärliga avsikter och att han gjort denna omväg via Paris för att hjälpa de bägge svenskarna. Det är möjligt att man om några dagar, när han fått vila ut, skall kunna få ytterligare upplysningar av honom. Avsiktligt nämnde jag under samtalet icke Wallenbergs namn. Det är ju tänkbart, att Lapaty utan att nämna det redan från sin journalisttid känner till Wallenbergfallet eller att han efter sin flykt erfarit något om Wallenberg och själv suggererats att tro att namnet slutade på "-berg". Hur som helst ansåg jag det icke lämpligt - framför allt på grund av hans upprivna tillstånd - att tillsvidare utfråga honom mera.

Paris den 31 augusti 1953.

(Per Anger)

Jul. 7/9

KUNGL.
SVENSKA BESKICKNINGEN

Prag den 28 augusti 1953.

Strängt förtroligt.

Personligt.

Kamrater
Daniclson togit del

22

Broder,

Under mitt senaste besök i Budapest erfor jag av en ren tillfällighet att Bendel-frågan aktualiserats på initiativ av vederbörande ungerska myndigheter.

Sålunda hade enligt min sagesman en nära släkting till chauffören L. för några veckor sedan kallats till polisen och tillfrågats vad han visste angående Bendels vidare öden. Jag fick emellertid det intrycket, att förhören icke så mycket avsett att få fram fakta för fortsatta efterforskningar efter Bendel utan fastmera att förmå vederbörande att bekräfta att denne bragts om livet av pilkorsmän. På sistnämnda punkt, som förefaller mig att vara av stor betydelse, skulle jag dock erhålla närmare uppgifter vid mitt nästa besök i Budapest i mitten av september.

Vidare ha, likaledes för några veckor sedan, tvenne personer, som tillhört pilkorsrörelsen men detta oaktat stått Bendel nära och bistått denne, försvunnit och förmodligen häktats av polisen.

Kabinettssekreteraren A. Lundberg,
Utrikesdepartementet.

• Nu anförda omständigheter kunna möjligen tyda på, att de ungerska myndigheterna ha för avsikt att genom en process eller på annat sätt ^{söka/}främpressa nya enligt kommunistisk uppfattning övertygande "bevis" för att den officiella versionen om Bendels frånfälle är riktig. Det är dock omöjligt, att med ledning av de knapphändiga uppgifter, som nu föreligga, bilda sig en säker uppfattning om ungerska vederbörandes avsikter. Jag skall återkomma till frågan, sedan jag haft tillfälle att i Budapest inhämta kompletterande informationer.

Stig Fjögren
Annex

KUNGL.
SVENSKA BESKICKNINGEN

Tel Aviv den 28 augusti 1953.

Strängt förtroligt. 1 bil.

Broder Stig,

Det härskar här givetvis djup förstämning i anledning av det slarv som uppenbarades för oss genom Ditt handbrev till mig den 24 augusti. Jag har talat med mina damer och förebrår mig också själv att jag vid undertecknandet i kurirstunden ej upptäckte att piska och anteckning om bilaga saknades.

Här följer nu bilagan ifråga; lyckligtvis var den ej väsentlig för förståelse av brevet. Vill Du vänligen låta på sedvanligt sätt foga densamma till brevet - diskret, så därav icke varder mycket rytande.

*Min hustru
Jens Thalen/.*

Herr Förste Sekreteraren Stig Rynell,
Utrikesdepartementet.

Avskrift

Bil.till hbr. Malling - Kabinettsskreteraren
11 augusti 1953.

L. Sandor

Ramle

Hotel Ramle

An

Royal Swedish Legation

Frau Botschaftssekräterim Asker,

Tel Aviv Rehov Mapu 18

Sehr geehrte Botschaftssekretärin Frau Asker,

Im Zusammenhang mit unserem letztem Gespräch, kam ich zur Ueberzeugung, dass die Angelegenheit Wallenberg, ich, als meine persönliche Sache betrachten muss.

Hatte er doch immer seine ganze Person im Interesse der Allgemeinheit voll eingesetzt.

Daher ist es auch für mich, als ein damaliger kleiner Angestellter selbstverständlich, dass ich auch dasselbe machen muss.

Ich werde versuchen, unabhängig eine direkte Antwort zu bekommen.

Ich bin überzeugt, dass die Schwedische Regierung alles bis jetzt getan hat, was möglich war.

Trotzdem ist heute der letzte Zeitpunkt, um eine Intervention zu versuchen, was nicht nur psychologisch begründet ist, sondern die leitenden Persönlichkeiten sind momentan zugänglich gestimmt.

Im Laufe der nächsten Woche, werde ich Sie telephonisch anrufen, und falls Sie von mir irgend eine Aufklärung wünschen, stehe ich jederzeit zur weiteren Verfügung.

Ich würde mich sehr freuen, wenn Sie einen Tag bestimmen würden, an welchem ich bei Ihnen vorsprechen kann um Ihnen mitzuteilen, was ich unabhängig von Ihnen beabsichtige.

Ihre ergebener

undert.) Sandor Laszlo

8. Juli 1953

Jarring/salwing
KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ang.

Telegram

STOCKHOLM DEN 2 sept. 19 53

N:o 69

BUD

BIL.

INK. D. N:o

AVD.

GR.

MÅL.

Svensk

Prag

Chiffer nr 70 som avsändes inom kort torde lösas
av Eder personligen eller Högstedt.

Cabinet.

Exp. 2/9 1630 T.E.

Jarring/salwing

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ang.

Telegram

STOCKHOLM den 2 sept. 1953

N:o 70 BUD BIL

INK. D. N:o

AVD.

GR.

MÅL

Svensk

Prag

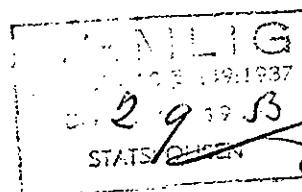
Edert chiffer 79. Då det är möjligt att "senats-president" kan vara en felöversättning av en tjeckisk ämbetstitel bör Ni undersöka om möjligen någon person med namnet Rohan under tidsperioderna som anges i vårt chiffer 68 kan ha haft någon högre befattning i domstolsväsende eller exempelvis i Prags stadsförvaltning. Kanske kan äldre telefonkataloger ge någon ledning.

Cabinet.

Exp 2/9 1700 f

(211)

inner.

P.M.

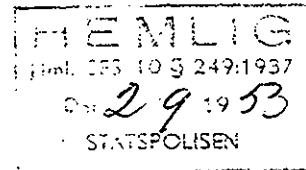
by

Sedan en ungersk medborgare, Joseph Lapaty hos svenska ambassaden i Paris lämnat en uppgift om, att han nyligen rymt från ett ungersk fångläger, och att han där skulle ha sammanträffat med en svensk vid namn König, vilken omtalat, att ytterligare en annan svensk, vilkens namn slutade på -berg, skulle ha befunnit sig i samma ungerska läger, gjordes en undersökning av det tidigare materialet i Wallenberg-saken, varvid konstaterades, att Lapati redan i april 1952 varit i förbindelse med svenska beskickningen i Bonn och lämnat uppenbarligen falska uppgifter om svenskar i ungerska fångläger. Vid besöket på svenska ambassaden i Paris hade Lapati uppgivit, att König skulle ha sin familj - hustru och två barn boende hos B. Ekblom, Hagagatan 12, Falun. En undersökning genom polisen i Falun har givit vid handen, att det bor en tjänsteman Gunnar Ekblom under nämnda adress. Familjen Ekblom har på förfrågan uppgivit, att någon familj König aldrig varit boende hos dem. Däremot hade en tysk tjänsteflicka vid namn König, Fröken König, som heter Barbara i förnamn skrev för cirka 3 månader sedan till en tysk tidnings brevklubb och uppgav sig vilja korrespondera med intresserade ungdomar. Tidningen tog in hennes skrivelser och som adress uppgav hon sin nuvarande arbetsgivare, men av misstag blev initialen G (=Gunnar) ett B. Fröken König har fått några brevsvår, dock icke från någon person med namnet Lapati eller Kovacs.

Lapatis bedrägeri kan därmed sägas vara fullständigt avslöjat.

Stockholm den 2 september 1953.

(Otto Danielsson)
kriminalkommissarie.

P.M.

4 Med anledning av Miloslav Rohans uppgift om att han i Tjeckoslovakien sammanträffat med en sudettysk medborgare vid namn Karl Jakesch, vilken skulle vara född i Kladovy (Klattau) har undertecknad genom generalsekreterare Beer i Svenska Röda Korset låtit göra förfrågan hos tyska Röda Korset, respektive Suchdienst och sudettyska sammanslutningar, huruvida något är känt om en fru Jakesch från Kladovy - enligt Rohans uppgift skulle Jakesch ha förklarat, att fadern var död och att han icke kände till något om moderns öde efter 1945 - samt hennes son, Karl Jakesch. Enligt generalsekreterare Beer har Svenska Röda Korset vid ett flertal tillfällen gjort dylika förfrågningar, och behöver icke närmare redogöra för skälet till förfrågningen.

Beträffande den av Rohan lämnade uppgiften, att Jakesch fader skulle ha varit österrikisk-ungersk officer har undersökning skett i en österrikisk-ungersk officersrulla för år 1914, och i denna rulla finnas flera officerare med namnet Jakesch. Någon överste Jakesch fanns icke, men däremot fanns det en kapten (Hauptmann) vid infanteriet, och denne kapten Jakesch skulle ju kunna ha avancerat till överste, innan krigets slut 1918.

Det torde icke vara omöjligt, att Röda Korsets förfrågan kan giva besked om familjen Jakesch' öde.

Stockholm den 2 september 1953

Avskrift.

Stockholm, den 3 September 1953.

Gs.

Herrn Dr. K. Wagner
Deutsches Rotes Kreuz
Suchdienst-Hamburg

HAMBURG-OSDORF
Blomkamp 51
Deutschland

Sehr geehrter Herr Doktor!

Die Oberverwaltung des Schwedischen Roten Kreuzes bringt Ihnen folgende Anfrage vor.

Wir wären Ihnen sehr dankbar, wenn Sie uns mitteilen könnten, ob Sie in Ihren Verzeichnissen einen ehemaligen deutschen Soldat (sudetdeutschen) Karl Jakesch (Karel Jáks) geb. in 1920 oder 1921 in Kladovy (Klattau) finden können. Sein Vater, der gestorben ist, sollte österreichischer Offizier gewesen sein und man hat uns gesagt, dass er die Wehrmacht gehörte und dass er in 1945 in Frankfurt an der Oder gefangengenommen wurde. Er soll sich bis zu den letzten Jahren in einem russischen Gefangenenlager befunden haben.

Ausserdem ist es uns auch daran gelegen, den Verbleib seiner Mutter zu erfahren. Sie sollte sich unter den aus den sudetdeutschen Gebieten Evakuierten befunden haben.

Wir wären Ihnen sehr dankbar, wenn Sie uns baldmöglichst Ihre eventuelle Aufgabe geben könnten.

Mit vorzüglicher Hochachtung

Henrik Beer
Generalsekretär

HWB/BWd

Vidimeras:

R. Bergström

(214)

J. Ekenbom

Avskrift.

Deutsches Rotes Kreuz.

Suchdienst Hamburg.

An

Comité Central de la
Croix-Rouge Suédoise.

S t o c k h o l m /Schweden.

A III/Schl/591.

Bei: Nachforschung nach K a r l J a k e s c h (Karel Jaks),
geb. c:a 1920/21 i Klavody (Klattua).

Bezug: Ihr Schreiben vom 3.9.53. Az.: Gs.

Von Herrn Dr. W a g n e r bin ich beauftragt worden, Ihnen
den Eingang Ihres o.a. Schreibens zu bestätigen und sofort
Nachforschungen nach dem Verbleib bzw. jetzigen Aufenthalt des
Obengenannten in die Wege zu leiten. Sobald ich etwas für
Sie Wissenswertes in Erfahrung gebracht habe, werde ich
Sie unverzüglich benachrichtigen. Bis dahin bitte ich Sie,
sich zu gedulden.

Mit vorzüglicher Hochachtung!

i. A. Richter
(Richter)

Vidimeras:

R. Rygestrom
.....

J. Ekelbrant
.....

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ex. 2 till

» 3 »

» 4 »

Chiffertelegram (BUD)

Från Paris

Avsänt den 4 / 9 19 53 kl. 1450

Inkom den 4 / 9 19 53 kl. 1555

Utskrivet i 4 ex. Detta är originalet.

Dnr		
Avd.	Gr.	Mål.

genomslagen brände
ky

9.

För Polchefen personligen från Anger.

Adolf Martin Hellman beräknas anlända med
SAS-flyg i kväll kl. 21.20.

Westman.

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ex. 2 till

» 3 »

» 4 »

Chiffertelegram (BUD)

Från Prag

Avsant den 5 / 9 1953 kl.

Inkom den 5 / 9 1953 kl. 0010

Utskrivet i 4 ex. Detta är originalet.

Dnr		
Avd.	Gr.	Mål.

Uth. riktet färing meddelat Dan

80: Edert chiffer 70.

5
Lundberg
delgivits

"Senatspresident" här är antingen talman i ena kammaren i parlamentet eller ordförande i domstolsavdelningen. Ingen Rohan i parlamentet. Vi ha gått igenom 1936 års matrikel, personalen i högsta förvaltningsdomstolen, domstolspersonalen i den inofficiella statskalender 1936 - 1939 ävensom samtliga nummer av Post- och inrikestidningen innehållande utnämningar inom domstolsförvaltningen 1936 - 1941 samt under 1945 - 1948 för vilka sistnämnda år handlingarna dock äro ofullständiga. Namnet Rohan förekommer ingenstädes.

Allard.

Coll.: *Dan*

(216)

1994

Balcar-Rohan-Hellman

Foton, provisoriskt pass

Polismyndighetens yttrande
Härmed intygas, att enligt

vidstående uppgifter om sökandens person äro riktiga; att enligt

sökanden är svensk medborgare; att det vid ansökningsen lagade
fotografier är värlkanade; att det på ena exemplaret av fotografier
anbringade inrytet är underöcknat av känd trovärdig person; att
till utredning om huruvida hinder möter mot utfärdande av pass åt
sökanden undersökning verkställs i följande avseenden, nämligen

samt att vid den verkställda undersökningen någon omständighet
icke framkommit, på grund varav hinder möter mot utfärdande
av pass åt sökanden.
Särskilda anmärkningar

den 19

Denna del ifylles icke av sökanden

ANVISNINGAR

Ansökningsen (sidorna 1 och 2) avges i ett exemplar.
Vid ansökan om gemensamt pass för äkta makar skall dock
vardera maken avgiva en ansökningsen.

Vid ansökningsen skall fogas

- värlkanande fotografi av sökanden utan huvudbonad,
i två exemplar;
- ännu gällande pass;
- äldersbetyg eller äldre pass vars giltighetstid ej utgått
tidigare än ett år före passansökningsen.

Forts. på anvisningsarna & omst. sid. 3.

Utfärdat pass (nr/nr)

giltigt till

Avslag följande passutställningen i

sejm

Sökandens ännu gällande äldre pass

☐ har försörjts ☐ har matkulens och älderslöst till sökanden

den 19

Denna del ifylles icke av sökanden

Denna och omslående sida ifylles av sökanden

Ellernamn Förnamn efternamn äldersbetyg	ROHAN MARCEG PRAG 6 PRAG		
Födelsedag den	födelsedag	stad/ösa	
Födelseort	födelseort	stad/ösa	STOCKHOLM
Hänsitt (innehålls- skrivningsort)	SKRIFTSTÄLLARE		
Yrke/titel	STUREGATAN 38		
Besöksadress och telefon/hemmen el. lägenhet, gäst- adress, postadress	telefon		
Tidigare ellernamn efternamn efternamn efternamn	födelsedag		
Följande mina barn under 16 år ättas införda i passet för alla förmåner enligt äldersbetyg: barn födda 16 år måste ha egna pass			
Önskas gemensamt pass med make an- gives här makeas fullständiga namn	Y		

SKA B. 30. 30000. SPA.

Number of calls: 11

1. Namn	☒ Alla	2. Ålder	☒ 18 år eller äldre
3. Beroende	☒ Ja	4. Beroende	☒ Ja
5. Beroende	☒ Ja	6. Beroende	☒ Ja
7. Beroende	☒ Ja	8. Beroende	☒ Ja
9. Beroende	☒ Ja	10. Beroende	☒ Ja
11. Beroende	☒ Ja	12. Beroende	☒ Ja
13. Beroende	☒ Ja	14. Beroende	☒ Ja
15. Beroende	☒ Ja	16. Beroende	☒ Ja
17. Beroende	☒ Ja	18. Beroende	☒ Ja
19. Beroende	☒ Ja	20. Beroende	☒ Ja
21. Beroende	☒ Ja	22. Beroende	☒ Ja
23. Beroende	☒ Ja	24. Beroende	☒ Ja
25. Beroende	☒ Ja	26. Beroende	☒ Ja
27. Beroende	☒ Ja	28. Beroende	☒ Ja
29. Beroende	☒ Ja	30. Beroende	☒ Ja
31. Beroende	☒ Ja	32. Beroende	☒ Ja
33. Beroende	☒ Ja	34. Beroende	☒ Ja
35. Beroende	☒ Ja	36. Beroende	☒ Ja
37. Beroende	☒ Ja	38. Beroende	☒ Ja
39. Beroende	☒ Ja	40. Beroende	☒ Ja
41. Beroende	☒ Ja	42. Beroende	☒ Ja
43. Beroende	☒ Ja	44. Beroende	☒ Ja
45. Beroende	☒ Ja	46. Beroende	☒ Ja
47. Beroende	☒ Ja	48. Beroende	☒ Ja
49. Beroende	☒ Ja	50. Beroende	☒ Ja
51. Beroende	☒ Ja	52. Beroende	☒ Ja
53. Beroende	☒ Ja	54. Beroende	☒ Ja
55. Beroende	☒ Ja	56. Beroende	☒ Ja
57. Beroende	☒ Ja	58. Beroende	☒ Ja
59. Beroende	☒ Ja	60. Beroende	☒ Ja
61. Beroende	☒ Ja	62. Beroende	☒ Ja
63. Beroende	☒ Ja	64. Beroende	☒ Ja
65. Beroende	☒ Ja	66. Beroende	☒ Ja
67. Beroende	☒ Ja	68. Beroende	☒ Ja
69. Beroende	☒ Ja	70. Beroende	☒ Ja
71. Beroende	☒ Ja	72. Beroende	☒ Ja
73. Beroende	☒ Ja	74. Beroende	☒ Ja
75. Beroende	☒ Ja	76. Beroende	☒ Ja
77. Beroende	☒ Ja	78. Beroende	☒ Ja
79. Beroende	☒ Ja	80. Beroende	☒ Ja
81. Beroende	☒ Ja	82. Beroende	☒ Ja
83. Beroende	☒ Ja	84. Beroende	☒ Ja
85. Beroende	☒ Ja	86. Beroende	☒ Ja
87. Beroende	☒ Ja	88. Beroende	☒ Ja
89. Beroende	☒ Ja	90. Beroende	☒ Ja
91. Beroende	☒ Ja	92. Beroende	☒ Ja
93. Beroende	☒ Ja	94. Beroende	☒ Ja
95. Beroende	☒ Ja	96. Beroende	☒ Ja
97. Beroende	☒ Ja	98. Beroende	☒ Ja
99. Beroende	☒ Ja	100. Beroende	☒ Ja

1. Namn

2. Ålder

3. Beroende

4. Beroende

5. Beroende

6. Beroende

7. Beroende

8. Beroende

9. Beroende

10. Beroende

11. Beroende

SVERIGE
SWEDE
SCHWEDEN

Provisoriskt pass

Passeport provisoire **Emergency Passport** **Interimistischer Reisepass**

for } Adolf Martin HEILMAN
pour }

{ same
 et
 and
 und } { bars under 16 ar
 { enfank(s) ad-dosous do 16 and
 { child(ren) under 16 years
 { Kind(er) unter 16 Jahren

Detta pass gäller för
Co passport est valable pour
This passport is valid for
Zeitungsteil des Passes-
återvända till Sverige
retour en Suède

Retour en Suède

Year	Alumni	Profession
1960	11	Commercial

Professors

Beral

20 septembre 1920

Foddeleert
Mou de verstaende

Stockholm

Längd (utan skor) } 182
 Tillä (sans chaussures)

châtaigne

Byes }
Augon }

HAIR	CHOUX	HAIR	HAARE
Black	Black	Black	Black
Dark brown	Dark brown	Dark brown	Dark brown
Brown	Brown	Brown	Brown
Light brown	Light brown	Light brown	Light brown
Blond	Blond	Blond	Blond
Very blond	Very blond	Very blond	Very blond
White	White	White	White

Frucht	Chaulmug	Brown
Swart	Noir	Schwarz

Urupragr	unbornants	alized grey	Urupagmied
Gall	Ors	Grey	Oran
Vila	Blanca	Walla	Wale

Ogen Youx Eyes Augen

Ordn.	Ordn.	Grey	Ordn.
Krusbrunn	Marion chair	Light brown	Heilbrunn
Waldbrunn	Marion chair	Light brown	Heilbrunn

APPELLANT	PLAINT NO.	JURY DATE	VERDICT
Barn Entails Children's Union			

Prof. dr. h. c. Dr. Dr. med.
Kammlerwarte, Spezialisten für Nahrungsmittel, Signaturen der Nahrungsmittel,
Signaturen der Nahrungsmittel, Signaturen der Nahrungsmittel

PARIS
Official,
Delivered &
Issued at
Amsterdam in

$$\left. \begin{array}{l} \text{den} \\ \text{in} \\ \text{den} \\ \text{am} \end{array} \right\} = 4.9.53$$

It is confirmed that the photograph of a signature appears of desman can callus (It is certified that the photograph and signature affixed above are those of the bearer of the present passport).

For wild hunting, I pass the photograph and the Nomenclaturbericht later on.

It can not be made any more, because the Nomenclaturbericht has been written.

Detta pass gäller till den
Ce passport och valdble jnsuau
This passport is valid until
Gültigkeitsdauer bis zum

32.953

Ambassade de Suède à Paris

Myndgheleus underrakitt
Signaturo do Tsalorle
Signaturo of the issuing authority

Laing

Mr } Adolf Martin HELLMAN
for }
for }
samt }
et }
and }
und }

Detta pass gäller för } återresa till Sverige
Ce passeport est valable pour }
This passport is valid for }
Geltungsbereich des Passes }
retour en Suède

Adolf Martin Hellman
Passnehavarens egenhändiga namnteckning. Signature du titulaire.
Signature of bearer. Unterschrift des Passinhabers.

Signalement
Description: Personenbeschreibung

Titel: Affärsman

Profession: Commerçant

Profession:

Beruf:

Född den: 20 septembre 1920
Né le:
Born on:
Geboren am:

Födelseort: Malmö (Suède)
Lieu de naissance:
Place of birth:
Geburtsort:

Hemvist: Stockholm
Domicile:
Wohnsitz:

Längd (utan skor): 182 cm
Taille (sans chaussures):
Height (without shoes):
Größe (ohne Schuhe):

Hår: châtain
Cheveux:
Hair:

Ögon: marron clair
Yeux:
Augen:

Hår	Cheveux	Hair	Haare
Ljusblond	Blond clair	Light blond	Blond
Mellanblond	Blond moyen	Blond	Blond
Mörkblond	Blond foncé	Dark blond	Dunkelblond
Brunt	Châtain	Brown	Braun
Svart	Noir	Black	Schwarz
Rött	Roux	Red	Rot
Gråsprängt	Grisonnant	Mixed grey	Graugemischt
Grått	Gris	Grey	Grau
Vitt	Blanc	White	Weiss
Skallig	Choué	Bald	Kahlköpfig

Ögon	Yeux	Eyes	Augen
Blå	Bleu	Blue	Blau
Grå	Gris	Grey	Grau
Ljusbruna	Marron clair	Light brown	Hellbraun
Mörkbruna	Marron foncé	Dark brown	Dunkelbraun

Barn: Enfants: Children: Kinder:

Namn: Noms: Names: Namen: Född den: Né le: Born on: Geboren am:

Utfärdat i: Paris
Dated at:
Issued at:
Ausgestellt in:

Härmed visöras att ovan anbragte fotografi och namnteckning äro äkta
havaren av detta pass.
Il est certifié que la photographie et la signature apposées ci-dessus sont celles
du titulaire du présent passeport.
It is certified that the photograph and signature affixed above are those of the
bearer of the present passport.
Es wird bestätigt, dass die Photographie und die Namensunterschrift hier oben
sich auf den Inhaber dieses Passes beziehen.

Detta pass gäller till den: 12-9-53
Ce passeport est valable jusqu'au:
This passport is valid until:
Gültigkeitsdauer bis zum:

Myndighet: Ambassade de Suède à Paris
Authority:
Behörde:

Myndighetens underskrift:
Signature de l'autorité:
Signature of the issuing authority:
Unterschrift der Behörde:

(Per Anger)

Premier Secrétaire

Avgift: utan avgift
sans frais.

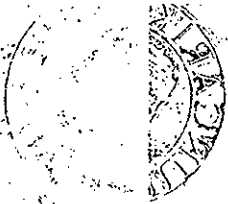
Page réservée pour les visas.

Viseringar böra påtecknas i tidsföljd. Il est recommandé d'apposer les visas dans l'ordre chronologique. It is recommended that visas be entered in chronological order. Es empfiehlt sich, die Sichtvermerke der Zeitfolge nach einzutragen.

Stellen

Adress. oman

forlovet pass i PARIS

Passport Control

.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....

Hellman

Hellman, Juss.

- 1) Provisorisk pass av bestånden i Paris
nr. 219/53 4.9.53 (finnes hos Dr)
- 2) Pass nr. Hk 9994, 10.9.53 (i Hs ägo) ^{nu åkerlämnat}
Hk 9994
Hk 9995
9/9⁵³ rekonstruerades 5 st. pass (svarta fr. n. Sydmo) " 9996
Hk 9994
Hk 9995
23/10-53 erh. Belfrage mott. av parret Hk 9995
4/1-54 ch. beg. best. Wien my passbok f. Karl (?)
10/2 54 bel. f. Wien my passen Hk 9994, Hk 9995
bel. f. Wien samma dag att de finnes i
bestånd
u/ Hellman
xx/ Belfrage mott. xx/ Dan mott.
f. Wien

KUNGL.
SVENSKA AMBASSADEN

Paris den 4 september 1953.
Strängt förtroligt

11/9 T.A.

Broder,

Under åberopande av dagens telefonsamtal ber jag få nämna, att jag ansåg mig böra förskottera Rohan ytterligare 10.000 francs. Som Du antydde vid samtalet visade det sig möjligt alltså att pruta ner hans begäran om 25.000 ~~XXXX~~. De sammanlagda utläggerna uppgå nu till följande belopp.

Tidigare förskott	25.000 francs
Dagens förskott	10.000 "
Flygbiljett Paris-Stock- holm	27.850 "
	62.850 francs (ca 900 kr)

Pengarna har jag lyft ur beskickningskassan såsom utlägg i samband med hr Hellmans resa till Stockholm. Hans avsikt är att snarast möjligt söka återbetala beloppet. Såsom jag nämnde, hoppas han tjäna litet pengar på tidningsartiklar. Det är väl därför att antaga, att han så småningom kommer att söka återbetala pengarna i Stockholm.

Med anledning av ovanstående vore jag tacksam för ett besked, hur vi skola förfara med bokföringen. Enklast är väl att beskickningen skickar in ett debetbesked till departementet rörande beloppet under åberopande av instruktion från kabinettssekreteraren eller pol-chefen.

Utrikesrådet Jarring
Utrikesdepartementet

J. L. Larsson
J. L. Larsson

Paris den 2 september 1953.

Från min syster till brodern
Luk. 79
Genomslagen lättnad Strängt förtroligt
in kom. Dänishen

Broder,

I anslutning till dagens olika telefonsamtal rörande den nu tydligen avslöjade skojaren Lapaty ber jag få relatera vad som sedan hänt i fallet. Igår på eftermiddagen ringde en av systrarna på Svenska Sjukhemmet och meddelade, att Lapaty vore försvunnen sedan kl. 10 på förmiddagen. Han hade uppgivit, att han skulle gå över till ett apotek mitt över gatan för att köpa en tandborste och därefter hade han inte avhörts. Man tyckte det var konstigt att han begivit sig i väg utan att säga adjö och undrade, om det kunde ha hänt honom någonting. Jag for då dit och konstaterade, att han lämnat sjukhuset med sitt pick och pack, d.v.s. detta bestod endast av en påse med den matsäck, som de snälla systrarna försett honom med för hans kommande resa till släktingarna, farbrodern Louis Lapaty och dennes hustru Elisabeth f. Horvath, i norra Frankrike, plus en skjorta, som han fått till låns på sjukhemmet. Han hade dessutom lånat 2.000 frs av en syster för resa till Béthune, som kostar 1.400 frs. Systrarna berättade, att han noga förhört sig angående tågets avgångsstation och -tid och att han ofta nervöst talat om att han snart måste ge sig iväg. Jag frågade den syster, som han brukade tala med, om han sagt något övrigt av intresse. Hon sade, att han berättat litet om sin flykt. De hade varit nio som sökt fly men endast han och en till, som sedan kvarstannat i Wien, hade lyckats ta sig över gränsen. De övriga sju blevo fasttagna. Amerikanaren hade försett honom med tågbiljett till Västtyskland. Sista biten till Paris hade han liftat eller gått till fots. Han hade även för henne berättat något om förhållandena i lägret och

Utrikesrådet Jarring
Utrikesdepartementet

bl.a. omtalat, att han ofta arbetat på övertid på kvällarna. Detta hade underlättat hans flykt. Härvid hade en fångvaktare varit honom behjälplig och det var tydligen denne, som skulle kunna tjäna som mellanhand vid vidarebefordran av brev för de bägge svenskarna i lägret. Han nämnde även för systemen, att han i lägret sett en lista över fångarna och därvid sett ett namn som slutade på "-berg".

Lapaty hade vidare uppgivit för systemen, att hans farbroder, som bodde i Béthune, arbetade i det franska kolbolaget Charbonnages de France.

Jag vill meddela, att jag underströk för systrarna, att det givetvis vore av vikt att iakttaga största diskretion i denna sak.

Vi ha under dagens lopp försökt kontrollera den av Lapaty uppgivna adressen genom en underhandsförfrågan på Charbonnages huvudkontor i Paris. Därvid visade det sig att rue de Lille nr 36 icke är en privatadress utan ett hotell i Béthune, att farbrodern Louis Lapaty och hans hustru vore okända för Charbonnages de France men att en man vid namn Joseph Lapaty, f. 1929, - alltså han själv? - arbetat i gruvorna i Béthune den 13-18 juli 1948 efter att tidigare ha varit jordbruksarbetare i Nordfrankrike. Den 18 juli hade han tagits av polisen, anklagad för stöld av 50.000 frs. Detta är vad förfrågningarna hittills gett. Givetvis kunde man också höra sig för hos de franska polismyndigheterna men det har jag åtminstone hittills inte ansett vara tillrådligt. Därest Du vill att jag skall agera vidare i någon form, vore jag tacksam för ett meddelande härom.

Då jag inte tidigare beskrivit Lapatys utseende, vill jag nämna följande härom.

Han är satt, ca 160 cm lång, har ganska brett ansikte, bruna något sneda ögon, sluttande panna, spetsig näsa, bred mun, smala läppar, yvigt cendréfärgat hår utom på hjässan, där huvudsvålen bär spår av blessurer (eller skabb?). I övrigt kan anmärkas att han talade hygglig tyska, ganska bra engelska med utpräglad amerikansk accent. Han gav ett nervöst intryck och rökte oavbrutet under besöket.

S. - Thore

Per Anger

(Per Anger)

Jarring/JS.

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

STOCKHOLM den 14 september 1959.

Strängt förtroligt. 1 bil.

N:o		BIL.
INK. D. N:o		
AVD.	GR.	MÅL.

Broder,

./.

I anslutning till våra telefonsamtal översänder jag härmed en P.M. angående Joseph Lapaty, av vilken framgår vad Danielssons undersökningar fått för resultat.

(Gunnar Jarring)

Förste Ambassadsekreterare A n g e r ,
Paris.

*Rep. 5/9-53
JS.*

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ex. 2 till

» 3 »

» 4 »

Chiffertelegram (FUD)

Från Bryssel

Avsant den 9 /9 19 53 kl. 1855

Inkom den 9 /9 19 53 kl. 1950

Utskrivet i 3 ex. Detta är originalet.

Dnr 11. B		3
Avd.	Gr.	Mål.
P	2	En I

1/9 P.M.

A.G.

A.G.

3.

4
2

Beskickningen idag uppsökt av en ungersk flykting, som uppgav att han i aderton månader fram till den 27 juli i år vistats i samma barack som Raoul Wallenberg i lägret Budapest Kistarcsa K.B. P. 1648/62 beläget 35 kilometer öst om Budapest. Utförlig rapport kurirsändes i morgon.

Reuterskiöld

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET Jarring/AA.

STOCKHOLM		19
Stockholm den	9 september 1953.	
N:o		BIL.
INK. D. N:o		
AVD.	GR.	MÅL.
P	2	En I.

Herr Överdirektör,

Härmed får jag rekvirera 5 st. pass-
blanketter av den vanliga (svarta) typen.

Med utmärkt högaktning

Gunnar Jarring

Herr Överdirektören G. von Sydow,
Statens Kriminaltekniska Anstalt,
Stockholm.

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ex. 2 till *Jaminy*
» 3 »
» 4 »

Chiffertelegram (BUD)

Från Bryssel

Avsänt den 10/9 19 53 kl. 1525

Inkom den 10/9 19 53 kl. 1620

Utskrivet i 4 ex. Detta är originalet.

Dnr		
Avd.	Gr.	Mål.

11/9 P.M.

R. G.

4.

h

Vårt chiffer 3. Jozsef Belafarvi vagabonderar till fots utan pass etc. på väg till farbroder f.d. gruvingenjör Lacos Belafarvi Parkstrat 18 Amsterdam vilken adressuppgift vi bett beskickningen i Haag kontrollera diskret. Från lägret uppgavs italienaren Geuseppe Imperato Via Veinte september 48 Rom ha undkommit samtidigt. Kopia vår rapport överlämnas till Dahlman av Åkerrén lördag.

Reuterskiöld

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ex. 2 till

» 3 »

» 4 »

Chiffertelegram (BUD)

Från Bryssel

Avsant den 11/9 19 53 kl. 1339

Inkom den 11/9 19 53 kl. 1430

Utskrivet i 3 ex. Detta är originalet.

Dnr 11:13		5
Avd. P	Gr. 2	Mål. 1 ^I

Nej.

*Belafarvi
Danckelson
11/9 2g 5.*

Re

Belafarvi besökte igår Sjömanskyrkan i Ant-
werpen och uppgav där lägernumret 1648/64 2/B.
Våra chiffer 3 och 4.

Reuterskiöld

** i chiffer 3 är nummeret
1648/62*

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ex. 2 till

» 3 »

» 4 »

Chiffertelegram (BUD)

Från Bryssel

Avsant den 11/ 9 1953 kl. 1723

Inkom den 11/ 9 1953 kl. 1915

Utskrivet i 3 ex. Detta är originalet.

Dnr		
Avd.	Gr.	Mål.

119

6.

Edert chiffer 4. Han begärde och erhöll intet
vare sig här eller i Antwerpen.

Reuterskiöld

ang. Wallenberg
Luxembourg, 9 septembre 1953.
Boulevard de la Foire, 36

Jarring/DS

a

HEMLIG.

Danielsson f.k.
u. Jarring

11/9-53

exp. OK.

INSTRUMENTS DES		
D. 100		
11 SEP 1953		
AVD.	GR.	HAL.

A Son Excellence

Monsieur le Ministre des Affaires Etrangères
à

S t o c k h o l m .

Monsieur le Ministre,

3
A
J'ai l'honneur d'informer Votre Excellence que dimanche dernier, 6 septembre, un étranger se disant être de nationalité tchécoslovaque et journaliste de profession s'est présenté à mon domicile pour me parler en qualité de Consul de Suède. A mon fils, qui l'a reçu en mon absence, il a fait une bonne impression et ses dires ne lui semblaient pas donner lieu à doute. L'étranger, qui s'est exprimé en langue allemande lui a fait des déclarations qui me paraissent vous intéresser, et dont voici le résumé :

L'étranger, désirant garder l'anonymat, a déclaré avoir été prisonnier politique au Camp de Dachau. Qu'après sa libération du dit camp il était journaliste auprès d'une agence américaine et de nouveau été interné, à la suite d'une dénonciation, dans un camp de prisonniers politiques à KISTARCZA à environ 30 km de Budapest, où à peu près 120'000 prisonniers menaient une vie de bagnards. Ce camp serait connu sous la dénomination : K.B.P. 1698/64/B.2.

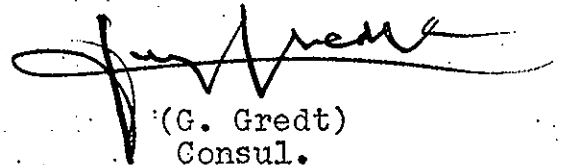
Outre un récit succinct sur le dit camp, son évasion, sa fuite en Bavière, son accueil par les autorités américaines, son voyage de Munich à Luxembourg, il a fait observer que

dans ce camp étaient entre autre internés deux personnes de nationalité suédoise. Le premier s'appellerait Dr. WALLENBERG ayant fait partie en son temps du Corps diplomatique de la Suède. Il se trouverait au dit camp depuis environ 8 années et serait très gravement atteint de tuberculose avec danger de mort. Le second, négociant de profession, au nom de Joseph KOENIG, serait originaire de Falun. Il aurait été arrêté en 1951 lors d'un voyage commercial pour soi-disant espionnage et condamné à la détention à vie.

L'étranger a fait cette déclaration en vue de faire parvenir aux familles des intéressés un signe de vie de leur parent, sans informer la famille Wallenberg de la tuberculose dont souffre le malheureux.

Je me permets donc de vous rapporter le fait tout en vous laissant juge de donner à l'affaire les suites qu'elle comporte.

Veuillez agréer, Monsieur le Ministre, l'assurance de ma très haute considération.

(G. Gredt)
Consul.

HEMLIG
a
Danielsson, f.k.
u.Jarring.

exp - 11/9-53.
R

P.M.

Beskickningen i Bryssel meddelade den 9 september 1953, att den uppsökts av en ungersk flykting vid namn Jozsef Belafarvi, som uppgav att han under 18 månader fram till den 27 juli i år varit internerad tillsammans med Wallenberg i lägret Kistarcsa K.B. P. 1648/62, beläget 35 km öst om Budapest. Belafarvi, som saknar pass, var på väg till en släkting, en f.d. gruvingenjör Iacos Belafarvi, med adress Parkstrat 18, Amsterdam. Han uppgav vidare, att italienaren Geuseppe Imperato, Via Veinte september 48, Rom, skulle ha undkommit samtidigt. Adressuppgiften i Amsterdam kontrolleras av beskickningen i Haag.

Stockholm den 11 september 1953.

(Gunhar Jarring)

Jarring/DS

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Telegram

Sjöborgsutredningen.

STOCKHOLM den 11 sept. 1953

N:o 4.	BUD Chiffer	BIL.
--------	----------------	------

INK. D. N:o

AVD. P	GR. 2	MAL. Eu ^I
-----------	----------	-------------------------

Svensk

Bryssel

Edra 3 och 4 Begärde Belafarvi något slag av pekuniär
hjälp eller ersättning för de lämnade uppgifterna. Telegra-
fera omgående.

Cabinet

Exp. 11/9 kl. 11.50 Kult

224

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Telegram

Sjöborgsutredningen

STOCKHOLM den 11 sept. 1953

N:o 14. BUD
Chiffer BIL.

INK. D. N:o

AVD.	GR.	MÅL.
P	2	Eu ^I

A.1.
Svensk

Rom

g
A För beskickningschefen personligen. Sök kontrollera om
italienaren Guisepppe Imperato är bosatt Via Veinte
Septembere 48 Rom. Han säges ha undkommit från ett läger
i Ungern. Om Imperato anträffbar sök erfara om han
där hört talas om någon svensk. Undvik vid utfrågningen
att nämna Wallenbergs namn

Cabinet

Exp. 11/9 kl. 13.20 kott

Jarring/DS

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Telegram

Sjöborgsutredningen

STOCKHOLM den 11 sept. 19 53		
N:o 7	BUD Chiffer	BIL.
INK. D. N:o		
AVD. P	GR. 2	MÅL. Eu ^I

Svensk Wien

3 7 Chiffer nr 8 bör dechiffreras av Belfrage personligen.
Bekräftelse på att så kommer att ske förväntas innan
chiffret avsändes

Cabinet

Exp. 11/9 kl. 13.20 lutt

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ex. 2 till

» 3 »

» 4 »

Chiffertelegram (BUD)

Från Wien

Avsänd den 11/ 9 1953 kl. 2020

Inkom den 11/ 9 1953 kl. 2125

Utskrivet i 3 ex. Detta är originalet.

Dnr		
Avd.	Gr.	Mål.

12

13.

Edert chiffer 7. Belfrage har semester till
den 30 september. Adress se vår skrivelse 314.

Lorentzon

Jarring/DS

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöb.utr.

STOCKHOLM
Stockholm den 11 september 1953.¹⁹

Strängt förtroligt.

N:o

BIL.

INK. D. N:o

AVD.

GR.

MÅL

P

2

Eu^I

Broder,

Till svar på Ditt handbrev den 4 september 1953
ber jag att få meddela, att Du till mig bör hitsända
en reseräkning för Rohan, försedd med vederbörliga veri-
fikationer. Därefter attesteras den av kabinettssekre-
teraren och går vidare till ekonomibyrån för åtgärd.

(Gunnar Jarring)

Förste Ambassadsekreterare P. A n g e r ,
P a r i s .

exp. 12/9-53
J.B.

225

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ex. 2 till

» 3 »

» 4 »

Chiffertelegram (BUD)

Från Moskva

Avsant den 12/9 19 53 kl. 0900

Inkom den 12/9 19 53 kl. 1210

Utskrivet i 4 ex. Detta är originalet.

Dnr PP:B		277
Avd. P	Gr. 2	Mål. Eu I

aa

aa.

277.

För Lundberg personligen.

h
v
? Anslutning vårt samtal ber jag få åberopa "Libre
blanc sur les camps de concentration sovietique",
sidan 215 tredje stycket uppifrån. Där innehållna
uppgifter ha bekräftats genom samtal med såväl
utlänningar som nu ryss. Vår nuvarande gäst upply-
ser dock att för 4 à 5 månader sedan återgång sket
till den före 27 oktober 1934 gällande ordningen.

Sohlman

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ex. 2 till

» 3 »

» 4 »

Chiffertelegram (BUD)

Från . Rom

Avsänd den 12 / 9 1953 kl. 1120

Inkom den 12 / 9 1953 kl. 1325

Utskrivet i 3 ex. Detta är originalet.

Dnr		
Avd.	Gr.	Mål.

Ch tgm Rom 12/9
Sg

12.
____11.____ Edert chiffer 4. I Via Venti
Septembre 48 finns ej någon bostadslägenhet. Bör
beskickningen genom polisen eller på egen hand göra
diskreta efterforskningar?

Beck-Friis

Leh. 149

KUNGL.
SVENSKA BESKICKNINGEN

Bryssel den 9 september 1953.
P 95. Strängt förtroligt.
1 bil.

*En kopia
till kan. Danielsson
1699*

Broder,

Beskickningen har i dag uppsökts av en person, som för Åker
rén uppgav sig vara ungerske f.d. journalisten Joszef Belafarvi.
Denne meddelade, att han under cirka 1½ år, närmare bestämt fram
till den 27 juli detta år, i ett 35 km. öster om Budapest beläget
kombinerat koncentrationsläger och fängelse vid namn Budapest /
Kistarcsa - KBP 1648/62 - vistats i samma barack som Raoul Wallen-
berg. När Belafarvi för 1½ år sedan kommit till lägret, dömd för
landsförräderi, hade Wallenberg nyligen kommit dit från Ryssland.
Wallenberg hade anlänt tillsammans med en tysk repatrieringsgrupp
från i Ural belägna kolgruvor. Hela denna grupp hade blivit stop-
pad på vägen till den ryska repatrieringslinjens slutstation,
Frankfurt an der Oder, och kvarhölls tills vidare i lägret. Wal-
lenberg hade sänts med denna grupp, därför att man trott, att han
vore tysk, men det vore numera känt i lägret, att han var svensk.
Wallenberg, vars signalement uppgavs vara: smalt, utmarglat ansik-
té, starkt uttunnat grått hår, längd cirka 185 cm., ålder 38-40 år
hade hela tiden varit så svag, att han varit i stort behov av med-
fångarnas hjälp. Han sysselsattes i lägret med korgmakeriarbeten.
Wallenberg hade berättat mycket litet om sina tidigare öden, och
Belafarvi hade endast klart för sig, att han var svensk, hade vari
i diplomatisk tjänst i Ungern och blivit tillfångatagen av ryssarn
i samband med Budapests intagande. Belafarvi mindes vidare, att
Wallenberg sagt sig vara ogift, och att han hade nära släktingar i
Sverige. Några uttalanden, som tydde på att Belafarvi kände till
Wallenbergs familj eller arten av hans uppdrag i Ungern, fälldes
icke. Wallenberg hade bett Belafarvi underrätta svensk utrikes-

Utrikesrådet Gunnar Jarring,
Kungl. Utrikesdepartementet.

representation eller svenska röda korset om var han fanns, därest Belafarvi någon gång skulle bli fri. Samtal med Wallenberg hade ägt rum på tyska men hade aldrig varit särskilt långvariga. Lägret stode under befäl av en rysk general Ivan Jakovskij med ungerska polistjänstemän som närmaste befäl, bland vilka nämndes en doktor Horvath, en Lebedi och en Szilagy. I samma barack som Belafarvi och Wallenberg hade huvudsakligen funnits tyskar och ungrare. Bland tyskarna märktes en flygkonstruktör från Henkel-verken vid namn professor doktor Günther och en framstående flygtekniker vid namn Hoffmann från Peenemünde. Tyskarna vore dels krigsfångar och dels till Tyssland efter kriget bortförda tekniker, som av säkerhetsskäl hölls förvarade i detta läger, vars isolering vore mycket väl genomförd. Belafarvi själv hade kunnat fly, tack vare att han hade deltagit i lantarbete i den kolchos, som vore ansluten till fängelset. Elva man hade flytt, men endast två klarat sig igenom. Den andre vore italienaren Giuseppe Imperato, Via XX Settembre 48, Rom. Belafarvi hade fått kläder av en amerikansk hjälporganisation i München och var nu, utan pass etc., till fots på väg till en sedan 20-30 år i Holland bosatt farbror - f.d. gruvingeniören Lajos Belafarvi, Parkstraat 18, Amsterdam, med vilken han från München tagit kontakt per brev. Vi ha genom beskickningen i Haag sökt bekräftelse på att en person med angivet namn och adress finnes. Belafarvi uppgav, att en intendenturofficer i lägret vid namn Ferenc Szilayi, bosatt Rakosi Matyas Utca 62, Banhida, kunde vara villig förmedla kontakt mellan svenska myndigheter och Wallenberg. Belafarvi angav som sin personliga uppfattning, att de ungerska myndigheterna på basis av dessa precisa uppgifter om Wallenbergs vistelseort kunde tänkas komma att lämna honom fri, men att han i princip var civilinternerad av säkerhetsskäl för obestämtd tid.

Belafarvis trovärdighet är naturligtvis mycket svår att bedöma, särskilt som samtalet på grund av Belafarvis brådskas att komma vidare icke kunde förlängas till ett verkligt förhör. För att vara journalist verkade han mycket litet försigkommen. Han hade förlorat

stora delar av sitt hår och verkade ganska utmattad. Belafarvi sade sig aldrig ha hört talas om Wallenberg, innan de träffades i lägret, vilket ju förefaller egendomligt. Han hade fäst sig vid att Wallenberg hade ett franskt förnamn, vilket vore svårt att uttala för ungrare, varför han alltid kallades vid efternamn. Med sin bristande kunskap om Wallenbergs bakgrund förklarade han, att hans besök här - han hade tidigare besökt konsulaten i Luxemburg och Bryssel - var förestavat av humanitära skäl.

Slutligen måste sägas, att Belafarvi snarare såg ut som en GPU-agent än som en journalist, men detta behöver ju icke vara av avgörande betydelse vid en tidpunkt, då det kan tänkas vara opportunt, att Wallenberg upphittas i ett obskyrt ungerskt läger.

Ett P.M. innehållande kortfattat signalement på Belafarvi bifogas.

Sig Klyjone
Thunberg

P.S. den 10 september 1953.

Beskickningen i Haag meddelar just, att någon person vid namn Lajos Belafarvi icke är känd vare sig för polisen eller mantalskontoret i Amsterdam, där det över huvud taget icke finns någon Parkstraat. En dylik finnes däremot i Rotterdam, och konsulatet därstädes anmodas fortsätta undersökningarna.

D.S.

Bilaga

Joszef Belafarvi

ålder: c:a 30 år;

längd: c:a 172 cm, kraftigt byggd ("fyrkantig");

hårfärg: cendré (håret på hjässan borta);

tänder: intet anmärkningsvärt;

ögon: bruna, stickande - smal näsrot;

händer: medelkraftiga, utan^{tydliga}/spår av hårt arbete;

klädd i svart basker, grå vinterkostym, vit krage, ljus skjorta, ljusblå slips, mörkbruna kängor;

saknade klocka;

föreföll medellös men hade cigaretter och tändstickor;

talar tyska ledigt men med någon brytning, mycket litet franska; uppgav sig kunna engelska.

12/9
Paris den 10 september 1953.
Personligt och strängt förtroligt

179.
Broder,

4
R
I enlighet med vårt samtal i Viken har jag nu varit i förbindelse med en av våra vänner på Quai d'Orsay.

Det visade sig att denne, som efter kriget varit konsul i Bratislawa, mycket väl kände till såväl Wallenbergs insatser i Budapest som hans försvinnande och vad som publicerats om efterforskningarna. Det råkade dessutom vara just han, som på sin tid hållit förhören med de franska medborgare från Elsass-Lothringen, vilka hösten 1951 befriades ur rysk fångenskap (jfr hbr Westman-Dahlman den 20.8.51 och Westman-Åström den 21.9.51).

Min sagesman förklarade, att Quai d'Orsay och de på detta område med utrikesministeriet samarbetande militära myndigheterna ingalunda glömt bort det intresse beskickningen 1951 manifesterade för utfrågning av hemvändande krigsfångar i avseende på förefintligheten av svenskar i fångenskap bakom järnridån. Han lovade söka tillse, att krigsfångar och interner, som återvände till Frankrike från öst-blocksländerna, noga utfrågades, huruvida de hade sig bekant, att några skandinaver funnes därborta. Beskickningen skulle i jakande fall genast varskos, varefter vi i samråd - d.v.s. i enlighet med de direktiv, som utrikesdepartementet må lämna - finge komma överens om närmare förhör.

Jag nämnde, att det för våra egna lokaliseringar av bortkomna svenskar skulle vara av stort värde få del av de uppgifter, som franska vederbörande säkert sutte inne med, rörande namn och exakt lokalisering av fångläger bakom järn-

Herr Utrikesrådet JARRING,
Utrikesdepartementet.

ridån. Min sagesman lovade undersöka, i vad mån fransmännen hade möjlighet att på denna punkt stå oss till tjänst.

Min tillgång
Lennart Petri

(Lennart Petri)

Jarring/DS

12/9

a HEMLIG.
Danielsson, f.k.
u.Jarring.

exp. 12/9-59
J.

P.M.

Belafarvi besökte den 10 september sjömanskyrkan i Antwerpen och omtalade även där att Wallenberg befann sig på lägret nr 1648/64/2 B.

Beskickningen i Bryssel meddelar, att Belafarvi icke begärt någon form av ersättning eller understöd vid sina besök i Bryssel och Antwerpen.

Stockholm den 12 september 1953.

4
(Gunnar Jarring)

Jarring/Salwing

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Telegram

ang. Sjöbergsutredningen

STOCKHOLM den 12 sept. 19 53

N:o 15

BUD

BIL.

INK. D. N:o

AVD.

P

GR.

2

MAL.

EUI

Svensk

Rom

9 Edert chiffer 11. Ytterligare efterforskningar
böra icke göras.

Cabinet.

exp. 12/9 kl 13 45 JV

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Telegram

Jarring/MS

STOCKHOLM den 12 sept. 1953

N:o 9

BUD

BIL.

INK. D. N:o

AVD.

GR.

MÅL.

Svensk

Wien

Referens Jarrings telefonsamtal Lorentzon
idag. De avsedda instruktionerna sändas först
någon gång nästa vecka.

Cabinet

Exp. 12/9 kl. 18.20 MS

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen.

Stockholm, 12 septembre 1953.

N:o		BIL.
INK. D. N:o		
AVD. P	GR. 2	MAL. Eu ^I

Monsieur le Consul,

J'ai l'honneur d'accuser réception de la lettre que vous avez adressée le 9 de ce mois à S.E. le Ministre des Affaires Etrangères relative à la conversation qu'a eue votre fils avec un réfugié de nationalité tchecoslovaque. Je vous remercie bien vivement de l'information que vous avez bien voulu transmettre au Ministère. Je saisis également cette occasion pour vous dire combien j'apprécie tout l'intérêt, que vous avez montré pour cette question.

Pourriez-vous, d'autre part, me faire savoir, si l'interlocuteur de votre fils, au cours de la conversation, aurait demandé d'obtenir, soit une réponse de quelque sorte, soit une rémunération pour les services rendus. Je vous saurais gré de me faire parvenir votre réponse, adressée directement et personnellement à moi.

En vous remerciant à nouveau pour votre aimable intervention, je vous prie d'agréer, Monsieur le Consul, les assurances de ma considération bien distinguée.

(Gunnar Jarring)
Directeur des Affaires Politiques.

M. G. G r e d t,
Consul de Suède,

Luxembourg.

exp. 12/9-53
K.

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ex. 2 till

» 3 »

» 4 »

Chiffertelegram (BUD)

Från Haag

Avsant den 13 /9 1953 kl. 1140

Inkom den 13 /9 1953 kl. 1305

Utskrivet i 4 ex. Detta är originalet.

Dnr 22: B		6
Avd. P	Gr. 2	Mål. Eu ^I

19.

3

6 För polchefen. Belafarvi har
vid besök i torsdags hos pastorn i Antwerpen
upprepat sin berättelse med tillägg att
ytterligare skandinaver funnos i lägret
nämligen: svensken König från Falun,
norrmannen Knud Hamsun och en dansk
Andersen.

Dahlman

KUNGL.
SVENSKA AMBASSADEN
I
LONDON

29 PORTLAND PLACE
W.1.

London den 14 september 1953.

1 bil. i 1 ex.

212

16.9		1953
P	2	Mål Pu

I

Broder,

Jag ber för ordningens skull få insända
ett klipp ur dagens Daily Telegraph där Raoul Wallen-
berg aktualiseras i samband med en översikt över de
hundratals västeuropéer, som fortfarande anses sitta
i fängelser från Prag till Peking.

Din tillgivne
Sten Sundfeldt

Byråchefen O. Rydbeck,
Utrikesdepartementet.

COMMUNISTS' WESTERN CAPTIVES

Many Britons Among Hundreds Still Detained

By MICHAEL PADEV

IN spite of recent Soviet "peace" moves the Communist authorities behind the Iron Curtain do not seem to have relaxed their hold over the several hundred Western nationals, including many British subjects, who are still detained in Communist gaols from Prague to Peking, in most cases without even a formal charge against them.

The release of Allied civilian internees in North Korea and of Mr. Edgar Sanders in Hungary made welcome news. But little is known about most of the other detainees. They include prominent Western government officials and diplomats, journalists, business men, Christian missionaries and casual travelers.

Perhaps the most shocking case is that of the Swedish diplomat Mr. Raoul Wallenberg, second secretary of his country's legation in Budapest. He was arrested by the Soviets in January, 1945. For more than eight years the Swedish Foreign Ministry has been trying to obtain information about his whereabouts or state of health, but all its enquiries have remained unanswered.

Last News

NEWs that Mr. Wallenberg was alive was brought out of Russia last year by an Italian diplomat, who had himself been imprisoned in Mr. Wallenberg's cell in Moscow for several years, but was suddenly released and repatriated to Rome. The King of Sweden has decorated Mr. Wallenberg, in his absence, with the highest Swedish order, as a mark of admiration for his courage (he does not appear to have "confessed" to anything), as well as an expression of hope that he may still be alive, since the order is never bestowed posthumously.

A senior Austrian Government official, Herr Paul Katscher, was arrested by the Soviet authorities in December, 1947. At the time of his arrest he was chairman of the Austrian Commission negotiating with the Allies for the return of requisitioned Austrian railway property.

Nothing was heard of him for nearly four years. Finally, in September, 1951, the Austrian Legation in Moscow was informed that he had died in a Soviet prison in June, 1949, while serving a 10-year sentence. No details were given of any charge or trial.

British Victims

BRIITISH citizens have been treated with equal brutality. Mrs. H. Firth, an employee of the British Embassy in Warsaw, was arrested in May, 1949 and sentenced to three years' imprisonment. In Prague a clerk in the Embassy commercial department, Mr. L. Pincas, was imprisoned in July, 1950, for five years.

Mrs. Firth is British by marriage and Mr. Pincas by naturalisation. Both belonged to the non-diplomatic staff of the foreign service. Though not enjoying full diplomatic privileges, they were under British

protection. As far as it is known both are still in prison, although Mrs. Firth has already served her three years.

According to official American sources there are at present four Americans "missing" in Czechoslovakia. They are presumed to be in prison, but the Prague authorities have repeatedly refused to give any information about them. One American, Oscar Langer, suddenly appeared, as a prisoner, to testify against the accused during the Slansky trial last November. Nineteen Frenchmen are also known to have been detained in Czechoslovakia in the past three years.

Abduction Agency

KIDNAPPINGS and abductions of Western nationals have been organised by the Communists on a large scale, mainly in Germany and Austria. The case of Dr. Walter Linze, the anti-Communist lawyer who was kidnapped in July, 1952, outside his house in the American sector of Berlin, is well known. One of Linze's kidnappers, a Communist agent called Kurt Knobloch, was arrested a few months ago in Western Berlin, where he had been sent on another "job." Knobloch has now given to the West Berlin police full details about the widespread activities of the Soviet police "kidnapping department."

In Austria there are 200 such kidnappings a year. The number of Austrian civilians detained in Soviet prisons runs into many thousands. Most of the 600 recently released were former prisoners of war. Only last May a prominent Viennese editor, Dr. Herbert Konig, was abducted by Soviet agents in Upper Austria. The Austrian Minister of the Interior has made personal enquiries about this case, but, as usual, the Soviet authorities have not bothered to reply.

In Broad Daylight

SOME Austrian kidnappings have been carried out by Soviet uniformed police troops in broad daylight in the central streets of Vienna. Moreover, the Soviet "kidnapping department" appears to have a net of agents in the West. In March, 1950, an American court martial in Austria sentenced to 20 years' hard labour two American soldiers who were handing over to the Soviet police people whom they had "arrested" on Soviet orders, in the American Zone. They were being paid about £150 per person delivered.

The treatment of Western nationals in Communist China has been even more outrageous. A British engineer, Mr. Robert Ford, working as a radio mechanic in Tibet, was arrested in October, 1950, soon after the invasion of Tibet by the Chinese Red Army. In April, 1951, the Chinese Communist authorities admitted that they held Mr. Ford, but British consular officials were not allowed to get in touch with him. Communist radio stations have revealed that Mr. Ford has been tried and sentenced for "espionage."

The number of British civilian detainees in Chinese Communist

prisons is known to be at least 20. Half of them are Dominion nationals, mostly Canadians and Australians. The State Department estimates that the number of Americans held in Chinese Communist prisons is 55, not counting those under house arrest. The number of French detainees is 62.

The Chinese Communists have established the practice of suddenly deporting, at irregular intervals, groups of the detained Western nationals, but not before they had kept them in prison for many months. Three Australian airmen whose flying boat had come down in Chinese territorial waters near Hongkong because of a navigational error in December, 1950, were held in prison until August, 1952. They were released only after they had signed a "confession" that they had been sent by "the imperialist intelligence agencies" to work for the overthrow of the Chinese Communist régime.

Last March three American journalists were detained in a pleasure yacht off Hongkong. They are to be tried for "espionage activities." According to some reports they have already been paraded in chains through the streets of several Chinese cities.

Persecution of Churches

MEN and women of the Christian churches have been singled out for persecution by the Chinese Communists. Of the estimated total of 1,500 missionaries and priests still in China some 80 per cent. are either in prison or under house arrest. Among those in gaol are 20 Roman Catholic bishops and over 200 priests, nuns, nursing sisters and other Christian workers. They include British, American, French, German, Spanish, Portuguese, Dutch, Belgian and Irish nationals.

Well over 4,000 Western priests and missionaries have been deported by the Chinese Communists in the past four years. Before deportation nearly all had been subjected to continuous interrogation in prison. A 60-year-old American Roman Catholic bishop, Mgr. Francis Ford, died in a gaol in Peking in 1952 after 18 months of detention and interrogation.

A Baptist missionary, Dr. William Wallace, also an American citizen, was so tortured in a prison in Wuchow that he went out of his mind and committed suicide in February, 1952. His battered body was shown to other Christian missionaries, held at the same prison, to teach them a lesson as to what happens to those who refuse to confess. Some of them did "confess" and were deported.

What Can Be Done?

RECENT relaxation of travel restrictions on foreigners in Russia, which is expected to be followed by similar measures in the satellite States, may well encourage travel behind the Iron Curtain. But can the democracies do anything to protect their nationals from arbitrary arrest, humiliation, torture and even death in Communist prisons?

Most measures so far taken have proved ineffective. The Communists have not even bothered to reply to inquiries, and have dismissed protests with counter-protests against Western "interference" in their internal affairs. Only in the case of Mr. Sanders have anti-Communist economic sanctions been strong enough to influence a release. The West will obviously have to revise its methods.

Daily
Telegraph
Sept. 14, 1952
P 2
2/2

Wien den 14 september 1953.

R 18. Strängt förtroligt.

MS
Herr Kabinettssekreterare,

S
I anslutning till Belfrages handbrev den 24.8.53 i Bendelärendet, får jag meddela, att jag den 11 innevarande månad sammanträffade med föredraganden i krigsfångeärenden i inrikesministeriet. Denne meddelade, att ännu icke besked kunnat lämnas om när de 600 krigsfångarna och civilinternerade vore att vänta till Wiener Neustadt. Trots upprepade förfrågningar hos de ryska myndigheterna hade heller icke något klart besked kunnat erhållas. Emellertid vore man på österrikisk sida nu av den uppfattningen, att 90 % av krigsfångarna senast hade vistats i läger i trakten av Sverdlovsk (sannolikt för uppsamling i och för hemtransport). Till denna slutsats hade man kommit genom studium av lägernumren å fångarnas korrespondens med hemlandet. Det förmodades, att fångarna nu lämnat Sverdlovsk, då på sista tiden krigsfängelägernumren förändrats.

Vederbörande i inrikesministeriet lovade återigen att omedelbart underrätta beskickningen, så snart något nytt vore att förmäla i ärendet.

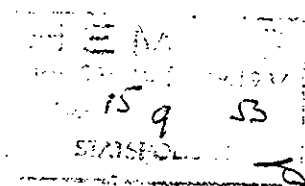
Herr Kabinettssekreterarens tillgivelse

Gunnar Lönnberg

Herr Kabinettssekreteraren A. Lundberg,
Utrikesdepartementet.

Ek. nr. 1. (SS)

Lule
10/9

P.M.

R
R
Vid ett samtal den 7.9.1953 med Rohan uppgav han, att släkten Rohan kom till Österrike 1792 från Frankrike. Josef Rohan, hans farfars-far är den siste, som förekommer i Almanach de Gotha. Det finnes avlägsen släkting i Frankrike, hertig de Rohan, boende Rue Thiers 3, telefon Passy 3206, Paris, men Rohan har icke haft någon förbindelse med denne avlägsne släkting. Rohans fader heter Miroslav Rohan och är född i Jicin 1888. Moderns namn är Marie Adela Holancová och hon föddes i Prag 1891. Föräldrarna bo nu under adress Praha II, Na Zborěnci 22. Fadern är juris doktor och tog sin doktorsgrad 1919 i Prag vid Karlsuniversitetet. Faderns officiella titel, då han erhöll pension, var: Rada Nepyššihotprévuiho Sondu, (senare) Senátui president, vilken titel översattes av Rohan till tyska och låter: Rat von Verwaltungsgericht. Kammervorsitzende der Kammer 3 von Verwaltungsgericht, vilken institution är belägen Praha II, Vyšehradské 10.

Alain ?
Av släktingarna i Tjeckoslovakien känner Rohan till en kusin, Karel Rohan, anställd som prokurist i Josef Bartons & söners textilfabrik i Nachod. Rohans farbroder hade utom sonen Karel ytterligare ett barn, en dotter, som numera är gift. Vidare finnas avlägsna släktingar med samma namn, men dessa härstammar från den gren, som bosatte sig i Wien. En medlem av denna gren hette Allan Rohan och var bosatt i Tjeckoslovakien. På grund av samarbete med nazisterna blev han emellertid skjuten av ryssarna 1943 eller 1944. Hans familj, hustru och tre döttrar, bodde kvar i Tjeckoslovakien till 1945, då de tvingades lämna landet, och de torde nu vara bosatta på Nya Guinea.

I en förteckning, upprättad i januari 1952, över tjeckoslovakiska statstjänstemän finnes följande anteckningar beträffande namnet Rohan:

„R o h a n (inrikesministeriet). Född omkring 1922. Biträdande chef för den tyska och österrikiska byrån inom sektion III A/B. Ivrig kommunist, tillbringade kriget i ett koncentrationsläger. Talar engelska och tyska. 5 fot 7 tum lång (eng.tum), normal kroppsbyggnad, mörkt hår. Gift, har ett barn.

R o h a n, Bedrich, major. Flygspionaget. Tillhör flygspionageorganisationens spionagesektin".

Vad den förstnämnde Rohan beträffar kan han icke vara identisk med Miroslav Marcel Rohan, enär denne är 184 cm. lång (5 feet, 7 inches = 170 centimeter).

Rohan har direkt tillfrågats, om han känner någon Bedrich Rohan, men denna fråga förnekade han bestämt och förklarade att han, om han hört namnet Bedrich, säkerligen skulle ha kommit ihåg detta namn, enär det är en tjeckiserad form av Fritz, vilket namn icke har någon god klang i Tjeckoslovakien.

- - -

Beträffande sin egen person har Rohan ytterligare uppgivit, att han studerade i Karls-universitetet i Prag under tiden 1938 till dess nazisterna stängde universitetet 1939. Under denna tid studerade han romersk rätt för Professor, Dr. Otto Sommer, tjeckisk lag för Docent, Dr. Vamčik. Den sistnämnde blev professor efter 1945 och betecknas som stark kommunist.

År 1945 återupptog Rohan sina studier vid universitetet och studerade internationell rätt för Professor, Dr. Vošta. I november 1946 avlade han Dr. Juris-examen. Samtliga studenter som fått sina studier avbrutna på grund av ockupationen erhöilo vissa lättnade för erhållande av examen. Vid sidan av de juridiska studierna åhörde han föreläsningar i konsthistori och i engelska från oktober 1945.

Intill 1938 var Dr. Rouček professor vid juridiska fakulteten och under tiden 1945 - 1948 var han rektor för Högskolan för politisk vetenskap i Prag. Rohan tillhörde Studentföreningen USE HRI.

Under 1942 - 1943 var Rohan "total eingesetzt" som tvångsarbetare i en fabrik i Wiens förstäder, Florisdorff. Det var ursprungligen en cykelfabrik, som omändrats till såpfabrik.

Vid rymningen från lägret "Svaty" Jan pod Skalov fick han hjälp av sina forna studiekamrater, vilka ordnade så att en bil väntade på en väg i närheten av lägret och med denna fördes han först till Prag, där han fick andra kläder. Sedan fick han resa med en transportbil till Bratislava, och där hade hans vänner ordnat så, att han fick följa med en flodbåt med rysk besättning till vilka hans vänner överlämnade honom och förklarade, att han skulle medfölja till Wien. Någon kontroll företogs icke från de tjeckoslovakiska myndigheternas

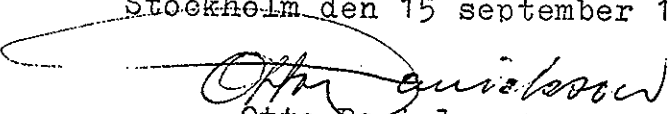
sida, då det var rysk besättning.

Sedan han i Wien erhållit ett franskt pass av en tjeck, som tillhör en flyktingorganisation, som hjälper tjeckiska flyktingar, reste han så gott som omedelbart till Paris, där han sökte upp tredje sekreteraren vid brittiska ambassaden, Joan W. Hunt, vilken han kände till på så sätt, att han i Tjeckoslovakien sammanträffat med en onkel till henne och vidare genom att hon umgåtts och varit studiekamrat med en engelsk flicka Penelope Foxwell, vilken var god vän med miss (ev.mrs.) Hunt. Efter ankomsten till Paris skickade han tillbaka det i Wien erhållna franska passet, vilket icke tålde en närmare granskning, enär stämpeln icke täckte Rohans fotografi: vilket ditklistrats i stället för det ursprungliga. Någon passgranskning skedde icke vid Enns, där den ryska ockupationszonen slutar, och vid de övriga passgranskningsställena hade passkontrollanterna icke observerat den felande stämpeln över passfotot. Passet var utställt på Jean Francois Durand, f. 1.1.1921 och hemmahörande i Clermont-Ferrand. I Frankrike begagnade Rohan huvudsakligast namnet Marcel Koenigsmarck.

Beträffande sina hjälpare i Tjeckoslovakien uppgav Rohan, att chefen för hjälporganisationen går under täcknamnet "Milos". En annan av Rohans hjälpare heter Jan Horaček och denne innehar en lägre befattning i Inrikesdepartementet.

Jan Horaček finnes icke i den tidigare åberopade förteckningen över tjeckoslovakiska statstjänstemän, men detta motsäger icke direkt Rohans utsago, då förteckningen säkerligen är ofullständig och dessutom nu snart två år gammal.

Stockholm den 15 september 1953.

Otto Danielsson
Kommissarie

Jarring/Salwing
KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Telegram

ang. Sjöborgsutredningen

STOCKHOLM den 17. 9 1953		
N:o 10	Bud	BIL.
INK. D. N:o		
AVD. P	GR. 2	MÅL. 64 I

Frank
Wien

Vårt kliffer 8 som avgår i eftermiddag
skall lösas av Larentzon personligen.

Cabinet

Exp. 17/9 Kl. 1420 Nds.

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTETTelegram

Sjöborgsutredningen.

STOCKHOLM den 17 sept. 1953

N:o 8

BUD
Chiffer

BIL.

INK. D. N:o

AVD.

GR.

MAL.

P

2

Eu^ISvensk
Wien

För Lorentzon personligen i Behdelärendet.
En person med passnummer Hk 9994 avreser härifrån den 17 september. Ni bör ge honom det stöd han kan behöva. Han har här erhållit returbiljett Wien samt kontant 500 kronor i resecheckar för att täcka närmast utgifter. Ni bemyndigas att till honom utbetala ytterligare 500 kronor i lämpliga poster. Skulle han framställa önskemål om mera måste ni förfråga er här. Meddela oss telegrafiskt när han infunnit sig hos er. Kontakten bör hållas strikt personligen av Eder och annan beskickningsmedlem ej informeras. Självfallet får kontakt med österrikiska myndigheter ej tagas. När beskickningschefen anlänt bör han givetvis övertaga ärendet.

Cabinet

Kp 17.2.53 kl. 1730/2

Jun. 18/9
Bern den 15 september 1953.

Strängt förtroligt.

Broder,

Under återopande av vårt samtal vid mitt senaste besök i departementet ber jag få meddela, att jag med kabinettssekreteraren Zehnder förhört mig angående de schweiziska erfarenheterna beträffande i Sovjet kvarvarande schweiziska undersåtar.

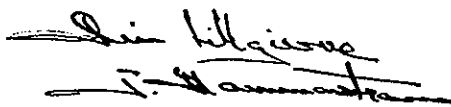
Minister Zehnder upplyste därvid, att man beräknat, att efter kriget cirka 360 av hans landsmän skulle funnits kvar i Sovjet. Av dessa hade under åren 1946 - 49 cirka 280 återvänt efter att ofta under långa tider planlöst hava/sänts från ett interneringsläger till ett annat. Man hade i Bern haft intrycket att de ryska myndigheterna saknade all översikt över de fångna; ofta hade veder-

Kabinettssekreteraren Arne Lundberg,
Utrikesdepartementet.

Bern 15.9.53 TH-AL/1

börande utlämnats under andra namn än sina egna; allt tydde på största oordning och desorganisation. Alltjämt saknades ett sextiototal personer, vars öden voro okända. Sedan tre år hade inga repatrieringar av schweiziska medborgare förekommit. Detta oaktat fortsatte beskickningen i Moskva sina ansträngningar, ehuru man måste utgå från att flertalet av de efterforska de nu voro döda. Jag fick av samtalet med Zehnder intrycket att han personligen icke hyste några överdrivna förhoppningar om att man skulle kunna leta reda på fler av de saknade.

Min sagesman erinrade i detta sammanhang om att département politique på sin tid på svensk begäran hade sökt genom de hemvändande få några upplysningar för spårandet av Wallenberg samt att resultatet delgivits våra myndigheter. Sedan dess hade man här icke fått några nya upplysningar, som kunde vara oss till värde.

T. Hammarström

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Politiska avdelningen

P.M.

an
s
S
Sekreterare Rynell har i skrivelse till envoyén Sjöborg den 7 augusti 1953 anhållit om vissa data rörande envoyén Sjöborgs uppdrag i Wallenbergsfrågan. Med anledning härav har envoyén Sjöborg vid telefonsamtal denna dag bett mig framföra, att han icke längre exakt kunde angiva tidpunkten då han erhållit excellensens uppdrag att verkställa sin utredning. Det torde dock ha varit i början av januari 1951, möjligen december 1950. Tidpunkten, då arbetet var slutfört, torde däremot säkrare kunna angivas och bör ha varit samma dag som hans promemoria i Wallenbergsfrågan undertecknats, d.v.s. den 30 april 1951.

Stockholm den 18 september 1953.

P. Hult

KUNGL.
SVENSKA AMBASSADEN

debetbesked nr 24 å
resekostnader förste
sekr. P. Anger.

medd. i särskild ordning
Jarring/Anger.

Paris den 15 september 1953.

Nr 757

1 bil.

P 21

FÖR. UTRIKES DEN.	
D. NO	41 1757
19 SEP. 1953	
P	23 Anger
2. C. I.	

*Pratt. 18.12.1953
6.10*

alapp

Till Hans Excellens Herr Ministern för Utrikes Ärendena.

./.

Härmed får jag vördsamt insända debetbesked nr 24 å
francs 62.850:--, vilket belopp för särskilt ändamål utanord-
nats till förste sekreteraren Per Anger.

K.I. Westman

(K.I. Westman)

Fakt.

Fakt. = 936.47

R. C. Seine N° 219.332 B

Ver. 202.

AVIATION

R. 64862

Bordereau N°.

—यन्त्रेण

A débiter à

1

COURS NAVIRE

Clo
et
Lit. N°

BILLET N°

Cl.

Nbre

**PRIX
UNITAIRE**

MONNAIES ÉTRANGÈRES

P. M.

SOMMES

Soc of ^HTA9 ms

277-00

27850

PAY

4 SEP 1953

Acompte N° du

Bon N° . 07769 ***** de

C.

NET A PAYER.

Paris den 18 september 1953. ^{21/9}

1 bil. i 2 ex.

Strängt förtroligt

*Påmin
Segerström*

Broder,

./.

Under återopande av Ditt handbrev den 11 september 1953 ber jag härmed få översända en räkning över kostnaderna för Hellmans resa till Stockholm.

*Di Elvén
Per Anger*

(Per Anger)

Utrikesrådet Jarring
Utrikesdepartementet

Ver. 1.

Ich bestätige den Empfang des Betrages von
französischen Franken 25.000,-
(fünfundzwanzigtausend)

J. M. M. Rothman

Paris, am 31. August 1913.

231

Ver. 2
Bestätige den Empfang des
Betrages franz. Franken 10.000,—
(Zehn Tausend)
Paris, am 4. September 1913

Dr. M. M. Rohrer
(232)

Lev. 21/9

Stockholm 18 sept. 1953.

Kas. sek.
undertecknad

Herr Envoyé,

24
Då jag igår återkom till Stockholm efter några månaders frånvaro, fann jag bland de under mellantiden anlände förväxelsor ett brev, som härvid föges, från legationssekreteraren Stig Ryneke.

Jag är uppriktigt ledsen över att jag ej förr än nu haft tillfälle besvara detta brev och över de olägenheter som härigenom kunnat uppstå för U.S.

Eftersom legationssekreteraren Ryneke nu i sin ordning är bortrest, har jag idag per telefon rätt mig i förbindelse med hans ställföreträdare greve Hamilton och givit honom de av de - f.ö. mycket knappa - upplysningar jag kan lämna i saken. Självt har jag här hem icke påtruffat något popper angående de påskade höjandena av de tidpunkter varom upplysning önskes. Dagen för, uppdregits av slutade torde emellertid vara den dag - den 30 april 1951, om jag minns rätt, då jag daterade och undertecknade min till utrikes-

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Stockholm den 5 augusti 1953.
Förtroligt.

Herr Envoyé,

Efter att förgäves ha sökt Envoyén på telefonnumret i Stockholm, förmodar jag att ditt brev kommer som en störning i sommarvila på annan ort. Jag är ledsen att besvara, men kan tyvärr icke underlåta att utan dröjsmål vända mig till Herr Envoyén i följande angelägenhet.

Till en större föredragningspromemoria, som håller på att upprättas, behövs uppgift angående vilken månad (och helst även dag) under år 1951, som utrikesministern meddelade Herr Envoyén uppdraget att upprätta en promemoria avseende i utrikesdepartementet befintliga handlingar berörande efterforskningarna efter Raoul Wallenberg. Uppgift här om har icke kunnat återfinnas i departementets dossierer.

Därest Herr Envoyén kan lämna uppgiften, vore jag tacksam att få den meddelad snarast möjligt antingen till mig eller till kabinettssekreterare Lundberg.

Det vore av värde att samtidigt om möjligt erhålla bekräftelse på att uppdraget avslutades den 30 april 1951, vilket synes framgå av här föreliggande handlingar.

/Stig Rynell/

*Med utmärkt höghet
Herr Envoyén tillgiven
Stig Rynell*

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ex. 2 till

» 3 »

» 4 »

Chiffertelegram (BUD)

Från Wien

Avsant den 25 / 9 19 53 kl.

Inkom den 25 / 9 19 53 kl. 1440

Utskrivet i 3 ex. Detta är originalet.

Dnr		
Avd.	Gr.	Mål.

av
4

R.L.

15.

4

Edert chiffer 8. För Jarring personligen.
Vederbörande inträffat här. Vidarebefordrar brev
från honom med morgondagens kurir kurirlista 58
försändelse nummer 1.

Lorentzon

Ref. Kach. sek 7
+ Danielson 281
set 19

Jul 22/53

Vienna, Sept.25.53.

Dear Mr. Danielson,

According to the old german proverb "Erstens kommt es anders, zweitens als man denkt ..." everything was from the beginning in another way than I hoped. After I arrived here, my friend P. was not here. After I had been waiting for him for two days I learned that he went on business to Munich. I had enough of waiting, according to "denn die Hälfte seines Lebens wartet ein Soldat vergebens..." I jumped simply in to the night train going to Munich. I found him there.

Without revealing any single detail I persuaded him that I must have a letter to my friends in my country at once. He understood my situation which I painted for him in very important colours and after I waited for him 12 hours till he finishes all his business talks he went with me to Vienna back.

He introduced me to the man who makes the contact on the ships. This man seems to me very "all right", he doesn't take any money, he makes everything for his personal opinion and I like people of this kind.

This morning I had been obliged to wait since 3 o'clock in the morning in the port and everything was OK, the letter left about 4.14 morning. Safely, only I was not safe, being forced to drink with sailors till the sun came some awfull stuff called "Kartoffelschnaps". Damned.

And now I went to see Mr. L. on the Embassy to tell him that everything is all right, that I did what I could. I have the contact now myself and I don't need any "Intermediaire". I hope that the answer can be here about in 10 till 14 days - I was told so.

Mr. L. was very kind, he was ready to do everything for me, but there is nothing what he could do - we must wait now. You will hear from me immediately when I'll have any answer.

In the meantime I beg you to accept my best regards, kind greetings to Stockholm and to your lovely country which I adore so much and also my greetings for Mr. J.

Yours very truly,

Adolf Martin Hellman

Mr. Otto Danielsson,

FOREIGN OFFICE,

Stockholm

29/9

Moskva den 23 september 1953.

Nr. 856.

1 bil.

norska krigsfångars repatriering.

HP 1.39 4

Förtroligt.

Till Herr Statsrådet och t.f. Chefen för
Kungl. Utrikesdepartementet.

Såsom meddelats i pressen har sovjetmyndigheterna nyligen underrättat härvarande norska ambassad om att fem norska medborgare, som kvarhållits i Sovjetunionen sedan krigets sista fas, nu skulle repatrieras. Rörande vad som förekommit i denna sak har min norske kollega haft godheten ställa i fotostatisk kopia här närslutna redogörelse till mitt förfogande.

u/ Sohlman.

HP 39

Pusjkin meddelte 25. september muntlig den norske ambassade at sovjetmyndighetene ikke har noe å innvende mot at fem unge nordmenn som har vært holdt tilbake i Sovjet-Unionen siden krigens siste fase, nå blir repatriert. Den norske ambassade vil senere få beskjed om tidspunktet for hjemsendelsen og ruten.

Disse fem er de siste egentlige krigsfanger av norske nasjonalsosialister som har vært holdt tilbake i Sovjet-Unionen. De har i den senere tid oppholdt seg i en leir i nærheten av Kiev som var bestemt for fanger som skulle sendes hjem.

Årsaken til at disse fem ble holdt tilbake mens deres landsmenn etter hvert ble hjemsendt var den at sovjetregjeringen ønsket utlevert fem displaced persons som oppholdt seg i Norge, og som etter sovjetisk oppfatning var sovjetborgere og krigsforbrytere. Sovjetregjeringen hadde gjennom sin ambassade i Oslo overfor den norske regjering uttalt forvissningen om at disse fem (hvorav en forøvrig i mellomtiden er død) ville bli utlevert. Russerne hadde imidlertid ikke fulgt den vanlige praksis, nemlig å anmode offisielt om utlevering med en begrunnet fremstilling som kunne forelegges norsk domstol til avgjørelse. Det norske publikum fikk ingen opplysninger om den egentlige grunnen til tilbakeholdelsen av de fem nordmenn i Kiev.

Saken har i årene etter krigen vært diskutert mange ganger uten resultat. Den norske ambassade tok til slutt problemet opp med utenriksminister Molotov som lovet at saken skulle bli tatt opp til ny overveielse. Da Pusjkin nå ga den ovennevnte meddelelse, sa han ingen ting om det sovjetiske ønske om utlevering av de ovenfor omtalte displaced persons.

Den norske ambassade har nå bare sikker beskjed om tre norske borgere som fremdeles holdes tilbake i Sovjet-Unionen. En av disse var nazist og ble anholdt av de sovjetiske myndigheter etter at sovjettroppene var rykket

inn i Finnmark i 1944. Han ble påfølgende år dømt til 8 års fengsel som han har avsonet. Etter å være blitt løslatt fra en tvangsarbeidsleir er han avvist opphold i en kommune i den autonome sovjetrepublikk Komi. Ambassaden er i kontakt med ham og har i forståelse med de sovjetiske myndigheter sendt ham pass. Han ventes hjemsendt til Norge i nær fremtid. De to andre var under tyske okkupasjonen gode norske patrioter som fra sitt hjemsted i Finnmark til slutt måtte flykte til Sovjet-Unionen. De kom tilbake til Norge med spesialoppdrag, men måtte på ny flykte, denne gang til Sverige. Etter at sovjettroppene var rykket inn i Finnmark, kom de to nordmenn dit igjen og meldte seg hos de sovjetiske militærmyndigheter som tilrådet dem å reise til Sovjet-Unionen. Her ble de imidlertid dømt til 10 års fengsel for sovjetfiendtlig virksomhet. Den norske ambassade har bare fått beskjed om dommen og kjenner ikke til premissene. Siden siste jul har ambassaden fått tillatelse til å sende pakker til de to fangene og korrespondere med dem.

Nordmennene har også en del tilfelle av savnede norske borgere i Sovjet-Unionen. Noen av disse savnede etterlyses fremdeles av det sovjetiske Røde Kors. Andre saker har den norske regjering latt falle, eksempelvis en som gjelder tidligere sekretær hos Trotski (fra Trotskis Norges-opphold) som var blitt norsk borger og hadde giftet seg med en norsk dame, og som forsvant i 1941 under reise til de Forente Stater gjennom Sovjet-Unionen sammen med sin frue og et barn. Tross svar fra sovjetisk hold om at vedkommende ikke har vært i Sovjet-Samveldet har den norske regjering fortsatt meget bestemt med å kreve opplysninger om tre norske borgere som er forsvunnet nordpå under krigen. I en note nylig til den sovjetiske ambassadør i Oslo ble det gitt nøyaktige opplysninger om når og hvor disse savnede sist var observert på sovjetisk territorium, og det ble forlangt svar.

Sept. 1953. Prikazivanje i laganje, i velika
jugoslovenska matura u Pustolovci.

S P I S A K

LOGORA U SSSR-u

Fain a kao
sch. 29/9 53

1. Ahergent
2. Antirka
3. Akmolinsk
4. Akva
5. Akvamara
6. Alabijak
7. Alapajevsk
8. Alcesrek
9. Aleksin
10. Amanija
11. Andrijevska
12. Antižan
13. Antracit
14. Apšanskaja
15. Apšeronka
16. Arhangelsk
17. Armavir
18. Asa
19. Astrahanj
20. Atkarsk
21. Avtarna
22. Azbest
23. Bajdarovka
24. Bakijevo - Šatur
25. Baku
26. Balaklava
27. Balašika
28. Baranoviči
29. Beketovka
30. Belgorod
31. Belotor
32. Belovanj
33. Belovo
34. Benderi
35. Berdičev
36. Bereznik
37. Bilsko
38. Bistra
39. Belostok
40. Beljsk
41. Besica
42. Bobrujsk
43. Bogorožsk
44. Bočelovo
45. Boksitogorsk
46. Borisov
47. Boroviči
48. Borovskoje
49. Bresnica
50. Brest Litovsk
51. Brjansk
52. Bukov
53. Bululava
54. Butovka
55. Casovir
56. Ceče
57. Cilicin

58. Čadojevka	87. Feodosija
59. Časovka Južnaja	88. Frolovo
60. Čeljabinsk	89. Georgijevsk
61. Čerepovec	90. Georgija
62. Čerkovica	91. Gomelj
63. Černigov	92. Gorjevka
64. Černovice	93. Gorjonka
65. Čotkin	94. Gorki
66. Daljnij Gorod	95. Gorlovka
67. Darnica	96. Grjazovec
68. Dihtarka	97. Grožni
69. Dimitrov	98. Gukovo
70. Dnjepródzeržinsk	99. Hanženkovó
71. Dnjeprópetrovsk	100. Harkov
72. Dok	101. Hornjansk
73. Donbas	102. Hornjec
74. Donica	103. Horšć
75. Drofovići	104. Hrenovaja
76. Drojsk	105. Ilograd
77. Druškovka	106. Inguri
78. Dulevo	107. Iralkavi
79. Dvinsk	108. Irminovo
80. Dzeržinsk	109. Ivanovo
81. Džambul	110. Izjaslav
82. Džankoj	111. Izjum
83. Elektrostalj	112. Izetin
84. Engeljs	113. Izevsk
85. Erivanj	114. Jalta
86. Felenka	115. Jama

116. Jasenovka	147. Kišinj
117. Jenakijevo	148. Klin
118. Jerobin	149. Kohma
119. Jevpatorija	150. Kolomeja
120. Kadijevka	151. Konjevo
121. Kalač	152. Kopejsk
122. Kalčin	153. Korostenj
123. Kalturin	154. Kotlojerba
124. Kamenec Podoljsk	155. Kovelj
125. Kamišin	156. Kovno
126. Kamišovka	157. Kozlovka
127. Kantarna	158. Krasnaja Gorka
128. Karabaš	159. Krasnaja Poljana
129. Karaganda	160. Krasnodar
130. Karbonit	161. Krasnodol
131. Karelija	162. Krasnogorsk
132. Karpinsk	163. Krasnojarsk
133. Katik	164. Krasnoje
134. Katur	165. Krasnokamsk
135. Kazanj	166. Krasnoluč
136. Kemerovo	167. Krasnosej
137. Kenigsberg	168. Krasnosul
138. Kerč	169. Krasnoturinsk
139. Kijev	170. Krasnouralak
140. Kirijevka	171. Krematorskaja
141. Kirov	172. Krim
142. Kirovgrad	173. Krivoj Rog
143. Kirovljevo	174. Krndija
144. Kirovo	175. Kujbišev
145. Kirovobađ	176. Kupjansk
146. Kirijeli	177. Kuracece

178. Kursk	208. Miroslav
179. Kutais	209. Mitava
180. Kuzneck	210. Mogiljev
181. Kvežanj	211. Mohoveje Boloto
182. Lagoško Jezero	212. Moldavija
183. Latinka	213. Molodaja Gvardija
184. Lavov	214. Mološnica
185. Lebedjansk	215. Molotov
186. Lenjingrad	216. Melotovgrad
187. Lesnaja	217. Mordvin
188. Libava	218. Mordved
189. Lisičansk	219. Moskva
190. Lisistroj	220. Moskva log. br. 26.
191. Luck	221. Moskva log. br. 54
192. Luč	222. Moskva log. br. 58/1
193. Luiza	223. Most
194. Magnitogorsk	224. Mozgov
195. Mahajevka	225. Možajsk
196. Makejvka	226. Murmansk
197. Maksimovskoje	227. Nagarhenc
198. Malacki	228. Nakir
199. Marijupolj	229. Nančekovo
200. Maršansk	230. Narva
201. Matijevka	231. Nevjansk
202. Medvedogorsk	232. Nevzenka
203. Metovka	233. Nikitovka
204. Mezinovka	234. Nikolajev
205. Mičurinsk	235. Nikolajevka
206. Mihajlovka	236. Nikolajevsk
207. Minsk	237. Nikopolj

238. Nišinovka	269. Osnovo
239. Nova Pameljka	270. Pahta Aral
240. Nova Znamenka	271. Pavlovka
241. Nova Šahta	272. Pečora
242. Novgorod	273. Penza
243. Novi Borisov	274. Perekop
244. Novi Gerki	275. Perestjeg
245. Novi Stroj	276. Petrokamensk
246. Novočerkask	277. Petrozavodsk
247. Novodruženska	278. Pikolovo
248. Novoje Mesto	279. Pinjug
249. Novorosijsk	280. Pisek
250. Novoje Selo	281. Pjatigorsk
251. Novosibirsk	282. Podoljsk
252. Novošahtinsk	283. Polock
253. Novoje Zolotoje	284. Poltava
254. Njižnji Tagil	285. Popovka
255. Njižnji Tur	286. Poroslav
256. Novogeorijevsk	287. Pravdinsk
257. Očimčiri	288. Proskurov
258. Odesa	289. Provdiv
259. Ohrid	290. Pskov
260. Olešnica	291. Rešnik
261. Omsk	292. Revdi
262. Onješko	293. Revelj
263. Orel	294. Riga
264. Ordžonikidze	295. Rostov
265. Orlovka	296. Roziti
266. Orsk	297. Rubežnaja
267. Orša	298. Rupcovka
268. Orjupin	

299. Rustava	330. Stupin
300. Sagon	331. Stupitovka
301. Salgotarijan	332. Suhum
302. Salsk	333. Sumi
303. Samobrijanka	334. Sumza
304. Saratov	335. Sumci
305. Saronsk	336. Svapovo
306. Segeža	337. Sverdlovsk
307. Semjonovskoje	338. Svetlovsk
308. Senik	339. Šahta
309. Sergo	340. Šargatan
310. Serpuhov	341. Šarikovo
311. Sestroj	342. Šaturi
312. Sestoreck	343. Šečdrinsk
313. Sevastopolj	344. Šepetovka
314. Simferopolj	345. Širma-Basenkov
315. Simonovsk	346. Šumnovo
316. Skupjansk	347. Taganrod
317. Slavjansk	348. Tambov
318. Smolensk	349. Tarnopolj
319. Snigiri	350. Tasar
320. Soči	351. Taškent
321. Sojva	352. Tatiščevo
322. Sekolovka	353. Tbilisi
323. Solikamsk	354. Tepše
324. Staljingrad	355. Terma
325. Staljino	356. Tihin
326. Staljinogorsk	357. Tiraspolj
327. Staljinsk	358. Tirije
328. Stanislav	359. Tit
329. Starij	

360. Tjulum	391. Vladimir
361. Tolšaj	392. Vladimirovo
362. Tomsk	393. Vladivostok
363. Tepolci	394. Velinsk
364. Toškov	395. Velčansk
365. Toškovka	396. Velkevisk
366. Tuapse	397. Velogda
367. Tuholjka	398. Veljsk
368. Tula	399. Voronjež
369. Tura	400. Verošilevgrad
370. Turin	401. Verošilevo
371. Tušino	402. Verošilovsk
372. Ufa	403. Vtveroje Mohovoje Boloto
373. Ugljerod	404. Vučevo
374. Uljanovsk	405. Zabela
375. Umanj	406. Zakamsk
376. Uraljsk	407. Zamoskvorečje
377. Urjupinsk	408. Zapadnaja Kapitalnaja
378. Ursunka	409. Zaporožje
379. Uzbekistan	410. Zaslav
380. Uržuriko	411. Zolbunovo
381. Vapijeno	412. Zelendol
382. Vedjansk	413. Zješnik
383. Vasiljevgrad	414. Zibov
384. Verhnij	415. Zlobinsk
385. Verhovni Turan	416. Zlatoust
386. Vernij	417. Zolctaja
387. Viljna	418. Zolotoje Polje
388. Vinica	419. Zugres
389. Višnik	420. Žitcimir
390. Višnji Veleček	421. Log.br. 42-a/4 u SSSR
	422. Log.br. 223/24 "

P.M.

Jag anmodade idag per telefon ambassadören Ahlmann i Oslo att på lämpligt sätt hos de norska myndigheterna förhöra sig om namnen på de läger, där de nu frigivna fem norska fångarna i Sovjetunionen uppehållit sig. Samtidigt lovade ambassadör Ahlmann att på tidigare överenskommet sätt förhöra sig angående R.W.

Stockholm den 29 ^{september} ~~oktober~~ 1953.

Einar Jarring

30/9

Prag den 25 september 1953.

Personligt och strängt förtroligt.

pt.

Broder,

4

Åberopande mitt handbrev den 28 sistlidne augusti i Bendel-frågan vill jag meddela, att jag vid ett förnyat besök i Budapest återigen satt mig i förbindelse med därnämnde sagesman. Vad jag erfor av denne bekräftade mitt tidigare intryck av polisens avsikt. Polisen hade sålunda visat en påfallande brist på intresse att få fram uppgifter som kunde tänkas leda till Bendels eller chauffören L: uppspårande. Syftet synes i stället ha varit att känna deras släkting på pulsen beträffande hans uppfattning om Bendels försvinnande. Därest dennes åsikter visade sig stämma överens med den på officiellt ungerskt håll hävdade tesen att Bendel bragts om livet av pilkorsmän - skulle man således ha ytterligare ett vittne till hands om affären ånyo aktualiserades.

Jag vill tillägga, att släktingen i fråga icke varit i förnyat förhör hos ungerska polisen.

Kabinettssekreteraren A. Lundberg,
Utrikesdepartementet.

Alm Engström
Alm Engström

30/9
Rom den 24 september 1953.

Strängt förtroligt.

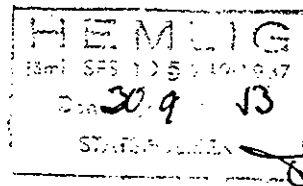
Rd
Broder,

by Det är nu jämt en månad sedan beskickningen meddelade något i ärendet angående fru Maria Saunders' Wallenberg-dokument, och under denna månad har något av vikt icke inträffat i saken. Beskickningen har sålunda ännu ej erhållit de utlovade dokumenten. Fru Saunders har vid ett flertal tillfällen varit i förbindelse med beskickningen och regelbundet upprepat, att hennes "Kiste" vore på väg och snart skulle vara framme hos emottagaren i Vatikanstaden. Då och då ha hennes rapporter åtföljts av en - om ock i försiktig form - framförd begäran om ett handlån. Mot dessa senare framställningar ha vi emellertid ställt oss ganska avvisande och sagt, att medel måste begäras i Stockholm. Fru Saunders har då sagt sig icke önska detta.

För dagen är läget det, att kistan, enligt fru Saunders, nu är i Vatikanstaden. Det återstår att se, om fru Saunders får ut den, och om den i så fall innehåller de utlovade dokumenten.

Din tillgivne
Johan Dethlefsen

Herr Kabinettssekreteraren Arne Lundberg,
Utrikesdepartementet.

30/9-53

P.M.

Sedan det genom press och radio kungjorts att ryssarna i dagarna börjat återsända tämligen stora grupper tyska, österrikiska, norska, belgiska m.fl. krigsfångar skulle det vara av stort värde om dessa f.d. fångar kunde höras genom vederbörande länders myndigheter för att söka fastställa huruvida någon av dessa fångar under sin vistelse i olika ryska fängelser och läger kommit i kontakt med Raoul Wallenberg eller, om de under sin krigsfångenskap sammanträffat med legationsrådet vid tyska beskickningen i Bukarest Roedl (tillfångatagen av ryssarna hösten 1944) eller General Sekretär vid tyska kulturinstitutet i Bukarest Karl Supprian. Som bekant har Claudio de Mohr uppgivit, att han var cellkamrat med Supprian i Lefortovskaja-fängelset i Moskva från den 18 april 1945 till den 29 juli 1948. Under denna tid skulle Supprian ha kommunicerat med cellgrannarna Roedl och Wallenberg. Kommunikeringen torde ha skötts av Roedl från granncellen.

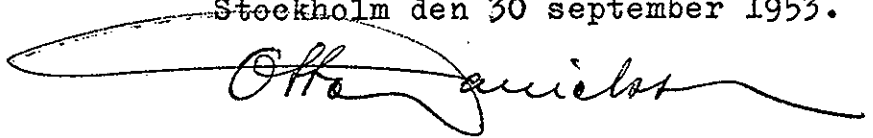
Vidare borde dessa återvändande krigsfångar tillfrågas om huruvida de sammanträffat med ungerske medborgaren Dr.phil. Zoltan Rivo, vilken nu torde vara omkring 38 år gammal. Zoltan Rivo skulle ha tjänstgjort vid universitetet i Bukarest och där tillfångatagits av ryssarna och förts till Moskva. Enligt vad italienske konsulat tjänstemannen Romeo Moschetti uppgivit, var han under 1949 cellkamrat i Lefortovskaja-fängelset i cell n:r 37 med Zoltan Rivo (eventuellt de Rivo), vilken i sin tur berättat för Moschetti, att han vid en tidpunkt som icke kan fixeras genom knackningar från en granncell fått reda på att en svensk befann sig i granncellen. Denne svensk skulle ha haft något officiellt uppdrag för Sveriges räkning i Budapest, vilket uppdrag skulle ha bestått i att skydda judarna från tyskarna.

Det kan även vara intressant att efterhöra med dessa f.d. krigsfångar huruvida de sammanträffat med tyske medborgaren doktor Albert Laarmann, född 1898, vilken torde ha varit chef för informationstjänsten vid tyska

beskickningen i Bukarest, där han tillfångatogs av ryssarna 1944. Laarmann skulle ha tagit lektioner i latin för doktor Rivo under den gemensamma fängelsevistelsen och det kan vara möjligt, att doktor Laarmann skulle ha hört något om Wallenberg, antingen direkt genom knackningarna i väggar eller indirekt genom doktor Rivo.

Även en överste Dietl, ej att förväxla med general Dietl, och som tjänstgjort i Grekland och Rumänien skulle ha varit cellkamrat med doktor Rivo. Även i detta fall kunde det tänkas att överste Dietl skulle ha fått höra något om Wallenberg.

Stockholm den 30 september 1953.

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Otto Quisling', with a long horizontal flourish extending to the right.

KUNGL. SVENSKA KONSULATET
CONSULAT ROYAL DE SUÈDE

4/10 53
Luxembourg, 29 septembre 1953.
~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~
19, avenue J.P. Brasseur.

Monsieur le Directeur,

3
Me référant à votre lettre du 12 septembre 1953, j'ai l'honneur de vous informer que le réfugié tchèque n'a pas demandé de réponse, ni aucune rémunération pour les services rendus. Il voulait rester dans l'anonymat et rendre uniquement service aux familles des deux Suédois dont s'agit.

Veillez agréer, Monsieur le Directeur, les assurances de ma considération très distinguée.

Le Consul;

Monsieur Gunnar Jarring,
Directeur des Affaires Politiques
au Ministère des Affaires
Etrangères,

à STOCKHOLM.

KUNGL.
SVENSKA AMBASSADEN

3/10
Oslo den 30 september 1953.

HP 39

ang. norrmän, som komma
att frigivas ur rysk
fångenskap.

Strängt förtroligt.

*Genomsåg
Nimble*

Broder,

Åberopande Ditt telefonsamtal i går med ambassadör
Ahlmann, som i dag befinner sig i Sandefjord, ber jag få meddela
följande angående de norrmän, som nu komma att frigivas ur rysk
fångenskap.

Det gäller fem s.k. frontkämpar, som tillfångatagits
av ryssarna under kriget och alltsedan dess hållits i fången-
skap, de sista åren i ett genomgångsläger ^{vid Alen} för fångar, som skola
frigivas, där de trots lägrets beteckning kvarhållits i åtskilli-
ga år. Åtminstone en av dem, en person vid namn Sundblom, har
dock enligt meddelande till föräldrarna nyligen förts till Moskva.
Ingen av dem har ännu lämnat Ryssland, men enligt ett i dagarna
ingånget telegram äro de nu fria att resa. Förhandlingar om deras
frigivande ha förts under flera år. I utrikesdepartementet hade
man sig icke bekant, att några ytterligare norrmän skulle finnas

Utrikesrådet G. J a r r i n g,
Utrikesdepartementet.

som fångar i Sovjetunionen.

På min fråga om ifrågavarande personer efter återkomsten kunde höras om huruvida de ägde kännedom om, att några svenskar skulle befinna sig i rysk fångenskap, förklarade min sagesman, byråchefen Heiberg, att detta säkert låte sig göra, men att det vore ytterst osannolikt, att så skulle vara förhållandet.

Ganska goda upplysningar föreligga nämligen numera om av ryssarna alltjämt kvarhållna personer. Byråchefen Heiberg hänvisade bl.a. till uppgifter, som lämnats av norske f. översten Sundlo (Narviks herostratiskt ryktbare kommandant i april 1940). Denne, som nu förefaller samarbeta med utrikesdepartementet och som haft ett samtal med Heiberg senast för en vecka sedan, står i nära kontakt med såväl tyska som holländska efterforskningsorganisationer, framför allt för att få några spår efter sin vid den ryska fronten försvunne son. Enligt vad Sundlo upplyst, skulle, sedan de fem norrmännen återsänts, inga andra fångar från länder väster om järnridån finnas kvar än tyskar och jugoslaver. Han ~~be~~grundade denna uppfattning på de utförliga redogörelser, som erhållits från hemvändande tyskar och holländare.

Några ytterligare upplysningar kan jag icke åstadkomma, ^{men} jag återkommer med några rader med nästa kurir samt efter det nu ifrågavarande norrmän hörts av de norska myndigheterna.

Min tillgång
Ake Sjölén

 (Ake Sjölén)

Till kabinettschef. Arne S. Lundberg 02.10.53 Konfidential

4. Oktober 1953

Herrn Ernst P a u l , MdB
Oberesslingen a.N.

Avskr. t. Komm. Danielsson
Dr. Palm, Försvarsstaben

Lieber Ernst,

im Anschluss an meinen Brief v. 28. Sept.:

die Zahl der Heimkehrer ist nun so gross, dass eine Sammlung ALLER NAMEN PLUS ANGABE ALLER LAGER & GEFÄNGNISSE, die sie passierten resp. von denen sie hörten, allzu umfassend und für uns unkontrollierbar wäre.

Deshalb bitte ich Dich:

schaff uns EHEBALDIGST VERZEICHNIS ALLER NAMEN DER LAGER resp.

GEFÄNGNISSE, welche bei den Vernehmungen der Hk genannt wurden.--

Sollten sich unter diesen Gefängnisse resp. Lagern solche befinden, in denen sich laut unserer Zeugen Aussagen unser Freund zeitweise befand, dann werden wir über Dich um Namen der ev. Hk bitten, um mit diesen selbst in Kontakt kommen zu können.

Auf diese Weise reduziert sich die von Dir erbetene Hilfe darauf, von den verhörenden Instanzen bloss ein Verzeichnis aller bei den Verhören genannten Gef. resp. Lager zu schaffen. Es wird sich ja kaum um mehr als einige Dutzende Namen handeln, da ja die meisten Hkkehrer sich in den gleichen Lagern aufhielten.

Am INTERESSANTESTEN sind natürlich die Lager etc., in denen sich höhere Funktionäre, Generäle, Diplomaten resp. deren Frauen etc. befanden.

Auch bei diesen benötigen wir vorläufig NICHT die Namen der Zeugen.-- Erst falls solche Namen mit uns bekannten sich als identisch erweisen...erst dann wäre Name der Betroffenen wichtig.

Dass wir Namen etc. STRENG DISKRETIONÄR behandeln, ist selbstverständlich.

WICHTIG: da die russ. Namen den Hk wahrscheinlich nur vom HÖREN bekannt sind (nicht durch LESEN der Namen) u. da es ja für nichtrussisch sprechende Menschen schwer ist, beim Hören Vokale und Konsonanten richtig aufzufassen u. da es viele ähnlich klingende russ. Ortsnamen gibt... aus diesen Fehlermöglichkeiten ist es wichtig, durch Parallelausfragung plus Angabe der VERSCHIEDENEN DEUTUNGEN DER RUSS. NAMEN die Ermittlung der richtigen Namen zu erleichtern.

Auch ist es wichtig: möglichst viele Details betr. diese Orte zu sammeln, so circa geograf. Lage, Angabe von Orten in der Nähe, von e Merkpunkten (See, Fluss, Berg etc.), wie lang Weg dahin von anderem, bekannten Ort war (circa Zeit für Fussmarsch, Fahrt etc). Sollte Name des Bezirkes, der betr. Sowjetrepublik, des Regimentes der MVD (GPU) das dort Dienst tat etc bekannt sein, so wäre das zur Identifizierung des Lagers bestimmt von Vorteil.-

Sei überzeugt, dass Du uns mit dieser Bemühung grosse Dienste für unsere Arbeit für unseres Freundes Befreiung leistest. Ich weiss, dass Du viel zu tun hast... aber ich weiss auch, dass Du Deine Freunde in so wichtiger Sache nach bestem Können unterstützen wirst.

BITTE DEN ZWECK DEINER FORSCHUNGEN MÖGLICHST DISKRET ZU BEHANDELN Da es ja unter Hk u. unter den Funktionären der westdeutschen Stellen wahrscheinlich auch Spitzel gibt, so muss man auch diesen gegenüber sehr vorsichtig sein. Wir haben diesbezüglich konkrete Erfahrungen negativer Art.-Deshalb wende ja ich mich nicht direkt an betr. Stellen.-

Den u. Arne sind überzeugt, dass Du der geeigneteste Mann bist, dass Du schweigen kannst u. kraft Deiner Stellung die notwendigen Aufklärungen schaffen kannst, ohne dass wir Gefahr laufen, dass die Russen von unseren Nachforschungen hören.-

Auch unseres Freundes Mutter dankt Dir im voraus herzlichst für Dein Interesse und Deine Hilfe.

Grüsse Gisl herzlichst von Gun und mir. Dein

6/10

KUNGL.
SVENSKA BESKICKNINGEN

Bonn, p.t. Köln den 2 oktober 1953.
Strängt förtroligt.

av
N. Propia
bi Danielsson.

RL

Broder,

Såsom framgått av tidningarna, ha under den senaste veckan betydande krigsfångetransporter börjat anlända till Västtyskland från Sovjetunionen.

I anslutning till vårt samtal vid mitt senaste besök i Stockholm vill jag härmed bekräfta, att, så snart transporterna avslutats, vi skola söka från vederbörande tyska instanser erhålla förteckning över de läger från vilka krigsfångarna härstamma.

Diin tillgivna
R. Reumhvi

Herr Kabinettssekreteraren L u n d b e r g ,
Utrikesdepartementet.

3 ex.

Ex. nr.

Kortfattad sammanställning över de spår, som pekar på att Raoul Wallenberg befinner sig i ryska fängelser och fångläger. Som bekant försvann Raoul Wallenberg den 17 januari 1945 från Budapest. Han syntes sistnämnda dag i stadsdelen Pest, som just omkring den 15 januari 1945 föll i ryssarnas händer.

Den första uppgiften, som pekar på att Wallenberg förts till Ryssland, lämnades av den svenske journalisten Edward af Sandeberg, vilken vid Berlins fall i maj 1945 transporterades till Moskva, där han internerades av ryssarna och kvarhölls till sommaren 1946. af Sandeberg berättar, att han under de första 8 veckorna av sin fångenskap i Butyrka-fängelset i Moskva delade cell med en tysk soldat vid namn Hille. Denne hade redan några dagar efter af Sandeberts ankomst till fängelset frågat, om af Sandeberg kände en landsman vid namn Raoul Wallenberg, vilket af Sandeberg icke gjorde vid den tidpunkten. Hille berättade vidare, att han i ett av de båda fängelserna Ljubianka eller Lefortovskaja delat cell med Raoul Wallenberg och dennes chaufför Wilhelm Langfelder. Någon bestämd tidpunkt för Hilles sammanträffande med Wallenberg kunde af Sandeberg icke uppgiva men han antog att det måste ha infallit under sommaren 1945.

Enligt af Sandeberg skulle Hille möjligtvis ha hetat Knut eller Kurt i förnamn och som hemort uppgivit Bautzen i Niederschlesien. Vidare hade han uppgivit sig vara civilekonom och redaktör för en tidning i Dresden och dessutom medarbetat i "Essener National Zeitung". Under kriget skulle han ha innehaft löjtnants grad. Efter tillfångatagandet hade han av ryssarna utnyttjats för propaganda mot tyskarna via den kurländska sändaren. Hille skulle ha varit gift och hade åtminstone ett barn. Föräldrarna bodde i Bautzen och hade där något slags utevårds- hus omkring 15 kilometer från staden i riktning mot bergen.

En undersökning huruvida någon person vid namn Hille verkligen medarbetat i "National Zeitung" i Essen har givit negativt resultat. Själv hade af Sandeberg ställt sig undrande om intet. Hilles uppgift, att han varit redaktör, blott var ett osant påstående. Efterforskningarna av personer med namnet Hille visade emellertid att det finns en Erhard Hille, som är född 1913. Denne man var till yrket "Schriftsleiter" och anställd i National Zeitung Verlag i Berlin. Det skulle alltså vara förklaring till att redaktionen i Essen icke känt till honom. Hilles registerkort utvisar att Hille råkat i fångenskap i Kurland och att han befunne sig i fångläger 7027/1, vilket just är Krasnogorskläget, där af Sandeberg 1946 såg att Hille uppehöll sig. Vidare har det framgått att Hilles fader innehade ett värdshus, vilket dock var beläget i Gross-Hartmannsdorf. Detta värdshus ligger icke en utan 10 svenska mil från staden Bautzen. Gross-Hartmannsdorf tillhör Regierungs-bezirk Dresden-Bautzen, vilket alltså kan förklara af Sandeberts uppfattning att Hille skulle ha varit från Bautzen. Erhard Hille har en bror vid namn Kurt Hille, född 1920 och troligtvis har af Sandeberg förväxlat förnamnen. af Sandeberg hade den uppfattningen att Hille var cellspion men även om så skulle varit fallet torde icke Hilles fråga till af Sandeberg, huruvida af Sandeberg kände Wallenberg, ha varit en fråga som framstälts av ryssarna utan man har all anledning förmoda att Hille helt av sig själv framställt denna fråga.

af Sandeberg sammanträffade under sin vistelse i Ryssland även med en rumänsk jude vid namn Stefan Carl, vilket sammanträffande ägde rum i någon kasern i Moskva. Denna kasern var iordningställd som genomgångsställe för hemvändande utlänningar. Enligt vad af Sandeberg kunde erinra sig skulle Carl ha frågat, om af Sandeberg kände en svensk vid namn Raoul Wallenberg, som skulle ha varit arbetskamrat med Carl i en industrianläggning i närheten av Moskva. Wallenberg skulle vid ett tillfälle ha försökt rymma för att komma i förbindelse med svenska beskickningen i Moskva men han hade blivit upptäckt och återförd till läget samt därefter blivit transporterad till en annan

arbetsplats, som låg längre från den ryska huvudstaden. Enligt av Carl sedermera lämnade uppgifter skulle han ha sammanträffat med Wallenberg sommaren 1946 (måste vara fel eftersom af Sandeberg återvände från Moskva och samtidigt lämnade Moskva den 9 april 1946) i en repatrieringsbyrå i Moskva. Wallenberg skulle då ha kommit till repatrieringsbyrån i Moskva från ett arbetsläger utanför Moskva. Han hade blott uppgivit, att han hette Wallenberg och att han var svensk.

Beträffande dessa uppgifter måste man reservera sig både beträffande af Sandeborgs minne, vilket på grund av undernäring var mycket svagt, och vidare på de från Stefan Carl genom flera mellanhänder erhållna sista meddelandet. Det måste dock anses fastslaget, att Stefan Carl sammanträffat med Wallenberg i Moskva, och att Wallenberg verkligen befunne sig i något arbetsläger. I detta sista sammanhang bör det påpekas att en av zonerna i det s.k. Krasnogorsk-lägre just var arbetsläger.

+ + + + +

Genom svensk-finnen Paul Nordström i Jakobstad i Finland har erhållits den uppgiften, att Nordström som någon gång under år 1944 överflyttats till Krasnogorsk-lägre, där han kvarstannade till någon tidpunkt på sommaren 1946, hört någon av medfångarna omtala att en svensk vid namn Wallenberg skulle befinna sig i rysk fångenskap. Trots att sagesmannen icke sagt, att Wallenberg skulle ha befunnit sig i Krasnogorsk så hade Nordström utgått ifrån att det just var Krasnogorsk, som Wallenberg just skulle ha befunnit sig i. Så småningom erinrade sig Nordström, att ha fått uppgiften av en annan svensk, en sjöman vid namn Karl Einar Erlandsson, vilken i likhet med förenämnde af Sandeberg förts från Berlin våren 1945 till Moskva, där Erlandsson blivit internerad i Krasnogorsk-lägre. Erlandsson har berättat, att det var en ungrare vid namn Georg Mandula, anställd vid radiofabriken Orion i Budapest och en tjeckisk medborgare vid namn Karel Sparka

(år 1945 25-27 år gammal), hemmahörande under adress Pilsen Gulnerova 58, som uppgivit att det skulle ha funnits en lång mager svensk tidigare i samma läger. Emellertid kunde Erlandsson icke påminna sig att de båda sagesmännen nämnt namnet Wallenberg. Antingen har Erlandsson glömt namnet eller också har Nordström kombinerat Erlandsson med den länge magre svensken med de i tidningarna förekommande uppgifterna om Wallenberg. Emellertid är det undertecknads personliga uppfattning att Nordström, som är synnerligen fåordig och långsamt tänkande människa, icke själv skulle gjort en sådan kombination. Erlandsson är däremot en människa med ganska svagt minne, vilket visade sig bl.a. däri att han glömt att framföra Mandulas hälsning till fabriken Orions filial i Sverige. Att han överhuvudtaget kom ihåg namnen på Mandula och Sparka berodde därpå att han vid genomsökande av sina gamla papper påträffade en anteckning om dessa båda personer.

Beträffande Krasnogorsk-lägrät bör omnämnas, att det ligger omkring 28 kilometer utanför Moskva. Enligt Nordströms uppfattning borde Wallenberg, om han befunne sig i Krasnogorsk-lägrät, ha befunnit sig i en barack i zon nr 1, där den s.k. karantänen seder^{me}a upprättades. Nordström, som vid vissa tillfällen hade förtroendet att föra den bil, med vilken maten distribuerades, erfor att en specialbarack iordningställdes, där bemärkta personer såsom professorer, generaler förvarades. Till denna barack finge de övriga internerna icke tillträde ej heller Nordström utan maten delades ut av ryska vakter.

+ + + + +

En ungersk flykting, Johan von Korody-Katona har uppgivit, att han i Budapest-fängelset Gyüjtöfog-Láz sammanträffat med en ungersk politiker vid namn Bela Lukasc, vilken år 1945 förts som fånge till Ryssland men sedermera återförts till Ungern och dömts som krigsförbrytare. Denne Lukasc hade berättat, att han förts till ett läger, vilkets namn säkerligen började på "K" men lägrät skulle ha varit

? beläget omkring 100 kilometer från Moskva, varför det icke skulle kunna vara identiskt med Krasnogorsk. Däremot torde avståndet mera peka på ett läger vid namn Klin. Lukasc hade talat med Korody-Katona om vilka fångar som varit där i detta läger och nämnt greve Bethlen samt en del högre ungerska officerare. Vid ett tillfälle hade Lukasc då inter-
nerna varit på tal, nämnt den svenske legationssekreteraren Wallenberg, vilken också varit där.

+ + + + +

Den österrikiske baronen Kurt von Holzhausen har uppgivit, att han under krigsfångetiden i Ryssland hamnat i Tjerepowitz-lägret, vilket enligt hans mening skulle vara beläget norr om Volodka, ^(Vologda?) där han stannat till september 1947 och då återförts till ett läger vid Ivanovo. Under sin vistelse i Tjerepowitz hade han ofta talat med den österrikiske reservkaptenen Martin Weiss, född 1898, vilken tillhört en Oberfeldkommandantur i Lublin, där Weiss tillfångatagits i mitten av sommaren 1944 av ryssarna. Han hade tillsammans med sin chef, en general Moser, under 1944 förts till Butyrka-fängelset i Moskva, där han stannat i 9 månader till omkring mitten av år 1945. I Butyrka-fängelset skulle Weiss ha sammanträffat med en svensk diplomat. Baron von Holzhausen trodde sig minnas, att Weiss nämnt namnet Wallenberg. Han hade emellertid fäst sig vid uttrycket "en svensk diplomat", enär han icke kunnat förstå hur en svensk diplomat kunnat hamna i ett ryskt statsfängelse.

Efterforskningarna efter kapten Weiss och general Moser har visat, att de såvitt hitintills är känt icke återvänt från Ryssland. Det är givetvis av stort intresse av att kunna spåra dessa båda personer för att om möjligt få baron Holzhausens utsaga verifierad.

+ + + + +

En dansk medborgare Kurt Deutschbein har efter återvändande från sin krigsfångenskap i Ryssland uppgivit, att han 1948 under sin vistelse i ryska fängelser och möjligtvis i Krasnogorsk sammanträffat med en tysk överstelöjtnant vid namn Dietrich, vilken berättat för Deutschbein att han i Krasnogorsk varit tillsammans med "höga ämbetsmän och diplomater, däribland en svensk diplomat, vilkens namn Dietrich dock icke kunnat erinra sig. Dietrich skulle sedermera ha blivit ådömd 25 års straffarbete och torde ha förts från Krasnogorsk-lägre i januari eller februari 1948. Deutschbein höll för troligt att Dietrich vistats i Krasnogorsk-lägre sedan 1945.

Vidare har Deutschbein berättat att han sommaren 1950 i Kiev-lägre sammanträffat med en grek vid namn Akleros, vilken en tid skulle ha uppehållit sig i Berlin och där han sagt sig ha varit grekisk konsul. Lägre i Kiev hade fängnummer 7134. Inför Deutschbein hade Akleros uppgivit, att han i Krasnogorsk-lägre varit tillsammans med en svensk diplomat, vilkens namn han dock icke kände till. Akleros är möjligen identisk med en person vid namn Akliros, en Berlin-grek som vid Tysklands sammanbrott utan att därtill vara bemyndigad etablerat sig som grekisk konsul i Berlin. Han betecknas såsom icke varande, direkt kriminell men som "Hochstapler". "Kommunisterna", varmed torde avses ryssarna hade gripit honom för valutasmuggling och utfärdande av ett falskt pass. Han hade förts via Tjeckoslovakien till Kiev, där han våren 1952 skulle befinna sig i ett koncentrationslägre. En grekisk framställning om att få Akliros repatrierad hade av ryssarna bemötts med att han var okänd i Ryssland.

Då man inte har någon anledning att tvivla på Deutschbeins utsaga är det av intresse att de nu hemvändande tyska fångarna tillfrågas, om de kunna lämna några uppgifter om överstelöjtnant Dietrich och Akliros.

+ + + + +

Italienske diplomaten Claudio de Mohr uppgav efter sin återkomst från Ryssland hösten 1950, att han blev till-

fångatagen på Balkan av ryssarna hösten 1944 och fördes till Lefortovskaja-fängelset i Moskva. Under tiden 18 april 1944 till 29 juli 1948 delade han cell med "Generalsekretär" i tyska kulturinstitutet i Bukarest Karl Supprian. Under denna tid skulle Supprian medelst morsering kommunicerat med cellgrannarna, vilka enligt de Mohr skulle ha varit legationsrådet Roedl vid tyska beskickningen i Bukarest - tillfångatagen av ryssarna hösten 1944 - och Raoul Wallenberg.

Det är av yttersta vikt att de hemvändande krigsfångarna noggrant utfrågas, huruvida de känna till något om de tillfångatagna tyska diplomaterna i Ryssland och om så är fallet, att de noggrant utfrågas om sin kännedom om Supprian och Roedls vistelse i ryska fängelser och läger, samt huruvida de vet något om att dessa män dömts till straff i Ryssland och i så fall hur långt straff de eventuellt fått.

+ + + + +

Den italienske diplomaten Romeo Moschetti vilken i likhet med de Mohr återvände från Ryssland hösten 1950 har berättat, att han under 1949 var cellkamrat i Lefortovskaja-fängelset i Moskva i cell nr 37 med ungerske medborgaren Zoltan Rivo (eventuellt de Rivo), vilken torde ha varit Dr. phil. och som skulle ha tjänstgjort vid universitetet i Bukarest intill hösten 1944, då han tillfångatogs av ryssarna. Enligt vad Zoltan Rivo berättat för Moschetti, hade han genom någon slags morsering från granncellen erfårit, att en svensk befann sig i granncellen. Denne svensk skulle ha haft något officiellt uppdrag för Sveriges räkning i Budapest och detta uppdrag skulle ha bestått i att skydda judarna från tyskarna. Då Zoltan Rivo beskrives såsom en timid person med ringa företagsamhetsförmåga torde det vara troligt att morseringen skötts av någon annan än Rivo själv. Han hade för Moschetti uppgivit, att han varit cellkamrat med en tysk doktor Albert Laarmann, född 1898, vilken torde ha varit chef för informationstjänsten vid tyska beskickningen i Bukarest, där han

tillfångatogs av ryssarna hösten 1944. Vidare torde de Rivo ha delat cell med en överste Dietl - ej att förväxla med general Dietl - som tjänstgjort i Grekland och Rumänien.

Enär det kan vara möjligt att Zoltan Rivo samtalat med dessa män om eventuella cellgrannar, är det av stort intresse, att uppgifter inhämtas om såväl Zoltan Rivo som Laarmann och Dietl. Då Moschetti uppgav, att Laarmann skulle ha varit "Funker" vid beskickningen i Bukarest skulle man väl ha anledning förmoda, att det var han, som skött mörseringen och i så fall är ju hans vittnesmål av ännu större betydelse än Zoltan Rivos.

+ + + + +

En person, som här betecknas med X, har uppgivit, att han i Tjeckoslovakien försommaren 1953 sammanträffat med en sudettysk vid namn Karl Jakesch, född 1920 eller 1921 i Kladovy (på tyska Klattau). Denne Jakesch skulle ha blivit tillfångatagen under striderna vid Frankfurt an der Oder våren 1945 och förts som fånge till Ryssland, där han passerat olika krigsfängeläger. Det sista läger, som han vistats i, uppgavs vara Tarasovka, en ort som skall ligga i Moskvas omgivningar. Denna ort var ett fångläger för bl.a. generaler och män med "sneda ögon" samt en svensk vid namn Wallenberg, vilken bett Jakesch, om denne skulle komma ut till den västra världen, uppsöka ett svenskt konsulat eller svensk beskickning och meddela att Wallenberg satt som krigsfånge i Ryssland. Jakesch skulle ha varit någon slags handräckningsman i detta läger.

Kan det fastställas huruvida någon av de återvändande krigsfångarna känner till något om ett krigsfångeläger i Tarasovka och känner de eventuellt till något om soldaten Karl Jakesch, så vore detta av stort intresse.

Stockholm den 7 oktober 1953.

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ex. 2 till

» 3 »

» 4 »

Chiffertelegram (BUD)

Från Wien

Avsändt den 7/10 1953 kl. 2245

Inkom den 8/10 1953 kl. 0230

Utskrivet i 3 ex. Detta är originalet.

Dnr	60:B	16
Avd.	Gr.	Mål.
P	2	Eu I

*Danielsson
delgiven*

22.

16.

Edert chiffer 8.

För Jarring personligen f.w.b. Danielsson.

"After different difficulties I succeeded to get all necessary news concerning Karls actual stay. Long letter transmitted today will be mailed from here saturday. Despite the fact that situation is rather complicated I have two important meetings october 13 and 18. After these I will contact legation once more probably october 20 or 21. In case my meetings will be positiv, id est what plans for Karls leave can really be done, I will ask for a meeting with you in Zürich before the end of this month. But till today I cannot say whether such meeting will be advisable. I like meeting to get further instructions only when I have something positiv in my hands. In case you couldn't come for this or other reason to Zürich I beg for instructions whether I should come myself to Stockholm to discuss how things are. But please wait for my next message on october 20-21. Please contact Nordstedt I need money very badly after I paid all new necessary trips here myself. Legation gave me 2500 schillings which is nothing for the damned expenses I made. Arrange it please somehow with N. and instruct legation here to give me equivalent of 200 US-dollars for next two weeks. Please discuss with Mr. J. the contact of letter I gave today to legation and let me know your opinion. A'm Hellman".

Belfrage

Moskva den 5 oktober 1953.

HP 1.

Strängt förtroligt.

Broder,

4

På grundval av uppgifter som lämnats mig av en kollega inberättade jag nyligen i särskild ordning att sovjetiska vederbörande skulle ställt i utsikt att låta en del belgare, f.d. anhängare av Degrelles, resa hem.

Min belgiske kollega som jag senare talat med om saken förklarade emellertid, att vad man lovat honom vore en lista över ett antal belgare, som befinna sig här i landet. Enligt belgiska uppgifter skulle deras antal uppgå till 67. M. Wauters undrade emellertid huru han borde förfara om och när han mottoge en dylik förteckning. Sedan han erfårit huru vi handlat i fallet Frösth sade han sig vilja följa vårt exempel, förutsatt att ryssarna icke hade några erinringar.

M. Wauters nämnde vidare, att det funnes 1125 andra belgare i Sovjetunionen, såvitt han visste alla f.d. medlemmar av den tyska krigsmakten. Då dessa samtliga voro från Eupen-Malmédy och därför kunde förutsättas vara tyskar till ursprunget, hade M. Wauters icke lagt sig ut för dem.

Min sagesman betonade till slut, att han vore angelägen att vad han sålunda sagt betraktades som strängt förtroligt. Med den erfarenhet österrikare och holländare gjort i somras då de offentliggjorde meddelande om från sovjetisk sida mottagna löften rörande repatriering av krigsfångar, förefölle en dylik sekretess särskilt viktig.

W

Sin Tillgiven
Karl Sahlén

Utrikesrådet J a r r i n g,
Utrikesdepartementet.

234

86

Moskva den 6 oktober 1953.

HP 1.

strängt förtägligt

Broder,

4 I anslutning till mitt handbrev den 5 dennes angående min belgiske kollegas åtgärder beträffande belgare i Sovjetunionen ber jag få nämna, att M. Wauters idag berättat, att han igår besökt MID för att, som jag förstod, för första gången tala om de 1125 belgare, som här kvarhållas som krigsfångar. Ambassadören hade nu begränsat sig till att hemställa om upplysning rörande deras öde. Samtidigt hade han ställt i utsikt att översända å belgisk sida insamlade uppgifter i saken.

Sin Tiliqum
Boef Sall

Utrikesrådet J a r r i n g,
Utrikesdepartementet.

KUNGL.
SVENSKA AMBASSADEN

8710
Oslo den 6 oktober 1953.

HP 39

ang. norrmän, som komma att frigivas ur rysk fångenskap.

Strängt förtroligt.

Broder,

I anslutning till mitt handbrev den 30 september 1953 angående norrmän, som komma att frigivas ur rysk fångenskap, ber jag få tillägga - trots att det är irrelevant med hänsyn till motivet för den svenska förfrågnings - att byråchefen Heiberg för vår strängt förtroliga kännedom meddelade, att anledningen till att de fem norrmännen fått sitta så många år i lägret i Kiev uppenbarligen varit, att ryssarna avsett att byta ut dem mot några i Norge befintliga flyktingar, som de särskilt gärna ville få i sina händer. Från norsk sida hade man icke övervägt att giva sig in på dylik människohandel, men av hänsyn till fångarnas familjer var man angelägen att skälet till dröjsmålet ej skulle bli bekant.

Ake Sjölin
Ake Sjölin

(Ake Sjölin)

Herr Utrikesrådet J a r r i n g ,
Utrikesdepartementet.

KUNGL. UTRIKES

DEPARTEMENTET Jarring/AA.

Telegram

R.W.

STOCKHOLM		8 oktober	19 ⁵³
N:o 12	B4D chiffer	BIL.	
INK. D. N:o			
AVD.	GR.	MAL.	

Besk. Wien.

Edert 16 har han för Belfrage
uppgivit någon adress i Wien där
han kan anträffas?

Cabinet

EXP. 8/10 1845 96

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ex. 2 till

» 3 »

» 4 »

Chiffertelegram (BUD)

Från Wien

Avsänd den 9 /10 19 53 kl. 1110

Inkom den 9 /10 19 53 kl. 1235

Utskrivet i 3 ex. Detta är originalet.

Dnr 60:B		17
Avd.	Gr.	Mål.
P	2	E ₄ I

*Kab. sek.
delgivning*

17.

Edert chiffer 12. Jag har hans telefonnummer.

Belfrage

*Belqvist
Danielson
9/10 2*

9/10
Paris den 7 oktober 1953.

Förtroligt.

Jarring/DS

HEMLIG.

5/11

Överl. f. kännedom till
Komm. Danielsson.
u. Jarring.

exp. 5/11 SB
9/11

Broder,

N
I anslutning till mitt handbrev den 10 september ber jag få meddela, att jag numera, efter anvisning av Quai d'Orsay, satt mig i förbindelse med den tjänsteman i Ministère des Anciens Combattants, som svarar för efterforskningarna efter de 10.900 elsass-lothringare i tysk krigstjänst, vilka fortfarande saknas.

Min sagesman meddelade, att han ombesörjt utfrågandet av tusentals från Sovjetunionen hemvändande tyska krigsfångar om uppgifter rörande franska medborgare, som ännu kunde finnas kvar i fångenskap bakom järnridån. Därvid hade rörande holländare, belgare o.s.v. åtskilliga upplysningar framkommit vilka, såvitt han visste, alltid vidarebefordrats till vederbörande lands myndigheter. Intet hade framkommit rörande svenskar eller, såvitt man kunde erinra sig, skandinaver över huvud. I anledning av beskickningens framställning skulle emellertid en förnyad undersökning göras med anlitande av en genomgångscentral för flyktingar i Göttingen.

På fransk sida hade man intrycket, att militära fångar icke gärna av ryssarna blandades med civila dylika, som brukade hållas i särskilda läger.

Fransmännen förfogade över en i Tyskland gjord förteckning, upptagande nummer och namn på samtliga kända interne-

Herr Utrikesrådet J a r r i n g,
Utrikesdepartementet,
S t o c k h o l m.

ringsläger i Sovjetunionen såväl civila som militära. Så snart ytterligare exemplar av listan, som vore för lång för att lätteligen kunna avskrivas, hunnit uppdrivas, skulle beskickningen få ett sådant. //

Min sagesman hade så sent som 1947 personligen besökt samtliga satellitländer och då fått emfatiska försäkringar, att några krigsfångeläger icke funnos där. I den mån interneringsläger nu förekomma i dessa länder - fransmännen saknade närmare uppgifter härom - finge man utgå från att det vore fråga om läger för vanliga förbrytare eller "politiska brottslingar".

Min tillgång

Lennart Petri

(Lennart Petri)

DER BUNDESMINISTER
FÜR VERTRIEBENE

BONN, DEN 7.10.1953

A. z. I 4d-3622 Tgb. Nr. 9066/53

(Bei Antwortschreiben bitte das Aktenzeichen angeben)

An den
Herrn Bundestagsabgeordneten
Ernst P a u l,
B o n n / Rh.,
Bundeshaus

Sehr geehrter Herr Bundestagsabgeordneter!

Auf Grund unseres Telefongespräches vom 6.10.1953 darf ich
Ihnen nachfolgend die Lagergruppen bekanntgeben, aus denen
mit den ersten 5 Transporten Heimkehrer zur Entlassung kamen.

Es handelt sich im einzelnen um:

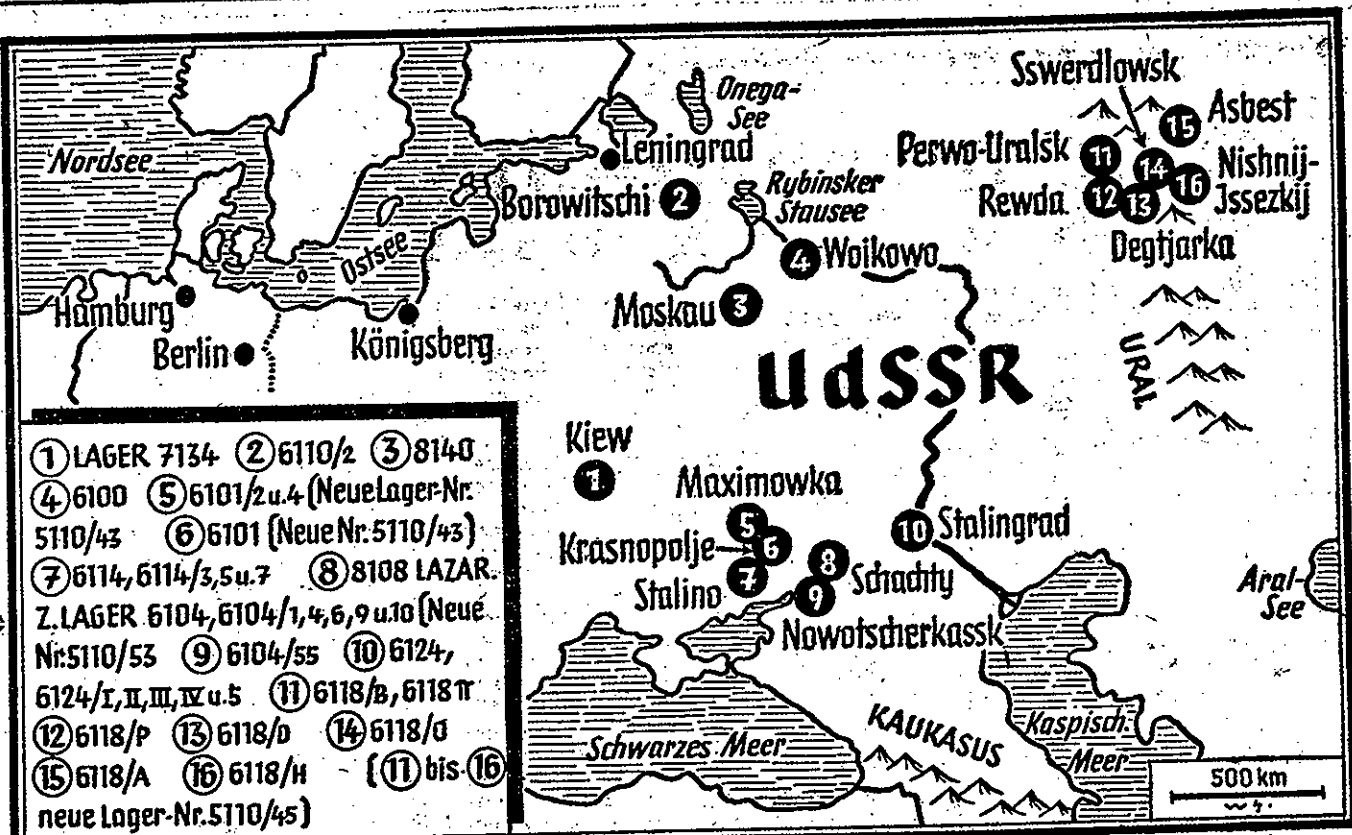
6101	jetzt:	5110/43	Krasnopol
6118	"	5110/45	Swerdlowsk
6104	"	5110/53	Schacht
6118	"	5110/45	Swerdlowsk
6124	"	5110/47	Stalingrad

Hochachtungsvoll!

Im Auftrage:

(Bergner)

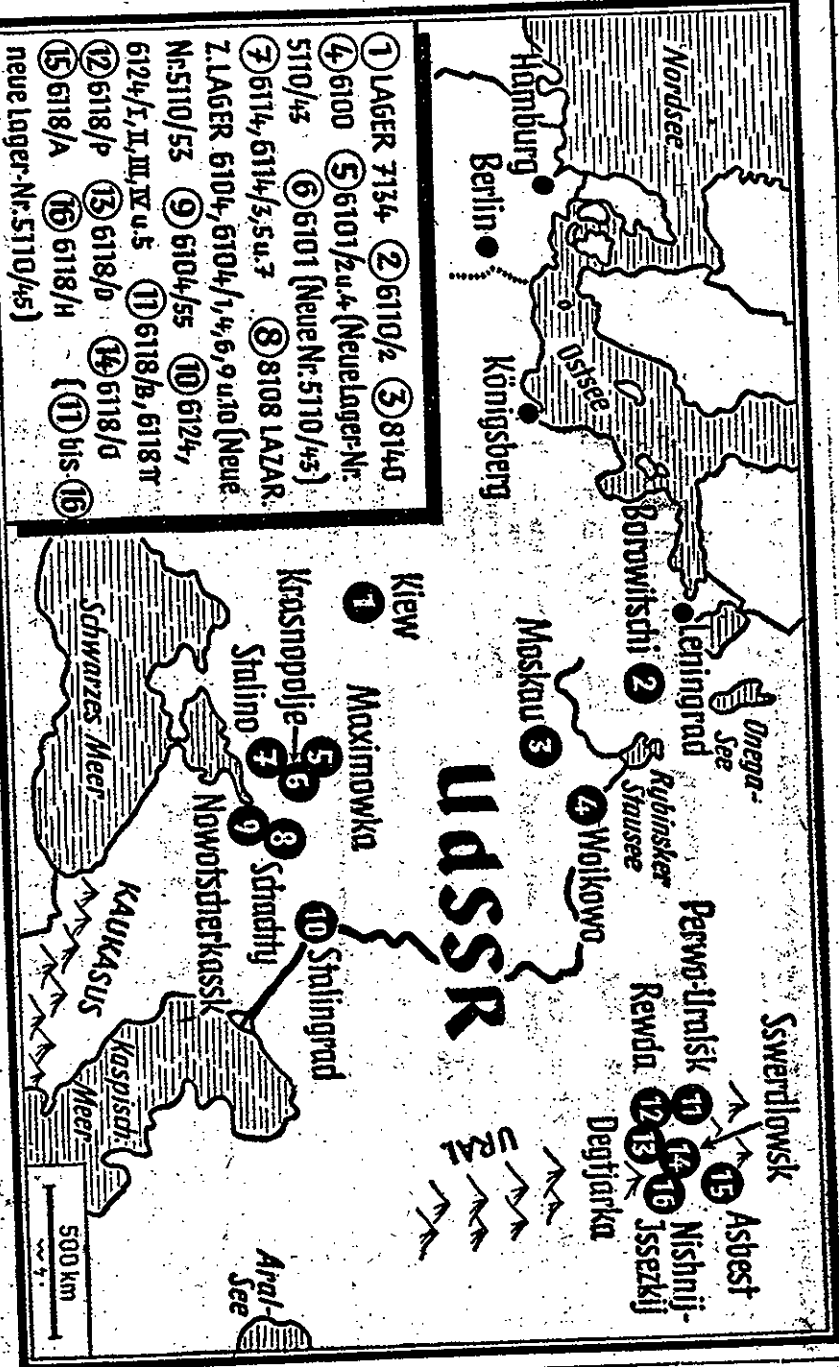
Die Lager in der Sowjetunion, mit denen Postverkehr besteht

Bisher waren nur die Postnummern der Lager bekannt, die nichts über den Ort verrieten, wo sich die Lager befanden. Jetzt haben die Aussagen der jüngsten Heimkehrertransporte zuverlässige Unterlagen für unsere Karte ergeben.

Zeichnung: Werner Schmidt

DIE WELT

Freitag, 2. Oktober 1958

Die Lager in der Sowjetunion, mit denen Postverkehr besteht

Bisher waren nur die Postnummern der Lager bekannt, die nichts über den Ort verrieten, wo sich die Lager befanden. Jetzt haben die Aussagen der jüngsten Heimkehrertransporte zuverlässige Unterlagen für unsere Karte ergeben.

Zusammenfassung: Werner Schmidt

ERNST PAUL

MITGLIED
DES DEUTSCHEN BUNDESTAGES

OBERESSLINGEN/NECKAR
GERHARDSTR. 19 • TELEFON 17735

Den 10. Oktober 1953.

Herrn
Rudolph Philipp
Grevturegatan 8 B
Stockholm.

Jarvis Lammert
24/3-55
FB

Lieber Freund !

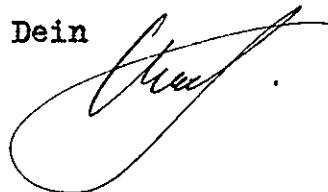
Bei erster Gelegenheit habe ich mich in Bonn im Sinne Deiner Wünsche erkundigt. Ich erhalte zunächst ein Verzeichnis der Gruppenlager, das ich diesem Schreiben beifüge. Nach der Aussage des Mannes im Flüchtlingsministerium, der sich mit diesen Dingen zu befassen hat, sind keine Heimkehrer aus Gefängnissen dabei. Hinter den Gruppenlagern verbergen sich eine Reihe von Einzellagern, um deren Angabe ich mich kümmern könnte, wenn Ihr festzustellen vermögt, ob eine oder die andere der Gruppen für Euch überhaupt interessant ist.

Auf die Dauer würde sich die Verfolgung der ganzen Angelegenheit wahrscheinlich nicht durchführen lassen, ohne dass man das Ministerium in die Sache einweiht. Beim bisherigen Minister Dr. Lukaschek wäre dies durchaus vertraulich möglich gewesen. Wenn der neue Mann Herr Kraft oder ein anderer vom BWE sein sollte, ist dies erheblich riskanter. Ich werde mich inzwischen aber durch meine Freunde im Ministerium über den Sachbearbeiter, einen Herrn Köster, informieren, um festzustellen, ob man diesem Manne Vertrauen schenken kann. Inzwischen erhalte ich ja von Dir Antwort, ob Ihr mit den vorläufigen Ermittlungen etwas anfangen könnt. Es ist selbstverständlich, dass ich Euch zur Verfügung stehe, soweit mein Einfluss, meine Zeit und meine Sachkenntnis reicht. Endgültige Ermittlungen müssten allerdings von Euch selbst hier durchgeführt werden.

Auf die Erörterung der politischen Fragen muss ich heute leider verzichten, weil ich in Zeitnot bin. Ausserdem lässt sich dies brieflich nicht gut durchführen.

Mit herzlichen Grüßen an Dich und Gun, auch von Gisl

Dein

11/10

Vienna, Oct. 7, 1953.

119. Dear Sir,

I am glad that after 3 weeks of running around in this from God forgotten country I can give you first positive news.

Result : Karl is serving his 6 years sentence in prison in Plzeň (western Bohemia, in German language Pilsen). According to my informations there is possibility of direct contact with him because my friends have there somebody. The most important detail is that the prisoners work the whole day outside of the prison building and only for night come back for jail.

But let's start from the beginning. First reaction of my friends (first letter I received) was a little cold one, saying "about the Nazi-bastard we'll have a look and let you know within few days....."

I answered by new letter which I took myself on most funny trip to the man who makes the "mail-contact" on ships immediately (I was not ready to wait till he comes to Vienna-port back). In my answer I explained to my friends in very straight way that Karl is for me extremely important for some private reasons and that I came to Vienna only therefore etc. (no revealing any single detail more.)

After this the story was as in bad american film, only in film the persons who wait in rain and fog never get a cold - and I got one. Yesterday at noon I received the answer that Karl is already since beginning of August in Plzeň. But there is a hope to get in touch with him, my friends write (verbal translation) :

.....When you have something to tell him, we can transmit it in safe way to him. He works with all other prisoners in the town and there is a good possibility to give him any note or to get one back. When you sold (they mean me !) your body and soul to Adenauer we can help you to make it properly..... When you'll see Zdenko he can explain you how the things are, he has his brother thereetc.etc.

According to message I gave to Mr. Lorent. to be sent to you by code immediately I'll have two meetings now for next week. I regret to tell you that I don't know who Zdenko is or could be - Zdenko seems to me a pet-name of Czech first name Zdeněk which is very current in Czechoslovakia and I cannot imagine who he is.

I will not ask you to meet me before I know exactly that such a meeting is really necessary. After I'll get straight and not enigmatic news I'll send you through Mr. L. (he is a very kind gentleman) exact message. In case I would need further instructions (I don't like to start something really serious before you'll tell me your instructions & advise) I suppose that we can meet in Zürich somewhere for 2 days. I don't like Munich - ruins and all kind of refugees around. But as told - a meeting only then when I have positive assurance that it could be done.

My friends in Prague have good mail-contact from Zürich and we can send them a letter directly from there in case of importance without any censorship by daily plane Zürich-Prague.

In case things will go all right and a reasonable plan could be done for Karl's escape (franco here, embassage compris) there will be a new way which seems to me better than danubian waters - it's via Jindřichuv Hradec and a small lake near there till to Litschau (soviet zone of Austria). But let's wait, this is the music of future.

On the other hand my friends wrote me whether I would like information of political kind from Czechoslovakia, sent weekly here. I thought that I can base some articles upon but after I imagined that today is nobody interested to read in newspapers something else than international scandals I don't think it's reasonable. But I thought that eventually Mr. J. or some of his co-operators could be interested to have it. It's gratis and costs nothing. When you'll like to have it, let me know, it will be in Czech language but I can translate it for you into german or french or english when

you'll be interested. According to letter of my friends can "...bring first hand informations...."

Bad thing - I have no money. Please get in touch with Nordstedt and try to get from him an advance for me. I am sorry that till today I was not able to write any more of my book - but here it's a hot spot and nobody knows who can search my luggage. But I can write immediately after I finished here - and can finish the whole stuff in 3 weeks (supposing I have peace of mind). For the pages I left with you in Stockholm I hope you can get something. But please do it fast, I don't like to ask Mr. Lorentson to give me something after he gave me 2.000 Schill. which I spent in 10 days in running around. I would like to have about 5.000 Schill. which is about 200,- US dollars. According to fact that a taxi to post and back costs at 4 o'clock in the morning (no tramway at this time) about 250,- Schill. you can imagine how things are, I stopped already to smoke more than 10 cigarettes a day. As told I need it quickly for the meetings I have, actually I am living on debts.

I have no other news, I don't know what's in cinema and the only cultural event I saw here was a stupid modern painting exhibition, a concentrated rubbish in colours. Started to learn swedish, having a good grammar with me - but to learn something when I haven't some quiet place is difficult. But all basic grammar difficulties are already known by heart, You'll be surprised when you'll meet me, when I'll start to talk.

In case I'll see that a meeting of you and me is really necessary, I'll let you know a week or at least 6 days before. In case I'll see that thing are either tomuch risky I'll let you know and come back. But this doesn't depend on me - I cannot even influence any single detail. This makes me of course a little bit mad but nothing can be done at the present moment about it.

Tell please my best regards to Mr. J. and occassionally to Mr. P.A. i Paris - and my best greetings to Stockholm in autumn colours -

Sincerely Yours,

U. R.

14/10

KUNGL.
SVENSKA BESKICKNINGEN

Wien den 8 oktober 1953.

Strängt förtroligt.

1 bil.

Ag.

Broder,

4

Efter min återkomst från semestern har jag i dagarna haft besök av den i Edert uppdrag resande M.R. och denne har till mig överlämnat för vidarebefordran på säker väg närslutna försändelse till Danielsson, som jag får be Dig ha godheten taga hand om. Jag kan icke underlåta framhålla, att jag efter ett nära två timmars samtal med vederbörande inte fått något alltför överväldigande intryck av dennes omdömesgillhet och måhända även i vissa hänseenden av hans tillförlitlighet. Det ordsvall, som strömmar ur honom, är ganska överväldigande men visar stundom en något frapperande brist på tankens klarhet och logik. När jag kommer till Stockholm den 19 dennes, hoppas jag få tillfälle råka Dig och därvid något närmare redogöra för mina intryck. Det vill synas som om vederbörandes ansträngningar krönts med framgång så till vida, som två utvägar tydligen visat sig framkomliga. Huruvida företaget sedermera kommer att lyckas eller inte, blir säkerligen mycket en fråga om god tur och även på den punkten är det tacknämligt, att jag får tillfälle att mellan fyra ögon något resonera med Dig om vad denna beskickning i olika alternativ kan tänkas komma att spela för roll.

Min Tjänare

K. A. Belfrage

Utrikesrådet G. Jarring,
Utrikesdepartementet.

Par avion
By air mail
Luftpost

Mr. Otto Danielsson

Stockholm

NOT TO BE OPENED

STRICTLY PRIVATE

Franklin D. Roosevelt

Kab. npr. Lundberg

16. okt. -53

22.

12/11 Krumlin
Bonn.

Östergötlands Dagbla

Sovjet friger Wallenberg?

En Norrköpingsbo meddelade sent på torsdagskvällen till ÖD efter att ha hört 21-nyheterna i den amerikanska radioutsändningen från Frankfurt am Main att en från Ryssland nyss hemkommen tysk krigsfånge i utsändningen uppgivit att ryssarna enligt vad det försports inom kort ännu frige en mandsjurisk härskare och "sonen till en framstående svenhka industrimagnat".

Om det finns någon grund för denna uppgift vet ingen mer än de ryska ledarna själva. När det gäller svensken leds tankarna osökt till Raoul Wallenberg. Uppgifterna om att han är i livet och i Ryssland har under de sista åren blivit alltmer bestämda men någon bekräftelse har icke stått att få genom de svenska framställningarna. Ryssarna skulle viana mycket goodwill i Sverige om de gav Wallenberg fri — om han, som man hoppas, finns i livet.

Sub 19.10

Kab. sek.
och given

Stockholm den 16.10.1953.

Utrikesrådet Gunnar Jarring
Utrikesdepartementet
Stockholm.

Broder,

Enligt vår överenskommelse var jag i går i Tyskland och
framlade våra önskemål för min förbindelseman. I sammanhang där-
med genomgick jag den medförda listan.

Jag blev försäkrad om att mina vänner ville göra allt för
att hjälpa oss. De förstodo också väl hur känslig listan kan vara
och lovade att behandla innehållet i den med all diskretion. De
voro också överens med mig om att de med hjälp av samma lista ej
skulle söka annat än bland ett visst kvalificerat klientel.

De bad mig minnas följande. Allt sökande tar tid och de ha
redan haft erfarenhet av att de nyss hemkomna ej besvara frågor
utan tills vidare önska vara ifred. Dessa äro vidare ej av den
kvalitet som man kunnat tro av tidningarna. Den äldste är 83 år,
ingen har annat än den titel, som blivit publicerad, men har
aldrig gjort tjänst i graden, och över huvud ~~torde~~ de ej ha be-
handlats som prominenta personligheter.

Jag sade att jag noterade detta, men att vi fortfarande
äro tacksamma för den utlovade hjälpen, eftersom vi önska göra
allt vad vi möjligen kunna i saken.

Gunnar
Jarring

New York fredag 16 Oktober 1953

Jarring/DS
5/11

Tidn.klipp f.k.
t. Danielsson.
u. Jarring.

5/11-53
eff. 93.

Broder,

Bekantskaper med F.N. har blivit mig
mycket nyttigare, än jag trodde; hela min
bedömning av organisationens arbete och
arbetsätt håller på att förändras, och när
jag märker, att jag kan ändra mening,
känner jag mig åter ung.

Om F.N. mera vid lugnare tillfälle än
nu, i en kort rast mellan två sammankomster

För F.N:s skull har jag inte helt glömt
idde skötebarn, och då mina ögon såhär
varma en notis om vad politiska hem-
vändande haft att betyda från grannskapet
av Moskva, har jag icke kunnat motstå den
omedelbara impulsen att klippa du och
härmed skicka du till dig — fastän du
sakerligen redan blivit vederbörligen underrättad.

Din tillgivne Sigbjørn

TWO AMERICANS SEEN IN A SOVIET PRISON

WIENER NEUSTADT, Austria, Oct. 14 (UP)—Austrian prisoners who returned here tonight from long years of Soviet captivity reported that two Americans were imprisoned in a Soviet camp north-east of Moscow.

The returned men identified the Americans as H. H. Cox, 33, of Oklahoma City, and Leland Towers, 29, of San Francisco. They said both men were being held at Camp Sverdlov 6113, about 150 miles from Moscow.

One of the freed Austrians said he had seen the two Americans only a week ago and said both had been in good physical condition. He reported Mr. Cox had been arrested by the Russians in East Berlin more than four years ago and Mr. Powers was believed seized in the Soviet-Finnish border area in 1950.

Jan. 27/11

Konst. sek.
P.M.

P.M.

I Tyskland finns en känd kväkare, doktor Kindermann, som gjort sig bekant för sitt humanitära arbete och av gammalt haft speciella förbindelser med Ryssland - han känner sålunda flera av de ledande ryska politikerna personligen sedan den tid på 1920-talet, då han som ung student arresterades i Ryssland (han var en av de tre tyskarna i den s.k. studentprocessen, vilken slutade med att de åtalade ådömdes långa frihetsstraff men senare utväxlades med kända kommunister i Tyskland).

Kindermann observerade för något år sedan en artikel i en känd schweizisk tidskrift om Wallenberg-affären, skriven av Rudolph Philipp. Kindermann tog starkt intryck av denna artikel och ansåg att man borde försöka göra något åt saken. Med sin livliga fantasi och sin tämligen stora naivitet föreställde han sig, att man ej endast skulle kunna komma i kontakt med folk, som kunde ge upplysningar i Wallenberg-affären, utan t.o.m. få ut denne genom inofficiella förhandlingar med ryssarna. Han satte sig i förbindelse med Philipp, som därefter omedelbart ankom per flyg. Herrarna resonerade om saken, varefter Kindermann föreslog, att man skulle vända sig till dåvarande chefen för förbundsregeringens underrättelseväsen, överste Friedrich-Wilhelm Heinz i Wiesbaden. Så skedde också. På Kindermanns rekommendation mottog Heinz de båda herrarna. Därvid hände följande: Philipp som befann sig i en höggradigt obalanserad stämning lade på svenskt manér genast bort titlarna med Heinz: "Ich heisse Rudolph!". Därefter begärde han att få se dennes legitimation för att förvissa sig om, att han icke vore bolsjevistisk agent. Heinz uppfattade situationen så, att det var bäst att "gå dåren tillmötes". Han drog upp sin "Ausweis" men kunde icke återhålla anmärkningen, att bolsjevistiska agenter bruka kunna prestera hur många legitimationer som helst. Philipp sade emellertid, att han vore hotad till livet av ryssarna, men att den svenska regeringen, på vars uppdrag han handlade, hade medsänt tre kriminalkonstaplar, som skyddade honom. Den svenska beskickningen i

Köln liksom andra svenska legationer hade "beordrats" att gå honom tillhanda, ja, i angelägenheten Raoul Wallenberg "subordinerats" under Philipp.

Vid det laget hade även Kindermann kommit till den uppfattningen, att Philipp vore "geistesgestört". Han drog Heinz och Kindermann fram till fönstret och visade på en man, som stod där nere med orden, att detta vore hans "bolsjevikiska skugga". Förgäves sökte värden bli av med sin gäst. Denne lät sig icke avvisas. Så småningom kom man emellertid fram till frågan, vad man skulle kunna göra. Heinz sökte förklara, hur omöjligt det vore för honom och hans organisation att få någon som helst kontakt, som skulle vara av glädje. Kindermann kom emellertid med förslaget, att man skulle vända sig till en person vid namn Amba eller något dylikt, som skrivit en bok om Stalin intime, och som enligt Kindermann ansågs ha utomordentliga ryska förbindelser. Så skedde också. Herr A. fick mottaga vissa penningbelopp och rapporterade i sinom tid tämligen sensationella saker från det ryska högkvarterat i Karlshorst, Kindermann upptäckte likväl snart, att rapportören var en fullständigt otillförlitlig person, varefter kontakten avbröts. Det kan tilläggas, att vad Heinz gjorde huvudsakligen inskränkte sig till en order till sitt folk att under inga förhållanden taga emot en herr Rudolph Philipp från Sverige.

Tilläggas bör att ovanstående representerar en i stort sett likalydande version, som givits av herrar Heinz och Kindermann, var för sig, medan den som skriver dessa rader icke ansett sig kunna höra Philipps åsikt om vad som hänt.

Stockholm den 10 oktober 1953

Swedish
Jarring/DS

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Telegram

sjöborgsutredningen

STOCKHOLM 20/10		1953
N:o 29 ✓	BUD Chiffer	BIL.
INK. D. N:o		
AVD. P	GR. 2	MÅL. Eu ^I

Svensk
Bonn

9
För Kumlin. En Norrköpingsbo uppger att han kl 21 i torsdag
åhört amerikansk radio från Frankfurt varvid nyss hemkommen
tysk fånge uppgivit att ryssarna ämnar återsända "sonen
till en framstående svensk industrimagnat". Undersök upp-
giften.

Cabinet

Jarring/DS

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

sjöborgsutredningen

Telegram

STOCKHOLM		22/10	19 53
N:o 13. ✓		BUD Chiffer	BIL.
INK. D. N:o			
AVD. P	GR. 2	MÅL. Eu ^I	

Brådskanie

Svensk
Wien

Har Hellman icke på något sätt meddelat sig?
Cabinet

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ex. 2 till

» 3 »

» 4 »

Chiffertelegram (BUD)

Från Wien

Avsänt den 22 /10 19 53 kl. ?

Inkom den 22 /10 19 53 kl. 2145

Utskrivet i 4 ex. Detta är originalet.

Dnr 60: B 18		
Avd.	Gr.	Mål.
P	2	Eu I

gärning haft del.

A. G.

18.

Edert chiffer 13. Han återvände idag kl. sex.
Brev kurirsändes lördag. Hans mening projektet synes utförbart.

Lorentzon

Beilage (Wien) haft del i utskriften

24/10 31.

KUNGL. SVENSKA
GENERALKONSULATET

29/10 Dahlén av

Luk. 22/10
Berlin den 21 oktober 1953.

1 bil.

HEMLIG.

Strängt förtroligt och personligt

Jarring/DS
24/10

a + b
Komm. Danielsson,
f.k.
u. Jarring

exp. 24/10-53
93.

7/11
R4
Broder,

Den 19 denna månad underrättades vi av härvarande holländska mission om, att påföljande dag en transport av ett trettiotal holländska f.d. krigsfångar, av vilka de flesta tillhört ett SS-förband, skulle anlända hit från Sovjetunionen på väg till lägret Fliefland vid Göttingen för vidare befordran till Nederländerna.

Holländske generalkonsuln hade av sitt utrikesministerium anmodats underrätta oss därom med tanke på eventuella möjligheter att erhålla upplysningar om fallet Wallenberg.

Då jag själv var förhindrad, begav sig Belding till järnvägsstationen i Östberlin, dit transporten anlände och medföljde sedan den buss i vilken kontingenter transporterades ett stycke in i Västberlin. Där riktade Belding ett antal frågor till de repatrierade, varöver han uppgjort närslutna promemoria. Bussen med holländare fortsatte sedan direkt till Göttingen.

./.

Utrikesrådet Jarring,
S t o c k h o l m.

Hugo Tamm
/Hugo Tamm/

Cn

22/10 1953

ad 23/10-53

Strängt förtroligt.

P.M.

Inför 34 holländska f.d. krigsfångar, vilka den 20 oktober 1953 anlände från Sovjetunionen till Berlin för vidarebefordran till Holland, ställde jag först frågan, om det funnits någon svensk i det fångläger, varifrån de kommo. Alla svaren vore nekande. Därefter frågades, huruvida de närvarande genom någon bekant fått höra talas om existensen av någon svensk i rysk fångenskap. Samma svar. Som ett sista försök frågade jag, om någon av dem kände till namnet Wallenberg. Då uppgav en av holländarna, att en svensk med detta namn arbetat i köket i lägret 188 i Tambow (nära Moskva), där holländare ifråga vistats under 1945 och fram till oktober 1946. Det signalement, vederbörande gav, kunde stämma med Wallenbergs. Efter det denne holländare förflyttats från Tambowlägret i samband med detta lägers upplösning i oktober 1946, hade han icke haft någon kontakt med ifrågavarande svensk och visste icke heller till vilket läger denne förflyttats. Holländarens namn var Dammes de Neef och hans adress i Holland, Pleretstraat 55, Rotterdam.

En annan holländare uppgav, att i ovannämnda läger även funnits en person - svensk eller icke visste vederbörande icke med säkerhet - vid namn August Nömmik, vilken var gift med en svenska, boende Klubbacken 30 IV, Mälarhöjden. En annan släkting vore Marta Jansson adress Polishuset, Stockholm. Vederbörande hade den uppfattningen, att ifrågavarande Nömmik kunde förväntas hemkomma inom snar framtid.

Berlin den 20 oktober 1953.

R. Belding

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Politiska avdelningen

Avdelningschefen

5-0 Härmed erkänner jag mig hava mottagit
passet nr Jk 9995.

Stockholm den 23 oktober, 1953.

K. A. Belfrage

Köpenhamn den 23 oktober 1953.
Förtroligt. 1 bil.

aa
y
Broder,

./.
h
Med hänvisning till bifogade klipp ur Berlingske Tidende (kons.) för igår vill jag säga att vi försäkrat oss om att de ifrågavarande från Ryssland inom kort återvändande danska krigsfångarna vid det för sådana tillfällen sedvanliga polisförhöret komma att höras också med Raoul Wallenberg-frågan i åtanke.

Vi har noterat att ett par av namnen på fångarna verkar helt svenska; i varje fall finns det väl mycket få danskar med namnet Knut Gustavsson. Vi skall hålla ett öga på den saken också.

Ha tack: va
Torbjörn Brander

Byråchefen Hichens Bergström,
Utrikesdepartementet,
S t o c k h o l m .

Sovjets danske Fanger

Rapporter om Kahytsdreng, som faldt over Bord i Østersøen — og idømt 15 Aars Fængsel for Spionage af sine russiske Redningsmænd

Ogsaa en dansk Sømand blandt Fangerne —

FRIEDLAND-LEJREN, TYSKLAND, ONSDAG. AP.

En Gruppe Hollændere, der i Dag ankom til Vesttyskland fra russiske Fangelejre, oplyser, at der befinder sig mindst otte danske Fanger i Rusland, hvoraf de fire — Erik Nielsen, Hans Andresen, Paul Broberg og Mogens Carlsson — ventes frigivet i nær Fremtid.

Hollænderne turde ikke garantere for, at Navnene var stavet rigtigt, da Russerne ikke vilde tillade dem at medføre Lister over deres Medfanger.

De fire Danskere, der snart ventes frigivet, opholder sig i Cherbakov-Lejren Nordøst for Moskva, der fungerer som Gennemgangslejr for de Fanger, der i den sidste Tid er blevet løsladt. Derimod opholder fire andre Danskere, Dr. Thomsen, Hans Larsen, Knut Gustavsson og Lundquist (Fornavnet kendes ikke, sig i Stalino-Lejren, hvorfra de ikke ventes frigivet foreløbig, erklærer Hollænderne.

Danskerne i Cherbakov menes at være i Besiddelse af Oplysninger om endnu en Dansker, en Kahytsdreng, der for et Par Aar siden skal være faldet over Bord i Østersøen, taget op af Russerne, idømt 15 Aars Fængsel for Spionage og ført til en Lejr ved Navn Varkuta. Ogsaa Mogens Carlsson er Sømand. Han blev taget til Fange ved den finsk-russiske Grænse i 1951.

I Cherbakov opholder sig ogsaa to Nordmænd, Fru Randi Samuelsen og Otto Larsen, som ligeledes ventes løsladt snart. Larsen er Sømand og blev taget til Fange efter Krigen. Fru Samuelsen menes at være af finsk Afstamning.

Blandt de Hollændere, der i Dag kom til Friedland-Transitlejren i Vesttyskland, er Peter Kooymans, der under Krigen var Generaldirektør for det hollandske Politi. Da de allierede Hære i 1944 nærmede sig

dem med, at der sandsynligvis ikke vil blive rejst Anklage mod dem. En enkelt har dog foretrukket at vende tilbage til Rusland, meddeles det.

I Forsommeren endnu ca. 35 Danske i Rusland

Til ovenstaaende Meddelelser føjer Kontorchef T. Busk-Nielsen fra Udenrigsministeriet følgende: Udenrigsministeriet modtog forleden fra Moskva Løfte om, at de i Telegrammet nævnte fire Danske — hvis Navne imidlertid endnu ikke var naaet hertil — vilde komme til Berlin den 2. November.

Igennem mange Aar har man søgt at faa løsladt og hjemsendt de Danske, som befinder sig i Rusland, og

Sovjets danske Fanger

Rapporter om Kahytsdreng, som faldt over Bord i Østersøen — og idømt 15 Aars Fængsel for Spionage af sine russiske Redningsmænd

Ogsaa en dansk Sømand blandt Fangerne —

FRIEDLAND-LEJREN, TYSKLAND, ONSDAG. AP.

En Gruppe Hollændere, der i Dag ankom til Vesttyskland fra russiske Fangelejre, oplyser, at der befinder sig mindst otte danske fanger i Rusland, hvoraf de fire — Erik Nielsen, Hans Andresen, Carl Broberg og Mogens Carlsson — ventes frigivet i nær Fremtid. Hollænderne turde ikke garantere, at Navnene var stavet rigtigt, da de ikke vilde tillade dem at afgive Lister over deres Medfanger.

De fire Danskere, der snart ventes frigivet, opholder sig i Cherbakov-lejren Nordøst for Moskva, der fungerer som Gennemgangslejr for de fanger, der i den sidste Tid er blevet faldt. Derimod opholder fire andre danskere, Dr. Thomsen, Hans Larsen, Knut Gustavsson og Lundquist, som ikke kendes, sig i Stalag-Lejren, hvorfra de ikke ventes frigivet foreløbig, erklærer Hollænderne.

Danskerne i Cherbakov menes at være i Besiddelse af Oplysninger om endnu en Dansker, en Kahytsdreng, der for et Par Aar siden skal være faldet over Bord i Østersøen, taget op af Russerne, idømt 15 Aars Fængsel for Spionage og ført til en Lejr ved Navn Varkuta. Ogsaa Mogens Carlsson er Sømand. Han blev taget til Fange ved den finsk-russiske Grænse i 1951.

Cherbakov opholder sig ogsaa to Nordmænd, Fru Randi Samuelsen og Otto Larsen, som ligeledes ventes løsladt snart. Larsen er Sømand og blev taget til Fange efter Krigen. Fru Samuelsen menes at være af finsk Afstamning.

Blandt de Hollændere, der i Dag ankom til Friedland-Transitlejren i Vesttyskland, er Peter Kooymans, der under Krigen var Generaldirektør for det hollandske Politi. Da de hollandske Hæere i 1944 nærmede sig

dem med, at der sandsynligvis ikke vil blive rejst Anklage mod dem. En enkelt har dog foretrukket at vende tilbage til Rusland, meddeles det.

I Forsommeren endnu ca. 35 Danske i Rusland

Til ovenstaaende Meddelelser følger Kontorchef T. Busk-Nielsen fra Udenrigsministeriet følgende: Udenrigsministeriet modtog forleden fra Moskva Løfte om, at de i Telegrammet nævnte fire Danske — hvis Navne imidlertid endnu ikke var naaet hertil — vilde komme til Berlin den 2. November.

Igenom mange Aar har man søgt at faa løsladt og hjemsendt de Danske, som befinder sig i Rusland, og

saavel i 1951 som 1952 har vi da ogsaa faaet nogle sendt hjem. I Forsommeren i Aar rettedes der fornyede Henvendelser til Moskva, og den nu forestaaende Hjemsendelse synes saaledes at være det foreløbige Resultat deraf. Efter de for Udenrigsministeriet foreliggende Oplysninger skulde der i Forsommeren have været endnu ca. 35 Danske i Rusland, og det er saaledes fire af dem, som nu kan ventes.

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ex. 2 till

» 3 »

» 4 »

Chiffertelegram (BUD)

Från Bonn

Avsänt den 26 /10 1953 kl.1805

Inkom den 26 /10 1953 kl.1905

Utskrivet i 4 ex. Detta är originalet.

Dnr 10: B		17
Avd.	Gr.	Mål.
P	2	Eu I

HP

Att. meddelande

AG.

17.

2

Edert chiffer 29. American Forces Network Frank
furt meddelar efter granskning av alla ifrågakomman
de utsändningar, att enda intervju med hemkommen
tysk fånge utsändes fredagen den 16 kl. 21.15, varvi
intet sades om någon svensk. Hemställer om förnyad
kontakt med Eder källa för undersökning av möjlig-
heten av förväxling med annan radiostation samt in-
hämtande av uppgift på vilket språk utsändningen
skett.

Kumlin.

Sub. 26/10

Mr. Danielsson

PRIVATE !

24.10.53.

Dear Sir,

I am sorry but I cannot put everything in letter. I would like to meet you, as soon as it is possible. Mr. L. is very kind but he asks sometimes too much questions, the same Mr. B. Mr. L. asked informations about the case and I gave him the copy of the letter send to you. I hope he is satisfied.

How is the thing with Nordst. ? Ca marche ? I hope that you'll be able to tell me something about.

Have some other news which are interesting for you. Lets hope that we can meet soon.

Yours,

H. R.

In case you can meet me in Zürich, let's say in six days, let me know 3 days before please !

239

M.M.R.

*Karl. send.
to fit out.*

26/10
Vienna, October 22, 1953.

Dear Mr. Danielson,

I arrived to Vienna at noon, phoned immediately to Mr. L., met him in the afternoon and told him concisely about the affair, I think you were informed already by telegraph.

My first meeting was on the crossroad near Berg (road going from Hainburg an der Donau to Petržalka). I got after long waiting exact data about Karl, which are enclosed in translation.

My second meeting was more complicated. I was asked to go to Haugschlag near Litschau, direct on the border, where I had some adventures which I can tell you later. After some running in the woods etc. I met my man, who told me the possibilities for border-crossing at the moment with full details. After I succeeded to avoid some "ruski"-chaps walking around I came back- and am glad that I am here.

I think that after you'll check on my informations and after you'll deliberate yourself the chances which they are now we should meet both in Switzerland for one day or two. I don't intend start something more than I did till now till you'll say your "O.K.". On the other hand it's rather difficult for me to take any responsibility for any attempt which I hope can be done before you'll tell me your opinion, advise and idea. After I spent here a month I wouldn't like to spoil any of my hardly elaborated contacts by any "step by left foot".

In case you will say your "O.K." to my proposal (I don't agree to get Karl out legally as my friends suggest) I can start it according to my own experience. But already on the beginning I must tell that I am not in situation to promise something before it's really done.

It's very difficult for me to write about all this in a letter. I suggest the meeting, I can say that we'll meet on something which has "Hand und Fuss" much more than when I left Stockholm.

Decision about the action cannot be done before I'll meet you. My friends are ready to help in every respect and gratis - bring him safely (as they say : in their teeth) - everything of course depends on organisation and preparations.

In case you cannot meet me in Zürich I could come to Stockholm for two days and fly immediately back. If you can come to Zürich, tell to Mr. Lor. by cable the day which you can be there and I'll be there one day before you and get a room in a hotel. If I would know by what plane you'll arrive I'll be on the airport. Otherwise I will wait for you in small café called Edoardo (or Eduardo ?) on Bahnhofplatz in Zürich, 50 meters from Swiss-air-terminal, where the bus from the airport comes next to the railway-station on the right hand.

- 2 -

But I think we should meet soon, it's getting rather cold and the winter is no good for any "monkey business".

Awaiting your reply, I remain as always,

Yours very truly,

M. R.

M i n i s t r y o f I n t e r i o r

Penitentiary service

Card Nr. -----

K a r l J a k e s c h

born Klatovy, March 8, 1920

father Karl Jakesch, born Klatovy, died 1929

mother -----

nationality german

penitentiary Bory

administration district Plzeň

sentence six years

pronounced by Court in Prague 14

date July 27, 1953

reason nazi conspirator

expires July 27, 1959

remarks: -----

Suggestion of my friends :

Appeal for clemency, as in other cases, was successful, especially in case of some intervention. In this case can be successful because K.J. was 8 years prisoner of war in USSR.

Contact in Bory penitentiary easy.

Prisoners working outside of penitentiary-building (only this prisoners who were sentenced to less than 10 years).

Escape possibility easy to town, from there by car.

Borders in Bratislava and by USIA ship to Vienna.

My suggestions :

Appeal for clemency is a nonsense, takes lot of time.

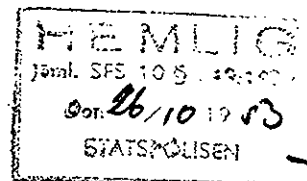
Escape by car till Litschau (southern border of Bohemia, get to Austria.) Ships difficult in winter. From Plzeň to Bratislava very far, controls on roads.

For this suggestion I have not yet answer from my friends.

29/10 Fehlmann,
Krog.

HK

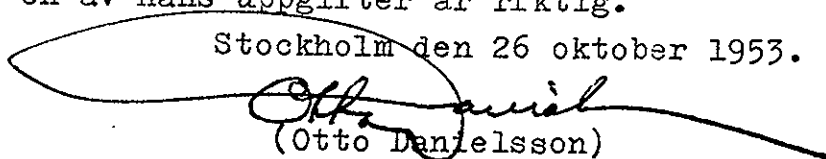
P. M.

Med anledning av att holländska f.d. krigsfångar inför representant för svenska konsulatet i Berlin uppgivit, att en person med namnet Wallenberg skulle ha befunnit sig i sovjetiskt krigsfängeläger, och att det i samma läger skulle ha befunnit sig en person med namnet August Nömmik, vilken skulle vara gift med en svenska, som skulle ha varit boende under adress Klubbacken 30, 4 tr., har undersökning gjorts, varvid framkommit, att en familj med detta namn tidigare bott under den uppgivna adressen. En förfrågan i utlänningskommissionen ger vid handen, att en fru Rita Nömmik under 1945 ingivit ansökan om inresetillstånd till Sverige för en person August Nömmik, född den 5.10.1903. Adresse uppgavs då vara Klubbacken 30, Stockholm. Mantalsförteckningen upptager en fru Rita Ludmilla Nömmik, född den 9.3.1910 med adress 48 Frejgataan. Denna Rita Ludmilla Nömmik utreste 2.12.1952 till Argentina.

Beträffande i samma meddelande förekommande namn Marta Jansson med uppgiven adress Polishuset, Stockholm har likaledes undersökning gjorts. Hittills har icke kunna bekräftas, att någon person med detta namn verkligen varit boende i Polishuset, men det torde icke vara uteslutet, att det avser någon städerska, som ehuru hon icke varit boende där likväl haft sin adress där, när hon ju som städerska dagligen besökte Polishuset. Undersökningen fortsätter i detta hänseende, även om man kan säga, att det kan anses vara säkerhet nog för sagesmannens påstående, då man kunnat konstatera, att en av hans uppgifter är riktig.

Stockholm den 26 oktober 1953.

(Otto Danielsson)

Lundberg/Salwing
KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Telegram

ang. Sjöborgsutredningen

STOCKHOLM den 26 okt. 1953		
N:o 17	BUD	BIL.
INK. D. N:o		
AVD. P	GR. 2	MÅL. Lun I

29

Svensk Wien

Meddela snarast vederbörande att Danielsson möter
Zürich torsdag.

Cabinet.

Kp 26/10 53 kl 1500

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ex. 2 till

» 3 »

» 4 »

Chiffertelegram (BUD)

Från Wien

Avsant den 27 / 10 19 53 kl. 1300

Inkom den 27 / 10 19 53 kl. 1445

Utskrivet i 3 ex. Detta är originalet.

Dnr 60:B		19
Avd.	Gr.	Mål.
P	2	25

12.9.

19.

Edert chiffer 13. Vår vän möter i Zürich. Då han åberopat principöverenskommelse med Eder, har jag förskotterat reskostnader tur och retur. Ange-
läget antingen Danielsson medför ytterligare medel för företagets eventuella genomförande eller att jfr bemyndigas förskottera efter behov.

Belfrage

Jarring/DS

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Telegram

sjöborgsutredningen

STOCKHOLM		29/10	1953
N:o	15	BUD Chiffer	BIL
INK. D. N:o			
AVD.	GR.	MAL.	
P	2	Eu ^I	

Svensk

Wien

64
För Belfrage personligen. Vi bemyndigas utbetala ytterligare
medel till Hellman efter eget bedömande. Edert 19 åberopas.

Cabinet

exp. 29/10 kl 1210 SV

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

sjöborgärendet.

Stockholm 19 oktober 1953

Strängt förtroligt. 3 bil.

N:o		BIL.
INK. D. N:o		
AVD. P	GR. 2	MÅL. Eu ^I

Broder,

./.
./.

Jag närsluter avskrift av ett handbrev från Tamm den 21 oktober 1953, jämte bifogad promemoria, upprättad av Belding samt en promemoria av Danielsson, allt i Wallerberg-ärendet.

Trots att den utfrågningsmetod som Belding använt kanske icke varit den vi närmast tänkt oss, har Wallenbergs namn framkommit i ett sammanhang, vilket gör att vi anse det angeläget, att Du söker kontakt med holländaren Dammes de Neef för vidare utfrågning av honom. Vi överlåta självfallet åt Dig att bestämma hur en sådan utfrågning skall äga rum.

(Gunnar Jarring)

Envoyén D a h l m a n ,
H a a g.

exp. 30/10 - 53

75. (Sant. kuring)

3/11-53

3 " 53

4 ex.

Ex.nr. 1.P.M.

Torsdagen den 29 oktober 1953 avreste undertecknad till Zürich för ett sammanträffande med Miloslav Rohan. Denne berättade, att han sammanträffat med tvenne kontaktmän av vilka den ene, "Ivan" tjänstgör på en bogserbåt, som trafikerar sträckan Bratislava - Wien. Genom "Ivan" kom Rohan sedan i förbindelse med "Zdenek", som tagit sig över gränsen mellan Tjeckoslovakien och Österrike, och Rohan sammanträffade med "Zdenek" i en liten by ej långt från Litschau. Det hade lyckats för Rohans kontaktmän att fastställa att Karel Jakesch befinner sig i ett fängelse i Plzen samt att han dagligen utför arbete under bevakning utanför fängelset, bl.a. på stadens gator. "Zdenek" anser, att det bör finnas goda möjligheter för flykt, enär bevakningen icke är särskilt sträng. Fångarna medföra matsäck, bestående av torrskaffning, och befinna sig ute på arbetsområdet hela dagen. På grund härav torde vissa gynnsamma förutsättningar finnas för en flykt, och det torde inte vara alldeles uteslutet, att Jakesch kan få någon timmes försprång, innan larvet om hans försvinnande göres. "Zdenek" har kalkylerat med två möjligheter för flykten;

- a) försöka få Jakesch ombord på en transportfora, som utgår från Plzen till Prag och därifrån vidare söderut mot den österrikiska gränsen till Budweis (Čeké Budějovice) eller ev. annan lämplig plats mittför Litschau. Denna väg är onekligen den snabbaste och vad gränsöverskridandet beträffar, så torde detta enligt "Zdenek" icke vara alltför riskabelt, vilket "Zdenek" anser sig ha bevis för. Svårigheterna beträffande denna linje ligger närmast däri att transportfororna på denna sträckning äro tämligen sällan förekommande.
- b) I likhet med a) försöka få Jakesch ombord på en transportfora, som går till Bratislava, och där smuggla honom ombord på en av de tämligen talrika

flodtransportmedlen från Bratislava till Wien eller ev. annan destinationsort västerut. Någon större svårighet att finna lämplig transportföretag till Bratislava torde icke föreligga, enär transporterna från Plzen till Bratislava äro synnerligen talrika. Svårigheterna beträffande denna väg ligger däri, att det kan vara riskabelt att få Jakesch ombord på lämpligt fartyg.

Rohan kommer att giva besked om igångsättande av förberedelser till Jakesch' befriande, då Rohan troligtvis under måndagen den 2/11 1953 sammanträffar med "Ivan". Detta sammanträffande sker så, att Rohan beger sig till en plats, ett stycke öster om Wien, där ryssarna ha en kontrolstation och där besättningarna från båtar och pråmar bruka samlas på ett värdshus. "Ivan" kommer att erhålla besked om att lämna instruktioner till "Zdenek". Dessa instruktioner gå ut på, att "Zdenek" skall försöka angiva en ungefärlig tidpunkt, omfattande tre dagar, då "Zdenek" beräknar, att flykten skall kunna genomföras. Såväl Rohan som "Zdenek" hoppas på en möjlighet att få Jakesch ned till gränsen mittför Litschau, och för den händelse, att denna plan ter sig gynnsam, ämnar Rohan bege sig upp till Litscha och vistas där 1-3 dagar på av "Zdenek" angiven tidpunkt. Rohan har undersökt möjligheterna för vistelse i gränstrakterna och det lär finnas möjligheter att få jakttillstånd av forstmästarämbetet i Wien. Med ett dylikt tillstånd i handen har Rohan möjlighet att hyra en bil och ha den i beredskap för vidare transport, om flykten skulle lyckas. Jag instruerade Rohan att diskutera denna plan med vår minister, som måhända har en möjlighet att låta Lorentzon ordna jakturen och själv medfölja på expeditionen.

Rohan räknar med att kunna få besked från "Zdenek" genom "Ivan" i början av veckan mellan den 8 - 15 november 1953, och troligtvis kommer försöket att göras måhända redan samma vecka eller den näst påföljande.

För den händelse plan a) icke kan genomföras utan man måste välja plan b) instruerade jag Rohan att samråda

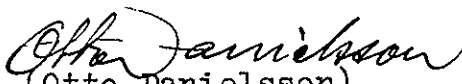
med vår minister om ett tillvägagångssätt, så att Jakesch, om han lyckas taga sig ut från Tjeckoslovakien, kan få kontakt med vår beskickning i Wien utan att legationen komprometteras. Den av mig skisserade planen går ut på att Jakesch underrättas om ett telefonnummer i Wien, till vilket han kan ringa och uppgiva ett täcknamn samt underrätta om sin uppehållsort, ett värdshus el. dyl., där han kan avhämtas. Detta telefonnummer lämnas Jakesch i form av en specierinota med angivande av Schilling och Groschen, varvid Groschen-siffrornas olika grupper angiva telefonnumret, exempelvis i ordning 2-1-3. Jakesch kommer icke att erhålla kännedom om att svenska beskickningen ligger bakom flyktplanen, utan han skall endast få uppgift om numret och ett visst lösenord, som den uppringde skall svara med, då Jakesch sagt sitt lösenord. Denna plan skall också komma till användning om Jakesch icke kan fly inom en tidrymd av de tre första veckorna i denna månad utan först vid en senare tidpunkt, som icke kan förutses av "Zdenek" och hans medhjälpare. Rohan är visserligen optimistisk på grund av att han själv lyckades klara sig ut med hjälp av sina vänner, men han inser också, att det kan uppstå hinder, som åtminstone för tillfället omöjliggör en flykt. Därför ansåg han, att min plan beträffande telefonnumret bör vara ett lyckligt komplement till hans plan a). Skulle alltså flyktplanerna ej kunna genomföras inom de tre första veckorna i november, kommer Rohan att återvända till Sverige. Tydligt är dock, att han med hela sin eldiga natur går in för ett lyckligt genomförande av planen, och han anser sig ha fått bevis på, att hans hjälpare verkligen ha stora möjligheter att spela "The scarlet Pimpernel's" roll. Sålunda ha hans vänner lyckats smuggla ut inte bara hans personliga dokument såsom skolbetyg m.m., utan även hans övriga personliga tillhörigheter. Han kommer att återsända en av sina kostymer, så att Jakesch, som är ungefär lika stor som Rohan, kan byta ut sin fångdräkt. Rohan kommer att sprätta bort skrädarmärket i denna kostym, så att en eventuell polisundersökning icke skall kunna leda till en identifiering av skräddaren och därmed beställaren. Vidare kommer Jakesch

att utrustas med en mindre summa penningar, så att han kan klara av telefonsamtal och ev. en måltid på österrikiskt territorium. Enligt Rohan kan man i gränstrakterna mycket väl betala med tjeckiska kronor, men jag rådde honom till att om möjligt låta kontaktmännen överlämna något mindre belopp i österrikisk valuta. Visserligen är detta tillvägagångssätt förenat med större fara, om Jakesch skulle bli ertappad på den tjeckiska sidan, än om han försöker växla tjeckiska penningar på den österrikiska sidan. Jakesch ska instrueras om att söka sig så långt bort från gränsen, som möjligt, innan han ringer upp telefonnumret i Wien.

- - - - -

Vid sammanträffandet med Rohan i Zürich var han helt utan penningar, och man kan väl räkna med, att de dollars han erhållit, sänts över till kontaktmännen i Tjeckoslovakien. Han erhöll 200 schweizerfrancs för de närmaste dagarnas utgifter.

Stockholm den 3 november 1953.

(Otto Danielsson)

3/11-53

P. M.

Ag

4 Författaren Philip ringde innevarande dag och meddelade, att han läst i Dagens Nyheter för cirka en vecka sedan, att den "general" Heinz, som han sammanträffat med i Achmed Amba-fallet, nu skulle ha tvingats taga avsked, enär man kommit underfund med att Heinz kunde misstänkas för samarbete med ryssarna. En holländare, som varit Heinz' agent under den tid, Heinz arbetat åt Canaris, hade blivit avslöjad som utpressare och dömts till månade straffarbete.

=====

Jag passade på och frågade Philip, om han eller någon från Wallenbergskommittén ev. sökt kontakt med sovjetryska röda Korse med anledning av att sovjetryska röda korset skulle verka för frigivning av ytterligare fångar i Sovjetunionen. Philip ansåg, att man icke kunde vänta något från den sidan, där organisationen icke har handlingsfrihet utan blott är ett organ för MVD. Någon kontakt har icke sökts.

=====

Tyska radion hade den 2 november 1953 meddelat, att Sovjet frigivit 4 norrmän, vilka tidigare varit i Sicherheits-Dienst. Philip fann det särskilt anmärkningsvärt, att Sovjet utlämnar t. o.m. sådana, som varit anställda inom Gestapo. De utlämnade skulle ha varit dömda till 25 års straffarbete men benådats.

Stockholm den 3 november 1953.

Otto Daniel

... was inquiry.

State Dept. Hints

Soviets Hold 2

N. Y. HERALD TRIBUNE 24/10
WASHINGTON, Oct. 23 (AP)—

Information from United States diplomatic missions abroad tends to confirm reports that Russia is holding two Americans in a prison camp near Moscow; State Department officials said today.

"Everything so far points to our taking the case up with the Soviet government very, very soon," the officials said. The department has been conducting its own investigation before making a formal inquiry to Russia as to the whereabouts of the two Americans, Army Pvt. Homer H. Cox, thirty-three, of Oklahoma City, and Leland Towers, twenty-nine, of San Francisco.

First reports that the men were Russian prisoners came from Austrians recently released from Soviet camps. These were suppressed later by Dutch World War prisoners freed by Russia.

Pvt. Cox disappeared from his West Berlin post in 1949 and has been carried on Army rolls as A. W. O. L. The Austrians said he was arrested in East Berlin. They said Mr. Towers was seized near the Soviet-Finnish border in 1950.

Jarring/DS
5/11

Överl. f. kännedom till
Komm. Danielsson.
u. Jarring

*Med bästa hälsning.
New York 24. 10. 53.*

Min tillgivne

King Synclly

Bryssel den 2 november 1953.

Strängt förtroligt.

1 bil.

Jarring/DS
10/11

a
Danielsson, f.k.
u. Jarring.

at. 10/11-53

JS

ML

Ärade Broder,

Åberopande samtal med Dig och Danielsson vid mitt besök i Stockholm ber jag här nedan få redogöra för mina forskningar rörande en viss Lapati-Belafalvi.

Av Danielsson fick jag bifogade foto av en viss George Vas, vilket jag visat för pastor och fru Werner i Antwerpen. De äro båda säkra på att de icke sett någon person med det utseendet och de övriga kännetecken, som Danielsson delgav mig, vare sig i samband med "Belafalvis" besök eller vid något annat tillfälle. Pastorn visade fotografiet för sjömanskyrkans husmor, som ser praktiskt taget varje besökande i kyrkans läsrum och café. Hon tyckte sig känna igen utseendet, men hade intet minne av tidpunkten eller andra omständigheter. Hon trodde, att hon skulle ha kommit ihåg, om hon sett mannen så nyligen som i början av september. På grundval av vad som förevarit i samband med Belafalvi-Lapatis besök här i Belgien, kan därför icke något direkt samband mellan honom och Vas beläggas.

Jag besökte Köln i fredags och talade med Göransson och Åkerhielm. Den sistnämnde hade ju i april 1952 tagit emot en person vid namn Lapati, vilken lämnat uppgifter om ett större antal svenskar i läger i Ungern, bland vilka han dock icke nämnt Wallenberg. Åkerhielm fann, att mitt signalement på Belafalvi stämde med hans minnesbild av Lapati utom på ett par punkter. Den sistnämnde hade gjort intryck av att vara ganska mager och klen och alltså icke så kraftig, som han här tedde sig. Beträffande åldern hade ju i Lapatis legitimationshandlingar uppgivits,

Utrikesrådet G. Jarring,
Kungl. Utrikesdepartementet.

244

att han vore född år 1929. Åkerhielm erinrade sig tydligt, att mannen verkat äldre. Av den iögonfallande kala fläcken på hjässan hade Åkerhielm intet minne, vilket ju icke behöver förvåna, då både pastor Werner och jag fingo det intrycket, att den skadan var ganska färsk. Bland mina anteckningar hade jag kvar ett skriftprov av Belafalvi, och detta förklarade sig Åkerhielm med fullkomlig visshet känna igen. Med hänsyn härtill synes det visst, att samme man, som i april 1952 besökte Köln, i början av september 1953 uppsökte oss i Bryssel och Antwerpen. När han var i Köln, hade han intet att förtälja om Wallenberg; här uppgav han sig ju ha varit tillsammans med Wallenberg i läger från början av 1952 till slutet av juli 1953. Det vill därför synas bevisat, att Belafalvi-Lapati icke är något sanningsvittne. Det sannolika är väl i stället, att mannen är på något sätt sinnesrubbad. Därpå tyder väl det stora antalet besök hos olika myndigheter, hans rika galleri av icke identifierbara fångar av skandinavisk extraktion. Intet säger, att han icke besökt andra länders representanter med liknande skildringar. Han har ju icke, som annars icke torde vara ovanligt, uppgivit sig hysa några speciella känslor för svenskar eller skandinaver.

Din vördsamme tjänare

Bengt Åkerrén

(Bengt Åkerrén)

9/4

KUNGL.
SVENSKA BESKICKNINGEN

Wien den 5 november 1953.

Strängt förtroligt och personligt

11/11 Belfrage, Wien.

R.G.

Broder,

18 Jag har nu haft ett förnyat besök av vår vän, som, det måste jag erkänna, denna gången gjorde ett betydligt fastare och bättre intryck, som jag förmodar är resultatet av samtalen med Danielsson, vilka förefalla mig ha haft en tillnyktrande och god inverkan på vederbörande. Vi sätta nu i gång aktionen efter de linjer som uppdragits och så snart något inträffar får Du givetvis omedelbart besked. Såvitt jag kan förstå, är emellertid ingenting att vänta förrän allra tidigast efter den 15 i denna månad, men sedan stenen en gång kommit i rullning kan naturligtvis å andra sidan oväntade ting inträffa, som gör att det hela går betydligt fortare än beräknat.

Beskickningen har nu tills vidare förskötterat sammanlagt ett belopp av bortåt 14.000 schilling, varav han fick 5.000 i går. Dessa belopp ha här icke bokförts och jag skulle vara tacksam vid tillfälle få höra, hur Du anser att vi därmed böra förfara och på vilket sätt de eventuellt skola sedermera föras i våra böcker.

Jim Tjörne
K.-A. Belfrage
K.-A. Belfrage

Utrikesrådet G. Jarring,
Utrikesdepartementet.

Sech uppgifts bevisning i byråens förhållande

KUNGL.

SVENSKA BESKICKNINGEN

Bern den 5 november 1953.

Jarring/DS
12/11

451 21
a
Gen.kons.Tamm, Berlin,
f.k.ö. ev. vid. åtg.
u.Jarring.

exp. 12/11 - 53
YB.

287

10. 11

1953

Handwritten notes and stamps in a box, including "P 2" and "10. 11".

N.d.
Broder,

ej inf.
I anslutning till mina förtroliga rader den
15 sistlidne september ber jag få fästa Din uppmärksamhet på, att enligt tidningsmeddelande skulle fyra schweizare numera hava frigivits från fångenskapen i Sovjet samt överlämnats till den schweiziska delegationen i Ryssland. Jag utgår ifrån, att Tamm eventuellt varit i tillfälle rapportera, huruvida vederbörande kunna lämna några för oss intressanta uppgifter.

Handwritten signature of T. Hammarström
T. Hammarström

Kabinettssekreteraren Arne Lundberg,
Kungl. Utrikesdepartementet.

Bonn, p.t. Köln den 9 november 1953.
Strängt förtroligt. 6 bil.

HÖMLIG.

Jarring/DS a + b
11/11 Komm. Danielsson,
f.k.

u.Jarring.

överl. 4. Jan. 11/11-53
8.

12
Broder,

I anslutning till mitt handbrev den 2 oktober 1953 ber jag härmed få överlämna vissa genom Auswärtiges Amt erhållna dokument rörande läger i Sovjetunionen.

Materialet utgöres av

- ./1 1) en förteckning över f.n. använda läger, vilka man å tysk sida känner till;
- ./2-5 2) fyra kartor med närmare angivande av belägenheten av de läger, som finnas i Moskva-området, Don-området, Ural och Stalingrad;
- ./6 3) en karta upptagande de transportvägar, på vilka de tyska krigsfångar, som återvänt i september/oktober 1953, förts hem.

På vår förfrågan har Auswärtiges Amt upplyst, att även uppgifter på läger, i vilka hemkomna krigsfångar tidigare under sin fångenskap i Sovjetunionen befunnit sig, torde kunna anskaffas, men att detta vore ett relativt tidsödande arbete. Det skulle underlättas, om man från svensk sida kunde närmare avgränsa det område, på vilket efterforskningar borde inriktas. Jag skulle exempelvis vilja ifrågasätta, att om så anses önskvärt ur utrikesdepartementets synpunkt - vi erhålla namnen på de ytterligare läger, som kunna vara av intresse, varefter vi vidarebefordra namnen till Auswärtiges Amt, som igångsätter undersökning huruvida någon av de hemkomna vid någon tidpunkt befunnit sig i ifrågavarande läger.

Jag vill tillägga, att den tjänsteman i Auswärtiges Amt,

Herr Kabinettssekreteraren L u n d b e r g,

Kungl. Utrikesdepartementet,

Stockholm.

som ställt det här bifogade materialet till förfogande, visat sig synnerligen tillmötesgående och förklarat, att man på tysk sida vore beredd ställa sin efterforskningsapparat till förfogande, i den mån svenska myndigheter så önskade.

*Sin tilläggs
W. Schenker*

Avskrift.

Bil. handbrev.....

Lindberg d. 9.11.53.

Zur Zeit gültige Postfachnummern in der UdSSR.

(Änderungen zur Postfachnummer können sich nach weiterer Auswertung der Heimkehrer-Aussagen noch ergeben).

Stand 26. Oktober 1953

Z.Zt. gültige Postfachnummern:	Frühere Postfachnummern:	Standort:	Bemerkungen:
83/2-3	-	Schtscherbakow Oblast Jaroslawkaja	Vermtl. Entl.-Lg f. nichtdeutsche Kriegsgefangene
509	509	Leningrad	Spezialisten-u. Wissenschtlg. (Zivil)
* / 908	908	Moskau	Spezialisten-Lg. (Zivil)
1037) 1037/π)	1037) 1037/π)	Raum Suchum b.Poti	Spezialisten-Lg. (Zivil)
5110/42	6100	Woikowo b.Iwanowno	Gen.-u.Stabsoff. Lager
5110/43	6101 6101/2 6101/4	Krasnopole Maximowka Gunderowka	Arbeitslager
5110/44	6114 6114/3 6114/5 6114/7	Stalino Stalino Stalino Stalino (Hospital) Stalino	Arbeitslager
5110/45	6118 6118/A 6118/B 6118/D 6118/x 6118/π 6118/O 6118/P	Swerdlowsk/Ural Degtjarka Asbest Pervomaika Degtjarka Nishnih-Issezsk Pervouralsk (Hospital) Swerdlowsk Rewda	Arbeitslager
5110/46	7134	Kiew Darniza/Waldlager	Arbeitslager
5110/47	6124 6124/I 6124/II 6124/III 6124/IV 6124/5	Stalingrad	Arbeitslager

* / Tel. v. Bonn 11.11.53

Anteil an ...

Bonn 16/11 ... 908

Z.Zt. gültige Postfachnummern:	Frühere Post- fachnummern:	Standort:	Bemerkungen:
5110/48 ?	8140	Tuschino, Ilinsk Krasnogorsk	Spezialisten-L
5110/52	8010 } 8010/I }	Nowotscherkask	Gefängnis
5110/53		Schachty b. Rostow	Arbeitslager
	6104	Schachty	
	6104/1	Schachty	
	6104/4	Schachty (60 km. nordwestl. Schachty)	
	6104/6	Schachty (10 km südl. Schachty)	
	6104/9	Hukowo (40 km nördl. Schachty)	
	6104/10	Schachty (10 km südl. Schachty)	
	6104/55	Nowotscherkassk (Gefängnis)	
	8108	Schachty (Hospital)	
9250	9250	Raum Nowotscherkask ?	In diesem L befinden sic vorwiegend Zivilinter- nierte öster Nationalität

Postfach-bzw. Lagernummern, die nach dem Stichtag
November 1950 bestanden, aus denen jedoch nicht mehr
geschrieben wird und kein Paketversand erfolgen kann.

5807	7270/3
6110	7280/5
6110/1	7280/7
6110/2	7284
7004	7362
7062/2	7362/1
7136	7362/3
7138	7460
7144	7476
7168/11	7476/2
7182/1	7476/3
7182/6	7476/6
7182/9	8132
7182/10	

München, den 29. Oktober 1953
DRK Suchdienst München
Abteilung DZK.

i.A.
gez. Becker.

STATSPOLISEN

Obs! upptäckt. el. av
kartorna finns i
dubbeltrycket

Till Herr Hericks pastor G. Larsson.

Negativerna förvaras här på den
hänvisade ytterligare el. skulle
behövas.

Stockholm den 12.11. 1933
Oskar Andersson

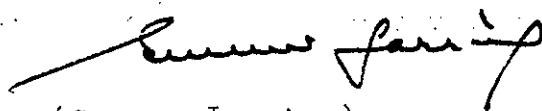
11/11
Bonn, p.t. Köln den 9 november 1953.

Strängt förtroligt.

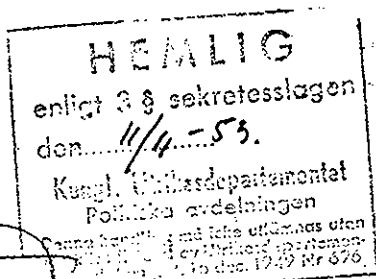
6 bil.

Stockholm den 11 november 1953.

Överlämnas jämte bilagor för kännedom till
Kommissarie Danielsson.

(Gunnar Jarring)
Chef för politiska avdelningen.

2
Broder,

I anslutning till mitt handbrev den 2 oktober 1953 ber jag härmed få överlämna vissa genom Auswärtiges Amt erhållna dokument rörande läger i Sovjetunionen.

Materialet utgöres av

- ./1 1) en förteckning över f.n. använda läger, vilka man å tysk sida känner till;
- ./2-5 2) fyra kartor med närmare angivande av belägenheten av de läger, som finnas i Moskv-området, Don-området, Ural och St limgard;
- ./6 3) en karta upptagande de transportvägar, på vilka de tyska krigsfångar, som återvänt i september/oktober 1953, förts hem.

På vår förfrågan har Auswärtiges Amt upplyst, att även uppgifter på läger, i vilka hemkomna krigsfångar tidigare under sin fångenskap i Sovjetunionen befunnit sig, torde kunna anskaffas, men att detta vore ett relativt tidsödande arbete. Det skulle underlättas, om man från svensk sida kunde närmare avgränsa det område, på vilket efterforskningar borde inriktas. Jag skulle exempelvis vilja ifrågasätta, att om så anses önskvärt ur utrikesdepartementets synpunkt - vi erhålla namnen på de ytterligare läger, som kunna vara av intresse, varefter vi vid befordra namnen till Auswärtiges Amt, som igångsätter undersökning huruvida någon av de hemkomna vid någon tidpunkt befunnit sig i ifrågasatta läger.

Jag vill tillägga, att den tjänsteman i Auswärtiges Amt,

Herr Kabinettsskreteraren L u n d b o r g,

Kungl. Utrikesdepartementet,

Stockholm.

KUMLIN
1947

som ställt det här bifogade materi let till förfogande, visat
sig synnerligen tillmötesgående och förklarar, att man på
tysk sida vore beredd ställa sin efterforsknings apparat till
förfogande, i den mån svenska myndigheter så önskade.

härsk. m. m.
härsk. m. m.

u/Kumlin

Auskriфт.

h. B.l. handbrev. *Kimlau*
Indberg d. 9. 11. 53

HEMLIG

erligger 3 a sekretesslagen

den 4/11-53.

Kungl. Majestätens

Politiska avdelningen

Genom denna förordning tilläggas utom

de i förordningen angivna

Zur Zeit gültige Postfachnummern in der UdSSR.

(Änderungen zur Postfachnummer können sich nach weiterer Auswertung der Heimkehrer-Aussagen noch ergeben).

Stand 26. Oktober 1953

Z.Zt. gültige
Postfachnummern:

Frühere Post-
fachnummern:

Standort:

Bemerkungen:

83/2-3

-

Schtscherbakow
Oblast Jaroslawkaja

Vermtl. Entl.-Lg.
f. nichtdeutsche
Kriegsgefangene

509

509

Leningrad

Spezialisten-u.
Wissenschtlg.
(Zivil)

908

908

Moskau

Spezialisten-Lg.
(Zivil)

1037)
1037/II)

1037)
1037/II)

Raum Suchum b. Poti

Spezialisten-Lg.
(Zivil)

5110/42

6100

Woikowo b. Iwanowo

Gen.-u. Stabsoff.
Lager

5110/43

6101
6101/2
6101/4

Krasnopol
Maximowka
Gunderowka

Arbeitslager

5110/44

6114
6114/3
6114/5
6114/7

Stalino
Stalino
Stalino
Stalino (Hospital)
Stalino

Arbeitslager

5110/45

6118
6118/A
6118/B
6118/D
6118/x
6118/II
6118/O
6118/P

Swerdlowsk/Ural
Degtjarka
Asbest
Pervomaika
Degtjarka
Nishnih-Issezsk
Pervouralsk (Hospital)
Swerdlowsk
Rowna

Arbeitslager

5110/46

7134

Kiew
Darniza/Waldlager

Arbeitslager

5110/47

6124
6124/I
6124/II
6124/III
6124/IV
6124/5

Stalingrad

Arbeitslager

Z.Zt. gültige Postfachnummern:	Frühere Post- fachnummern:	Standort:	Bemerkungen:
5110/48 ?	8140	Tuschino, Ilinsk Krasnogorsk	Spezialisten-Lager
5110/52	8010 8010/1 }	Nowotschorkask	Gefängnis
5110/53		Schachty b. Rostow	Arbeitslager
	6104	Schachty	
	6104/1	Schachty	
	6104/4	Schachty (60 km. nordwestl. Schachty)	
	6104/6	Schachty (10 km südl. Schachty)	
	6104/9	Hukowo (40 km nördl. Schachty)	
	6104/10	Schachty (10 km südl. Schachty)	
	6104/55	Nowotschorkask (Gefängnis)	
	8103	Schachty (Hospital)	
9250	9250	Raum Nowotschorkask ?	In diesem Lager befinden sich vorwiegend Zivilinternierte österr. Nationalität

Postfach- bzw. Lagernummern, die nach dem Stichtag November 1950 bestanden, aus denen jedoch nicht mehr geschrieben wird und kein Paketversand erfolgen kann.

5807
6110
6110/1
6110/2
7004
7062/2
7135
7139
7144
7169/11
7182/1
7182/6
7182/9
7182/10

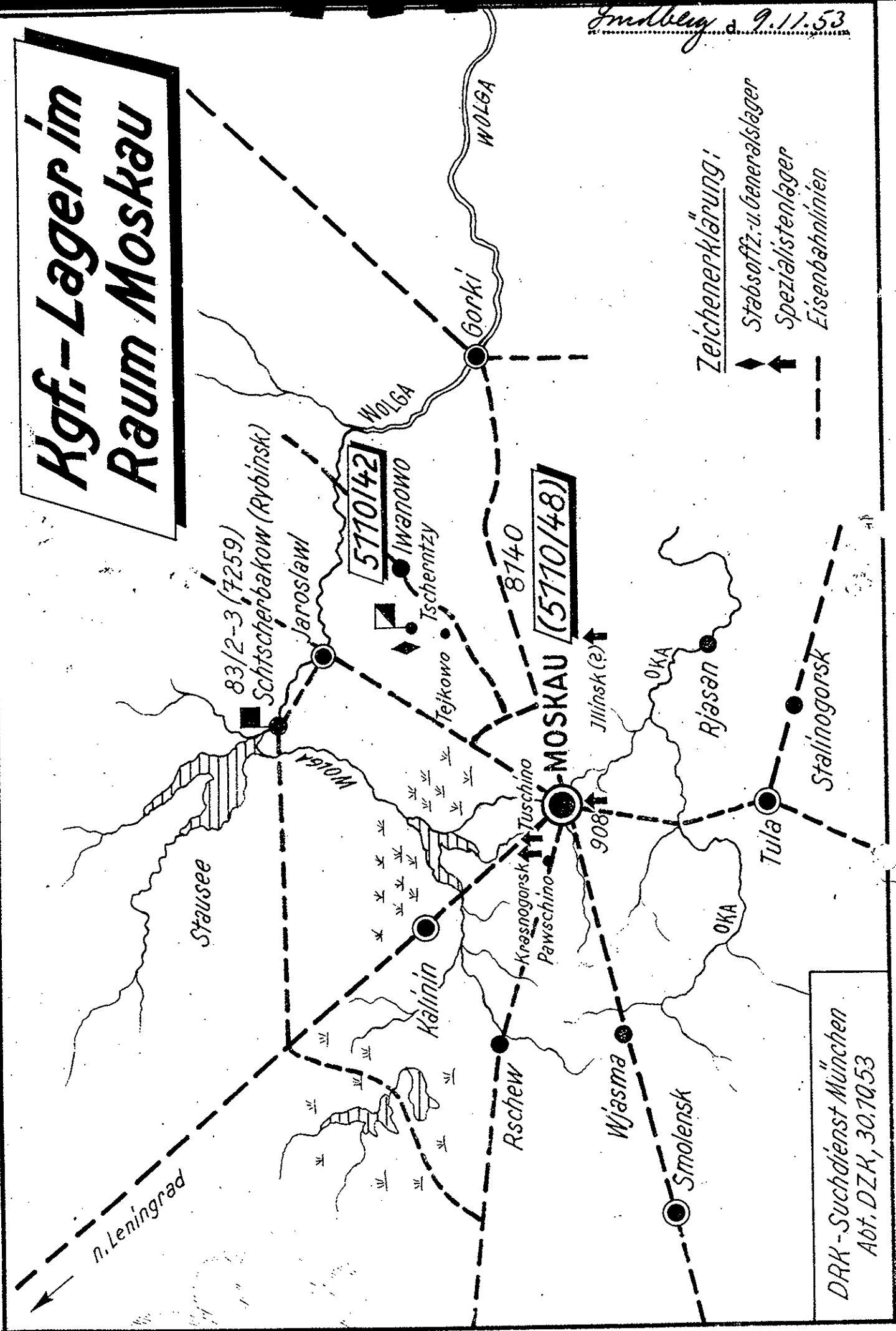
7270/3
7280/5
7280/7
7284
7362
7362/1
7362/3
7460
7476
7476/2
7476/3
7476/6
8132

München, den 29. Oktober 1953
DRK Suchdienst München
Abteilung DSK.

1.A.
gez. Becker.

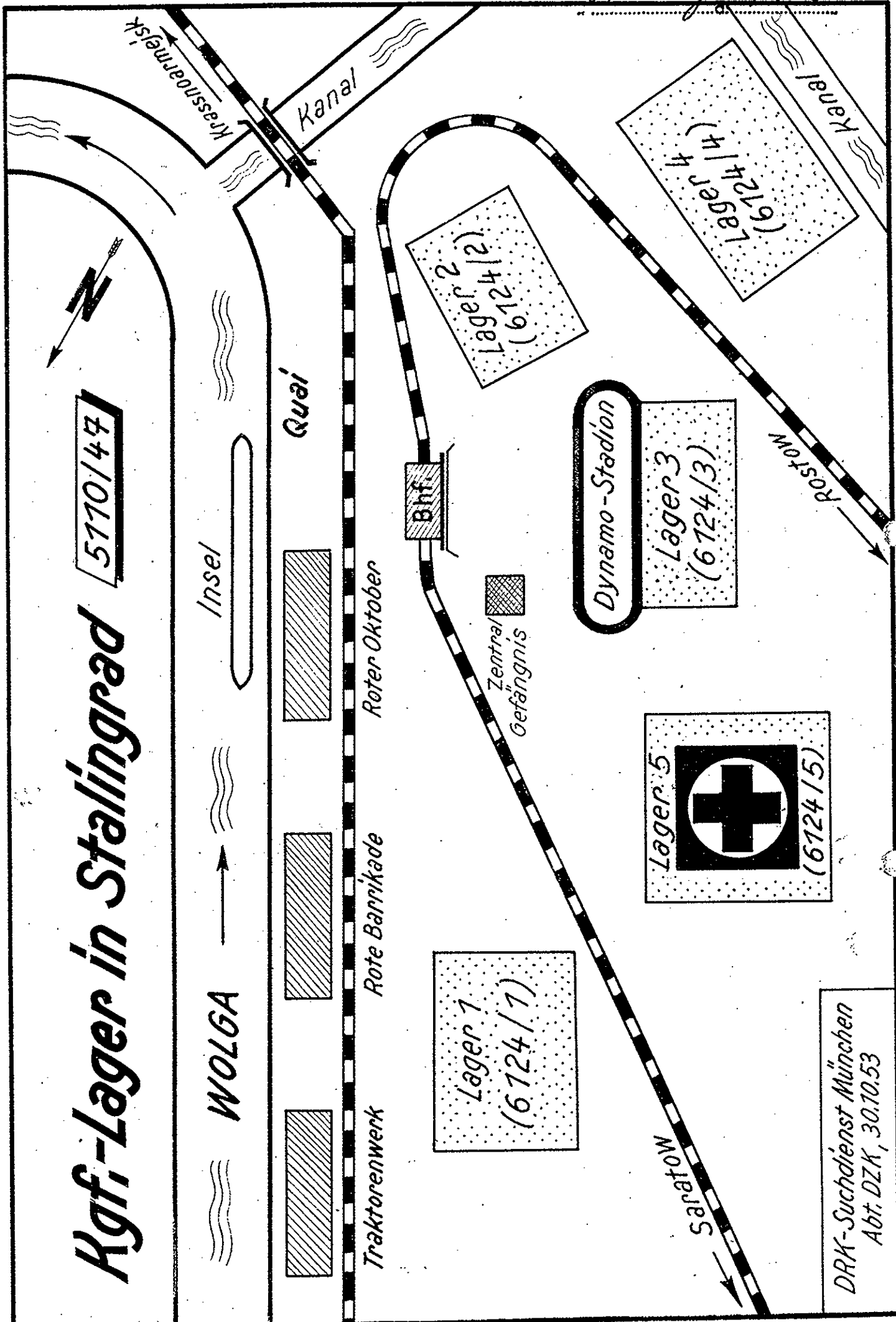
Ind. d. 9.11.53

Kgf.-Lager im Raum Moskau

DRK-Suchdienst München
Abt. DZK, 30.10.53

Kgf.-Lager in Stalingrad [5170/47]

g. Dr. Gandoey...
L. Gandoey 9.11.53.

Kgfl-Lager im Ural

Perwomajka

Perwo-Uralsk

Talitzje
(6718/B), П

Nischni Tagil
(6718/D)

5710/45

SWERDLOWSK

(6718/O)

Asbest
(6718/A)

Zeichenerklärung:
▲ Gefängnisse
--- Eisenbahnlinien
~ Straßen

DRK-Suchdienst München
Abt. DZK, 29.10.53

Nischni Issetzk
(6718/X)

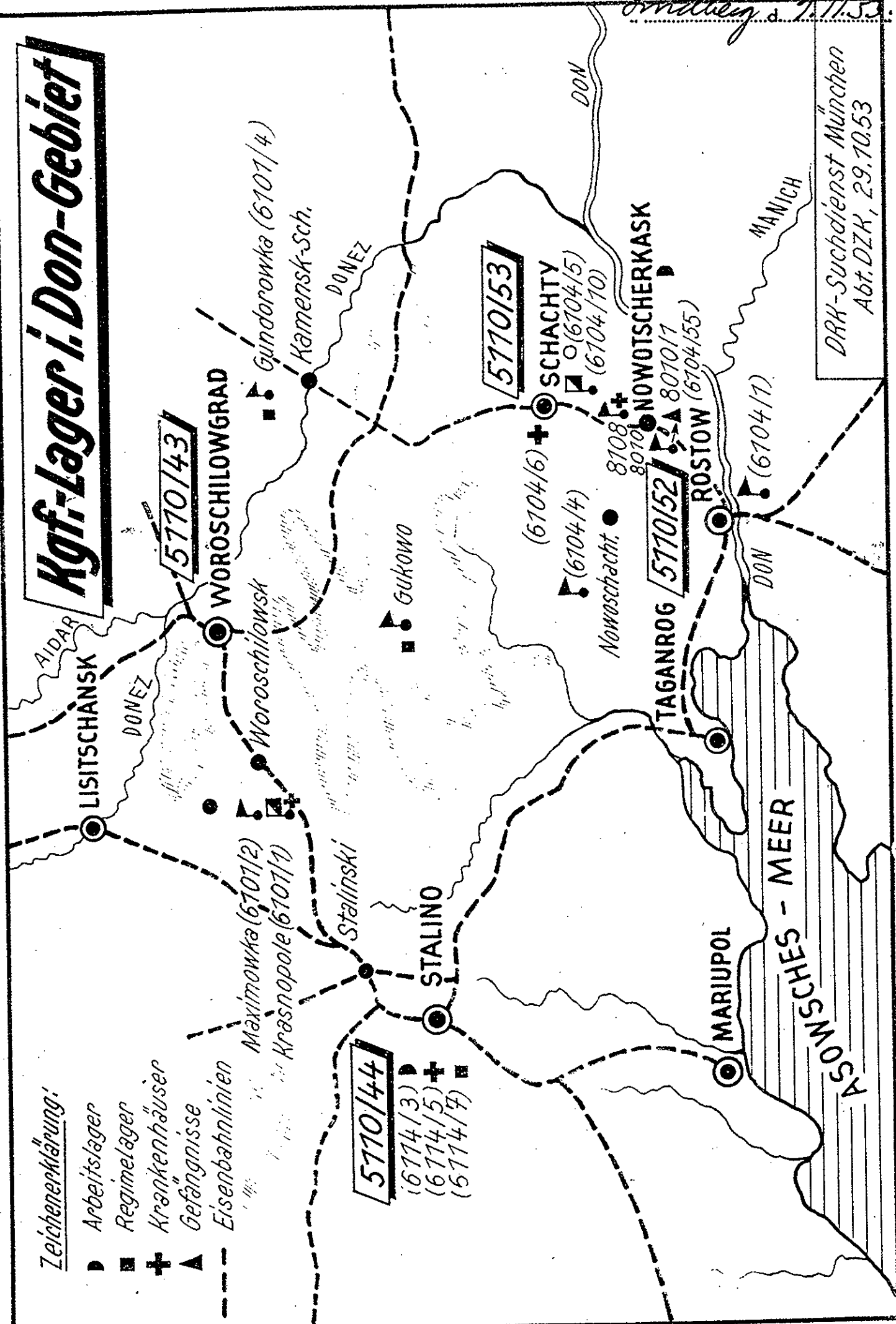
Degtjarka
(6718/A)

Rewda
(6718/P)

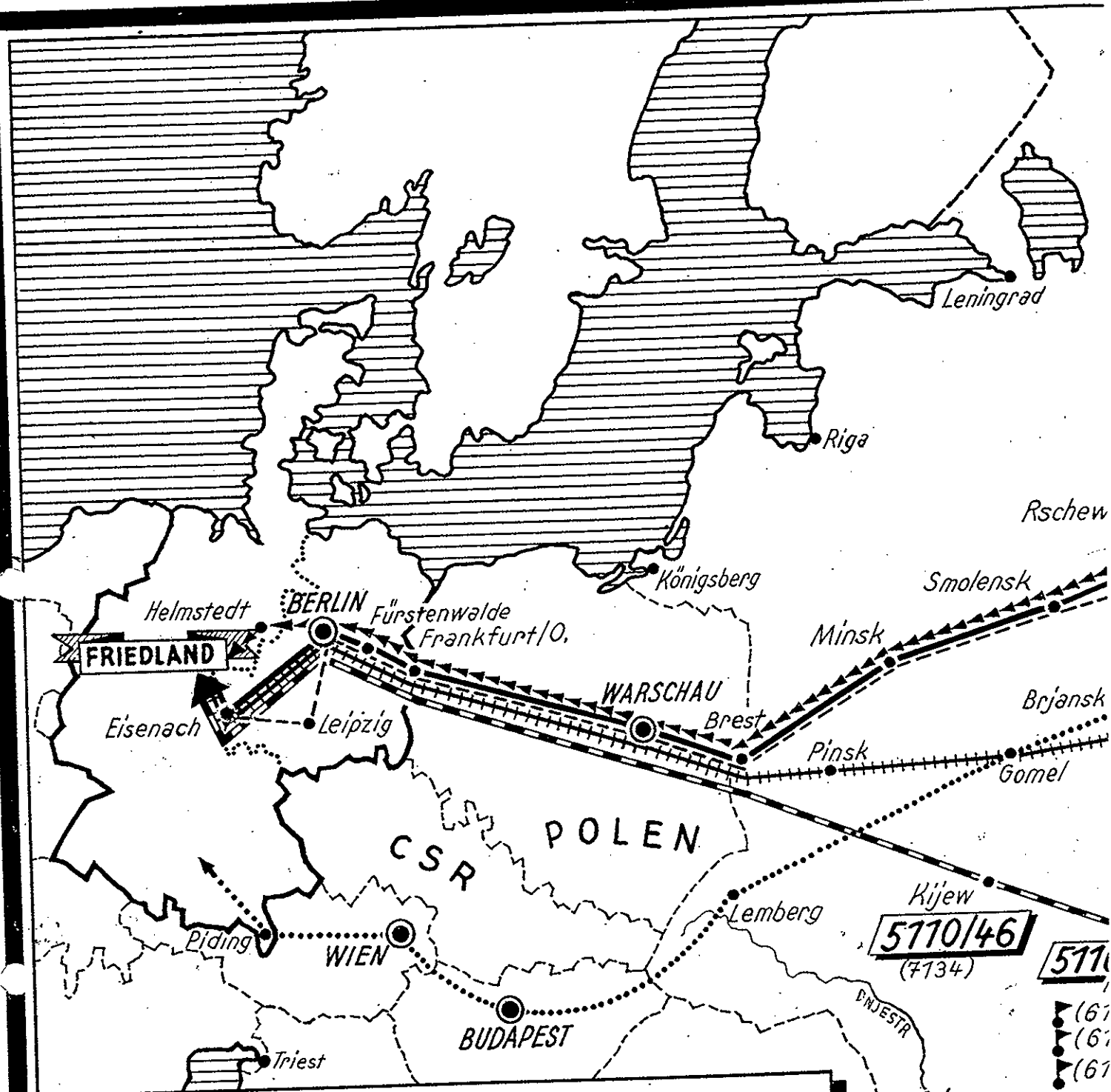
Amalberg, 9.11.53.

6. Bil. handbrev. *Smilberg* d. 7. 11. 53.

D Arbeitslager
■ Regimelager
+ Krankenhäuser
▲ Gefängnisse
--- Eisenbahnlinien

DRK-Suchdienst München
Abt. DZK, 29.10.53

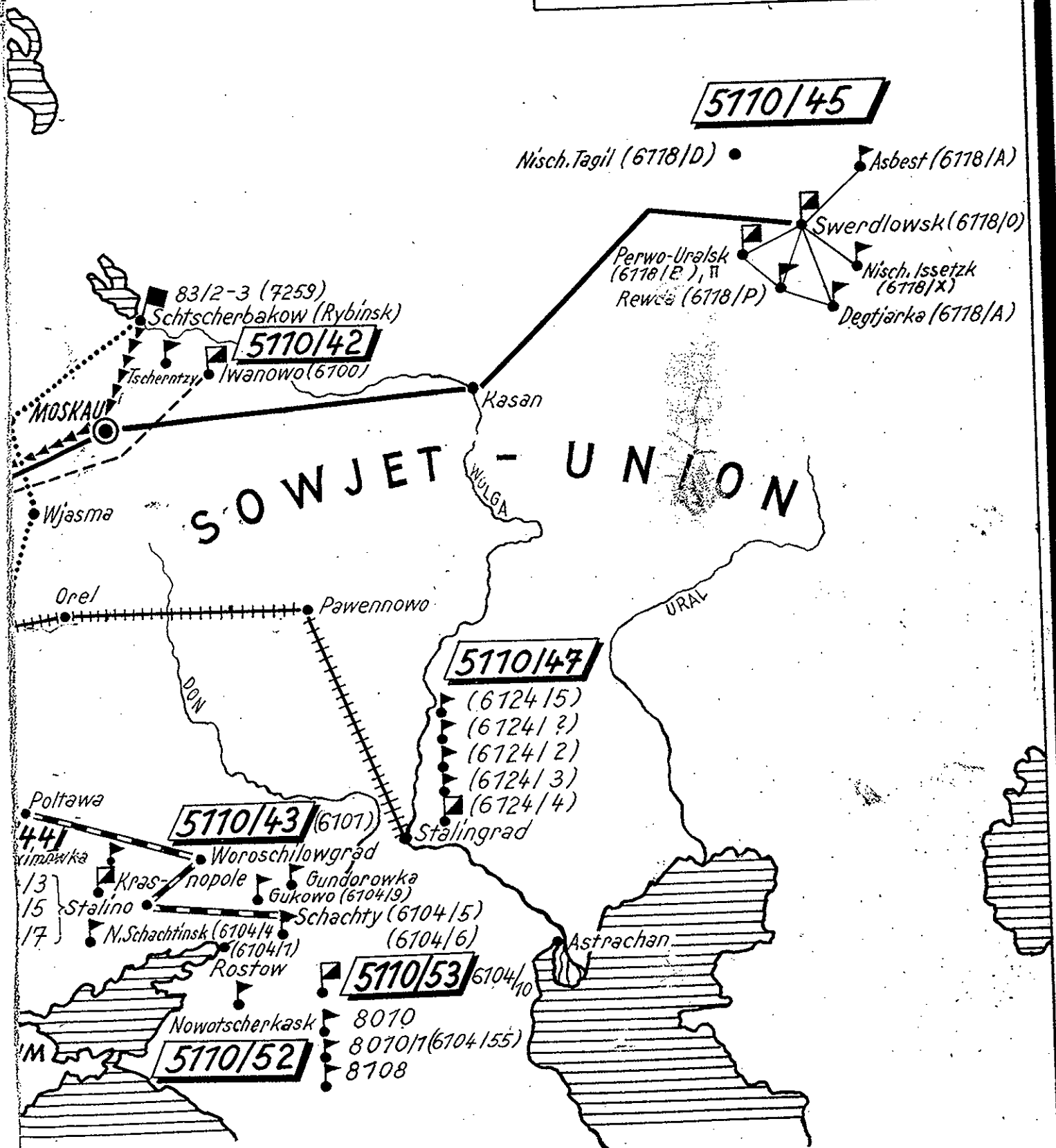
Heimkehrertransporte aus der Sowjet-Union, Sept./Okt.53

—————	Transporte aus 5110/45 (Ural)	Ankunft 27. 9. 53
—————	"	" 2. 10. 53
←←←←←	Transport kriegsgef. Holländer	" 21. 10. 53
.....	Transport kriegsgef. Österreicher	" 16. 10. 53
-----	Sond. Transp. Stabsoffz. u. Generale	" 3. 10. 53
+++++	Transp. aus 5110/47 (Stalingrad)	" 6. 10. 53
—————	Transp. aus 5110/43 (Woroschilowg.)	" 26. 9. 53
—————	" " 5110/53 (Schachty)	" 1. 10. 53
—————	" " (6114) (Stalino)	" 9. 10. 53

Beilage Statistische Hinweise zu den deutschen Kgf. in der Sowjet-Union

Zeichenerklärung

5110/44 P
(6114/3) P
8010-ua. F

tfachnummern gültig ab Aug./Sept. 1953
für eine Lagergruppe

tfachnummern gültig bis September 1953
für Teillager

tfachn. welche scheinbar weiter gültig sind.

- Sammelager von welchen die Transporte zusammengestellt wurden.
- Lager aus denen Heimkehrer entlassen wurden.
- Sammelager für Transporte von Kgf. nichtdeutscher Nationalität.

Helsingfors den 9 november 1953.

Strängt förtroligt.

PS
Broder,

Du har tidigare anmodat oss be finnarna söka utfråga från Sovjetunionen hemvändande fångar om eventuella svenskar därute och vi ha också framfört detta till såväl kanslichefen som utrikesministern. Vi ha tyvärr ej fått se något resultat. Då jag för ett par dagar sedan råkade poliskommandören i Helsingfors, väl känd av oss och dem därhemma, bad jag honom söka åstadkomma något. Han lovade göra detta och meddela mig direkt och jag väntar alltså på detta. Vi ha ej glömt saken.

Lia Tiegren
Livia Enggren

Kabinettssekreteraren B. Lundberg,
U t r i k e s d e p a r t e m e n t e t.

STATSPOLISEN.

3:e roteln
Norrköping
HD 111/53
10/11-53
3 ex.

12/11 Kamlin
Bonn

Rek.

Till

Herr Kommissarien Otto Danielsson
Statspolisens 3:e rotel
Stockholm 2

2
Åberopande telefonsantalet lördagen den 7 november 1953 rörande den i Östergötlands Dagblad för den 16 oktober 1953 införda artikeln med rubriken "Sovjet friger Wallenberg?" får jag härmed meddela, att i artikelns första stycke intagna uppgifter lämnats av advokaten C.W. Du Rietz, Norrköping, som efter det tidningen varit i förbindelse med honom välvilligt förklarat sig vilja stå till tjänst med att lämna statspolisen de närmare upplysningar, som önskades i saken.

Med anledning därav har jag måndagen den 9 november 1953 haft ett samtal med advokat Du Rietz och hans maka i deras bostad om saken, varvid det framkom, att det var fru Du Rietz, som åhört radioutsändningen ifråga, och hon omtalade följande:

Hon är född amerikanska och behärskar det amerikanska språket fullständigt. Hon brukar ofta lyssna på de amerikanska radioutsändningarna i Tyskland, som går i American Forces Network's (AFN) regi.

Torsdagen den 15 oktober 1953 på kvällen lyssnade hon åter på dessa radioutsändningar, som gick över Stuttgart. Med början klockan 21.00 svensk tid kom nyhetsutsändningen, som vanligtvis brukar börja med mera lokalt betonade nyheter och sedan avslutas med nyheter utifrån världen. Efter omkring fem minuter och i slutet av den mera lokalt betonade avdelningen i utsändningen nämnde hallåmannen (en man), att ett antal tyska krigsfångar hemkommit i dagarna från fångenskapen i Ryssland och att en av dessa tyska fångar (namnet angavs ej) uppgivit, att bland de som väntade på att bli frigivna var en mandsjurisk kejsare och "sonen till en

framstående svensk industrimagnat". Såvitt fru Du Rietz mindes löd meddelandet sålunda: "Amongst those who are about to be released are a manchurian emperor and the son of a well known swedish industry magnate."

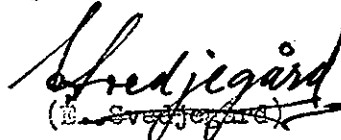
Meddelandet kom egentligen från amerikanarnas radiostudio i Frankfurt am Main men via stuttgartstationen, som brukade förmedla utsändningar även från de amerikanska radiostudiorna i Bremerhafen, Berlin, Salzburg och ävenså München ibland. Troligtvis skedde utsändningarna från Stuttgart för att eliminera störningar från ryssarnas sida. Tidigare hade nämligen sändningarna utgått från Frankfurt am Main men blivit utsatta för störningar.

Vad hallåmannen meddelade för nyheter närmast före eller närmast efter här ifrågavarande meddelande, kunde fru Du Rietz icke komma ihåg.

Fru Du Rietz åhörde utsändningen i en 9-rörs radiomottagningsapparat av märket Centrum på mellanvågsbandet i våglängden 270 eller med inställningsvisaren mittför K i Kuldiga. Det är emellertid att lägga märke till att apparaten är av äldre modell med skalor och stationer inlagda efter de våglängder, som gällde före det de internationella våglängderna ändrades för några år sedan. Apparaten har emellertid icke omtrimmats med hänsyn till de förändrade våglängderna, varför apparaten måste ha utvisat rätt våglängd.

Något senare på kvällen, då maken, advokat Du Rietz, kom hem omtalade hon för honom vad hon hört och ifrågasatte, om man inte kunde sätta meddelandet i samband med Raoul Wallenberg. Advokat Du Rietz tyckte, att nyheten var av sådant allmänt intresse, att den borde komma till pressens kännedom, varför han ringde upp Östergötlands Dagblad och meddelade huvudredaktör Hadar Hadarsson, vad maken hört, varvid han lämnade de uppgifter, som är intagna i första stycket i artikeln. Uppgifterna i andra stycket och de därifrån gjorda reflektionerna är tidningens egna.

Norrköping i statspolisens 3:e rotel den 10 november 1953.

(Svedjergård)

kriminalöverkonstapel.

Avskrift.

AL

Överste T. Wiklund
Strömsborg
Stockholm

Härmed översändes det önskade PM till underlag för Eder skrivelse angående Raoul Wallenberg. Då de ryska idrottsledarna givetvis ej känner till denna sak, bör man i skrivelsen ge en kort resumé av händelseförloppet såsom bakgrund.

Formuleringen av vårt PM kan tyckas något patetisk enligt svensk uppfattning. Men vi är övertygade om, att detta passar den ryska mentaliteten och gör mer intryck än en mera opersonlig och stel formulering.

Jag är tacksam att enligt löfte få en kopia av Eder skrivelse till de ryska idrottsledarna.

Med tack för visat intresse

Högaktningsfullt

(Birgitta De Vylder-Bellander)

Leksandsv. 22, Bromma den 10 nov. 1953
Tel. 25 52 95.

P.M. till skrivelse ang. Raoul Wallenberg.

Sverige har som bekant varit neutral i sista världskriget och här därför försökt att under och efter kriget genom humanitära aktioner minska nöden och lidandet, som nazismen och kriget åsamkat världens folk. Detta är anledningen till att vår regering i krigets sista skede 1943 först räddade den största delen av Danmarks judar inför hotet om förintelse från den tyska ockupationsmakten. I samma anda av humanitet sändes sedan, sommaren 1944, den då 32-årige Raoul Wallenberg som legationssekreterare till Budapest.

Sedan mars 1944 hade tyska Gestapo i samarbete med den ungerska polisen och gendarmeriet sammanföst mer än en halv million av Ungerns judar i s.k. ghettos. Dessa deporterades sedan till förintelseläger i Polen. Av Ungerns c:a en million judar fanns efter några månader endast en kvarts million människor kvar, till största delen i huvudstaden Budapest. Raoul Wallenberg fick i uppdrag av vår regering att organisera och leda en avdelning av vår beskickning i Budapest, vilken skulle ha till huvudsyfte att rädda så många som möjligt av nazismens offer, som hotades av deportation och förintelse. Han lyckades också till stor del med denna uppgift.

Den ungerska demokratiska regeringen, som bildades efter Ungerns befrielse genom USSR:s segerrika arméer under Malinovski och Tolbuchin, tackade tillika med Ungerns judar Sveriges regering och folk för Raoul Wallenbergs hjältemodiga och framgångsrika insats. Ungerns demokratiska parlaments president skickade en delegation till Stockholm med en tackadress och staden Budapest hedrade Raoul Wallenberg genom att uppkalla en gata efter honom och genom att resa ett monument till minne av hans humanitära insats.

Sverige har oemotsägliga bevis för att Raoul Wallenberg omhändertogs av ryska militära myndigheter i januari 1945 och någon tid senare hamnade i fängelser på rysk botten. Sveriges ansträngningar att få denne ädle, humanitära hjälte tillbaka till hans land och hans familj har tyvärr varit utan framgång.

Trots stora ansträngningar att dämpa otåligheten hos svenska folket har dock tid efter annan en spontan indignation över Raoul Wallenbergs kvarhållande på ryskt område tagit sig uttryck på olika sätt. I 8 år har Sveriges idrottsrörelse avvaktat utvecklingen

i förvissning om att förr eller senare vår store granne i öster skall korrigera det fel, som Berijas organisation (politiska polisen) gjort sig skyldig till.

Vi anser, att vi ej längre kan tåga, och vi måste därför göra våra ryska vänner uppmärksamma på vilket stort irritationsmoment Raoul Wallenbergs kvarhållande är för våra idrottsförbindelser med Sovjets idrottsrörelse och vilken prestigevinst det skulle innebära för hela det ryska folket om Raoul Wallenberg skulle lämnas tillbaka till sitt land.

Det är omöjligt att efter allt vad Sveriges folk vet om Raoul Wallenbergs öde lösa detta mellanhavande på annat sätt än genom att verka för hans hemsändande. Lyckas det er, idrottskamrater, att hjälpa till i den lyckliga lösningen av denna fråga, så kan ni vara övertygade om att ni gjort inte bara oss, era vänner i Norden, en stor tjänst utan också er själva och ert stora folk.

P.M.

angående samtal med återvändande krigsfångar.

Samtalet inledes med en allmän orientering, som går ut på, att den svenske representanten är intresserad av att få höra, huruvida någon svensk eller skandinavisk medborgare hålles fängslad eller internerad i Sovjetunionen. Om den tillfrågade går med på att besvara frågor kan lämpligen följande frågeformulär tjänstgöra som ledning för samtal.

1. Har Ni i de sovjetryska lägren eller fängelserna sammanträffat med någon skandinav eller svensk?

Om svaret blir positivt och den hörde säger sig ha träffat en svensk, kan han i så fall erinra sig namnet? Kan han ge någon beskrivning på svensken? Om han inte själv träffat svensken, men hört några medfångar tala om att en svensk befunnit sig i något av lägren, vem är i så fall sagesmannen? I vilket läger hade sagesmannen träffat svensken? Vid vilken tidpunkt?

Om den hörde säger sig ha träffat skandinaver i lägren vet han i så fall namnen på dessa skandinaver? Från vilket land voro de? Vet han några närmare detaljer om dem, var t.ex. de blivit tillfångatagna, i vilka läger de suttit i m.m.? Vet han något om deras hemstad eller hemort?

2. Kan den hörde redogöra för i vilka fängelser eller läger han hållits internerad och i så fall de ungefärliga tiderna för vistelsen i de olika lägren eller fängelserna.

3. Har den hörde sammanträffat med några tyska diplomater? Känner han i så fall till namnen på några av dessa? Har några tyska diplomater återsänts från Ryssland? I vilka läger eller fängelser har dessa diplomater förvarats? Känner den hörde till något om f.d. legationsrådet vid tyska beskickningen i Bukarest Roedl, vilken tillfångatogs av ryssarna hösten 1944?

Känner den hörde till "Generalsekretär" Karl Supprian, som intill hösten 1944 skulle ha tjänstgjort vid

tyska kulturinstitutet i Bukarest? Om svaret blir positivt beträffande dessa två personer, bör den hörde anmodas uppgiva alla möjliga detaljer om Roedls och Supprians öden efter att de blivit tillfångatagna. Har de till äventyrs blivit frigivna eller är det känt om de dömts till långvarig fängelsestraff? Samma är förhållandet med tyske medborgaren doktor Albert Laarmann, född 1898, vilken torde ha varit chef för informationstjänsten vid tyska beskickningar i Bukarest.

4. Har den hörde sammanträffat med en ungersk medborgare, Dr.phil. Zoltan Rivo, eventuellt Zoltan de Rivo, vilken nu torde vara omkring 38 år gammal. Dr. Rivo skulle intill hösten 1944 ha tjänstgjort vid universitetet i Bukarest och där tillfångatagits av ryssarna och förts till Moskva. Om någon till äventyrs skulle ha sammanträffat med förenämnde doktor Laarmann, är det av vikt att få fram huruvida Laarmann vid något tillfälle nämnt Zoltan Rivos namn. Samma är förhållandet med en överste Dietl - ej att förväxla med general Dietl - som tjänstgjort i Grekland och Rumänien. Det har sagts att såväl Laarmann som Dietl varit cellkamrat med doktor Rivo.

- - - - -

Frågan är huruvida den svenske representanten eventuell bör nämna Raoul Wallenbergs namn. Det skulle kunna tänkas, att den hörde säger sig ha hört omtalas att någon skandinav eller svensk befunnit sig i Ryssland och att han hört namnet men att han icke kan erinra sig detsamma. Försiktiga frågor kunna stundom leda därhän att en sak kan framkallas ur minnet även om en lång tid förflutit sedan den tillfrågade hörde omtalas en viss händelse eller namn och den svenske representanten bör ge sig tid att diskutera olika saker med den hörde. Han bör försöka få den hörde att tala om olika episoder i de olika lägren, kamrater som han varit tillsammans med t.ex. En sådan hjälpfråga kan mången gång friska upp minnet hos den hörde så att hela

minnesbilden börjar återkomma. Oftast torde det vara så att människor på grund av undernäring eller andra omständigheter nästan helt glömt bort sådana saker som för en annan medfånge framstår helt klart.

Fragebogen.

- 1) Ist X während seiner Gefangenschaft in einem von den Moskau-gefangnissen Lubjanka, Lefortovskaja oder Butirka interniert gewesen?
 - a) Falls zutreffend - kennt X einige Deutsche oder eventuell Leute anderer Nationalitäten, die zu gleicher Zeit dort interniert waren und die nach dem Westen zurückgekehrt sind?
- 2) Ist X im Lager von Krasnogorsk, etwa 28 Km von Moskau entfernt, interniert gewesen?
 - a) Falls ja - in welcher von den drei Zonen?
 - b) Zu welcher Zeit?
 - c) Gab es dort eine besondere Baracke für prominente Personen?
- 3) Ist X in einem Lager interniert gewesen, dessen Name mit "K" anfing und das angeblich in 100 Km Entfernung von Moskau lag?
- 4) Gab es ausser Krasnogorsk und Klin noch ein Lager, dessen Name mit "K" anfing und das verhältnismässig nahe Moskau lag?
- 5) Weiss X, falls es in der Nähe von Moskau einen Villenbezirk gab, wo prominente Gefangene eingesperrt wurden?
 - a) Wenn ja - eine nähere Beschreibung dieses Lagers oder dieses Lager.
- 6) Gab es ein Lager dieses Typus namens Tarasovka?
 - a) Wenn ja - ausführliche Ortsangabe falls möglich.
 - b) Weiss X die Namen von Personen, die in diesem Lager oder eventuell in einem anderen Villenbezirk interniert waren?
 - c) Weiss X, ob einige Personen, die in diesen Lagern interniert waren, nach den Ländern ausserhalb des eisernen Vorhangs zurückgekehrt sind?
- 7) Ist X etwas über die Schicksale der in Russland internierten deutschen Diplomaten bekannt?

Wenn man das sagt, dass diese PM ausserhalb des eisernen Vorhangs zurückgekehrt sind, dann weiss ich das, dass es 12 Personen waren, von denen ich die Namen nicht kenne. 13.10.53 L.

24/5

- a) Wenn ja - in welchen Gefängnissen und (oder) Lagern waren sie interniert?
- b) Ist X etwas über Herrn "Generalsekretär" Karl Supprian bekannt, der im Herbst 1944 einen Posten beim Kulturinstitut in Bukarest bekleidete und dort von den Russen gefangen genommen wurde?
- c) Ist X etwas über Herrn Gesandtschaftsrat Roedl bei der deutschen Gesandtschaft in Bukarest bekannt, der gerade wie Supprian im Herbst 1944 von den Russen verhaftet wurde oder hat jemand von seinen Mitgefangenen davon gesprochen dass Supprian und Roedl sich in Russland befunden hätten?
- d) Ist X etwas über Herrn Dr. Albert Laarmann, geb. 1898, bekannt, der angeblich der Chef des Informationsdienstes der deutschen Gesandtschaft in Bukarest war?
- e) Ist X etwas über einen Oberst Dietl - muss nicht mit General Dietl verwechselt werden - bekannt, der in Griechenland und Rumänien gedient haben soll?
- f) Wenn ja - kann X einige Angaben darüber machen, wo diese Herren interniert waren oder interniert sind? Möglichst genaue Orts- und Zeitangaben werden erbeten.
- g) Ist es X bekannt, ob sie zu einer Strafe verurteilt wurden und gegebenenfalls wie lang?
- 8) Ist X etwas über einen ungarischen Politiker namens Bela Lukas bekannt, den man im Jahre 1945 in ein russisches Internierungslager verschleppt haben soll, dessen Name angeblich mit "K" anfing und das in etwa 100 Km Entfernung von Moskau gelegen haben soll? Lukase wurde wahrscheinlich 1948 nach Ungarn gebracht und dort wegen eines politischen Verbrechens verurteilt.

- a) Was ist X gegebenenfalls über Lukasc bekannt?
 - b) In welchem Lager befand sich Lukasc?
 - c) Weiss X die Namen anderer Personen, die sich in demselben Lager befanden?
 - d) Falls man davon ausgeht, dass das Lager möglicherweise Klin gewesen ist, kennt X dann einige andere Kriegsgefangene, die dort interniert waren?
 - e) Ist jemand von diesen Gefangenen nach Westdeutschland zurückgekehrt?
- 9) Ist X etwas über einen ungarischen Staatsangehörigen namens Zoltan Rivo, möglicherweise Zoltan de Rivo, bekannt, der Dr. phil. gewesen sein dürfte und der im Jahre 1944 einen Posten bei der Universität in Bukarest bekleidete, wo er angeblich von den Russen gefangenengenommen wurde?
- a) Wenn ja - weiss X, ob Rivo in russische Gefangenschaft geraten ist?
 - b) Wenn dies der Fall ist, in welchem ^{Lager}/oder welchen Lagern oder Gefängnissen ist er interniert gewesen? Während welcher Perioden?
 - c) Ist er von Russland zurückgekehrt oder ist irgend ein anderer deutscher Kriegsgefangener, der ihn möglicherweise kannte, nach Deutschland oder einem anderen Lande ausserhalb des eisernen Vorhangs zurückgekehrt?
- 10) Ist X etwas über einen Griechen namens Akliros bekannt, der beim Kriegsende in Berlin wohnhaft war, wo er möglicherweise mit angemasstem Recht als griechischer Konsul tätig war.

- a) Wenn ja - weiss X, ob Akliros in einem russischen Gefangenenlager oder Gefängnis gewesen ist?
 - b) Kann X etliche einigermaßen genaue Angaben machen über die Namen der Lager, in denen Akliros gewesen ist und über die Perioden, die er in den verschiedenen Lagern oder Gefängnissen verbracht hat?
 - c) Kann X einige andere Gefangene nennen, die Akliros während der Gefangenschaft in Russland kennengelernt haben?
 - d) Sind einige von diesen Gefangenen nach Westdeutschland oder einem anderen Lande ausserhalb des eisernen Vorhangs zurückgekehrt?
- 11) Ist X etwas über einen deutschen Oberstleutnant namens Dietrich bekannt, der sich während der Jahre 1945 - 48 wahrscheinlich im Lager von Krasnogorsk aufhielt?
- a) Wenn ja - was ist X über das Schicksal von Dietrich in Russland bekannt?
 - b) Können Zeitangaben über Dietrichs Aufenthalt in verschiedenen Lagern gemacht werden?
 - c) Dietrichs vollständiger Name und Heimatort sowie Auskünfte über eventuelle Verwandte und ihre Adressen.
- 12) Ist X etwas über einen österreichischen Hauptmann der Reser namens Martin Weiss, geb. 1898, bekannt, der während des zweiten Weltkrieges einer Oberfeldkommandantur in Lublin angehörte, wo er angeblich im Sommer 1944 von den Russen gefangengenommen und nach Russland gebracht wurde?
- a) Wenn ja - möglichst genaue Orts- und Zeitangaben.

- b) Der Chef von Weiss soll angeblich ein General Moser gewesen sein, der wie Weiss 1944 gefangengenommen und in das Butirka-Gefängnis in Moskau gebracht wurde. Ist etwas darüber bekannt?
- c) Auch in diesem Falle sind genaue Orts- und Zeitangaben wertvoll.
- 13) Ist X etwas über einen deutschen Soldaten (möglicherweise Offizier) namens Erhard Hille, geb. 1913, bekannt? Hille war vor dem Kriege Schriftleiter beim Verlag der National Zeitung in Berlin. Seine Eltern waren Besitzer eines Gasthauses im "Regierungsbezirk" Dresden-Bautzen.
- a) Wenn ja - ist X etwas über Hilles Schicksal in Russland bekannt?
- b) In welchen Lagern oder Gefängnissen ist Hille gewesen und zu welcher Zeit?
- c) Ist ein Zellen- oder Lagerkamerad von Hille nach Deutschland zurückgekehrt?
- d) Wenn ja - möglichst genaue Auskünfte über Namen und Adressen von diesen Personen.
- e) Ist etwas über den Bruder von Erhard Hille, Kurt Hille, bekannt? Ist er aus der Gefangenschaft zurückgekehrt?
- 14) Hat X einige Auskünfte über einen Sudetendeutschen namens Karl Jakesch, geb. 1920 oder 1921 und aus Kladovy (Klattau) gebürtig?
- a) Wenn ja - genaue Orts- und Zeitangaben bezüglich eventuellen Gefangenenlager oder Gefängnisse in Russland.
- 15) Hat X davon gehört, dass ein Kloster, Brygitki genannt, in oder in der Nähe von Lwow gelegen als Gefängnis für Kriegsgefangene verwendet worden ist?

- a) Wenn ja - weiss X, ob jemand von diesen Kriegsgefangenen nach Deutschland oder einem anderen Lande ausserhalb des eisernen Vorhangs zurückgekehrt ist?
- 16) Hat X etwas von einem Kriegsgefangenenlager Nr 1156 erfahren?
- a) Wenn ja - Ortsangabe.
- b) Ist X etwas über einige Gefangene bekannt, die in dieses Lager interniert waren? Wenn ja - ist jemand von ihnen nach dem Westen zurückgekehrt?
- 17) Weiss X, ob einige Skandinavier oder Schweden in Russland interniert waren oder in russischen Gefängnissen gesessen haben?
- a) Wenn ja - die Namen dieser Personen und falls ein Schwede sich dort befunden hat, möglichst genaue Auskünfte über diesen Schweden, besonders bezüglich Stellung, Name, Heimatort, Aussehen u.s.w.
- 18) Hat X jemals davon gehört, dass ein schwedischer Diplomat sich in einem russischen Gefängnis oder Internierungslager befunden haben soll.
- a) Falls X so was gehört hat, kann er dann die Person oder die Personen nennen, die so was erzählt hat (haben)? Weiss er, ob jemand von diesen Personen von Russland nach den Ländern ausserhalb des eisernen Vorhangs zurückgekehrt ist?

Jarring/DS

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Telegram

sjöborgsutredningen.

STOCKHOLM		11/11	19 53
N:o 33	BUD Chiffer.	BIL.	
INK. D. N:o			
AVD. P	GR. 2	MÅL. Eu ^I	

Svensk

Bonn

Handbrev Kumlin-Lundberg 9 november. Sök erfara
primo namnet på specialistlägret 908 Moskva
secundo sök erfara namnen på läger där krigsfångar
tidigare varit internerade, på 100 kilometers omkrets
från Moskva

Cabinet

Rep. 11.11 kl. 11.15 chs

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTETSTOCKHOLM *november*
Stockholm den 11 ~~september~~ 1953.¹⁹Strängt förtroligt.

N:o

BIL.

INK. D. N:o

AVD.

P

GR.

2

MÅL.

Eu^I

Broder,

Till svar på Ditt handbrev den 5 november 1953 ber jag få meddela, att Du till mig bör insända räkning över beskickningens utlägg för Hellman, försedd med vederbörliga verifikationer. Denna attesteras därefter av kabinetssekreteraren och går vidare till ekonomibyrån för åtgärd.

(Gunnar Jarring)

Envoyén B e l f r a g e ,
W i e n .

sep. 11-53
93.

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTETSTOCKHOLM
Stockholm den 12 november 1953.¹⁹Strängt förtroligt.

2 bil.

N:o

BIL.

INK. D. N:o

AVD.

GR.

MÅL.

Broder,

- Under återopande av meddelande i särskild ordning den 20 oktober och Ditt senare svar ber jag härmed att få över-
 ./. sända avskrift av en rapport från statspolisen i Norrköping,
 vilken ger Dig närmare detaljer kring uppgifterna i amerikanskt
 ./. radio. Vidare bifogar jag avskrift av den i rapporten nämnda
 tidningsartikeln i Östergötlands Dagblad den 16 oktober 1953.

Jag antar, att det knappast är mycket att göra åt saken
 men överlämnar åt Ditt bedömande, om det kan vara värt att
 fullfölja ärendet.

/Gunnar Jarring/

Envoyén K u m l i n ,
B o n n .

avg. 12/11-53
 83.

18 /
Owla, '11

Vienna, November 12, 1953.

18

Dear Sir,

according to your instructions in Z. I found two small inns with phones for both possibilities we discussed. I think that in case that the solution I am expecting so much will be not possible to be done in this days, we have an "operating base" for our friends in Prague.

But : We were informed that I should be Monday night (Novemb. 16) in Berg. This means that there will be some news. Of what kind, I don't know. In case that they will be of importance, you will be informed immediately by cable.

The addresses of the inns I sent already to my friends in Prague and also a small sum of Austrian money.

For your information I send enclosed the report I made for Mr. B. after I came back. Based on this report, we discussed everything, arranged the telephone number in Vienna (private Nr. of Mr. L., the person in question will ask for my name, because name of Mr. L. cannot be mentioned !)

On the other hand the Number of Mr. L. is extremely simple for memorizing

I think that thus is everything clear - at least for today. And I will hope that we'll be able to send you Tuesday morning some better news than today.

Very truly yours,

M. R.

Enclosed : 1 Copy.

246

B e r i c h t

Vom Linz fuhr ich mit einem Volkswagen (Mietwagen mit Oberöst. Nummer) über die Donaubrücke nach Urfahr. Keine Kontrolle an der Brücke, keine Soldaten auf dem linken Donau-ufer. Die ersten sowjetischen Soldaten habe ich erst in Gallneukirchen gesehen.

Von Urfahr fuhr ich Pregarten, Pierbach, Arbesbach, Merzenstein, bis nach ZWETTL. wo ich im Hotel "Goldenes Rößl" zum Mittagessen war. Die Stadt war voll von sowjetischen Soldaten in Uniform, ich sah wenigstens 400 bis 500 Mann, überwiegend in Felduniform, ohne Waffen, viele in nagelneuen Schuhen und Winterausrüstung. Die fortgesetzte Reise von Zwettl nach Vitis war durch zwei sowjetische Streifen unterbrochen, die mich an der Strasse aufgehalten haben und nach dem Ziel der Reise fragten. Sie waren höflich und entgegenkommend, sprachen ziemlich gut deutsch. Von Vitis fuhr ich über Eschenau nach Waidhofen. Zwischen Eschenau und Waidhofen wurde ich von einer österreichischen Verkehrskontrolle angehalten und musste die Autopapiere vorzeigen. Nach persönlichen Dokumenten wurde ich nicht gefragt. Am Rande östlich von Waidhofen waren mehrere sowjetische Autokolonnen, etwa 40 Lastwagen mit einer Feldküche, die dort campierten. Als ich weiter nach Pfaffenschlag fuhr, begegnete ich weitere zwei Wagenkolonnen, die von der Richtung Heidenreichstein kamen. Zwischen Heidenreichstein und Eisgarn habe ich nicht einen einzigen Wagen begegnet, die ganze Gegend war wie ausgestorben. Von Eisgarn bis nach Litschau dasselbe, nur ein halbleerer Autobus, der mich überholte.

In Litschau habe ich zuerst die Konditorei und Café "SKOLEK" aufgesucht, wo ich auch übernachtete. Schwierigkeit für unseres Programm ist, dass von allen Gasthöfen in Litschau für unsere Zwecke nur eins in Frage kommt, (Gasthof "Franz Kaufman") da nur dieses ein Telefon hat. Dieses Gasthof ist klein, aber gemütlich, Inhaber ist ein alter vernünftiger Mann, der gerne über Jagd spricht. Gasthof ist nicht auffallend, einzige Gäste sind die Einheimischen, die abends zum Kar-

tenspiel kommen. Telefon von Gasthaus "Kaufmann" ist Litschau 74.

Wie ich sah, gehen alle Telefongespräche über das Litschauer Postamt, ein kleines Gebäude mit 4 bis 5 Angestellten. Ich fragte nur "interesshalber", wie lange die Verbindung mit Wien dauert. Die Beamtin am Postschalter antwortete "höchstens eine Viertelstunde."

Gasthaus "kaufmann" scheint mir auch deshalb besser, da es dort keine österreichische Polizisten gab, die, wie übrigens allen "besseren" Leute von Litschau, d.h. Beamten usw., im Gasthof "Miller" verkehren.

Ich liess das Auto in Litschau und ging spazierend zu Fuss bis nach Haugschlag an der Grenze. (Fast 2 Stunden langsam zu gehen). Unterwegs niemand, nur ein junger Mann von der Forstverwaltung. In Haugschlag erfuhr ich bei meinen Bekannten, dass in der vergangenen Woche dort die sowjetische Grenzkontrolle bei einigen Bauern Hausuntersuchungen ohne Erfolg gemacht hat, unter dem Vorwand sie suche nach unangemeldeten Personen. Die Frau meines bekannten Bauers versicherte, dass dies immer einmal im Jahre passiert, dann ist wieder Ruhe bis zum Frühjahr. Wie ich weiter erfuhr, ist der Grenzverkehr (und der für die dort angesessenen Bauern notwendige Schmuggel mit der tschechischen Seite) in diesem Herbst viel lebhafter. Soweit ich beurteilen kann, wird in der Gegend nicht eine einzige österreichische Zigarette geraucht, ebenso wie Pfeifentabak und Zigarettenblätchen, die alle tschechischer Herkunft sind.

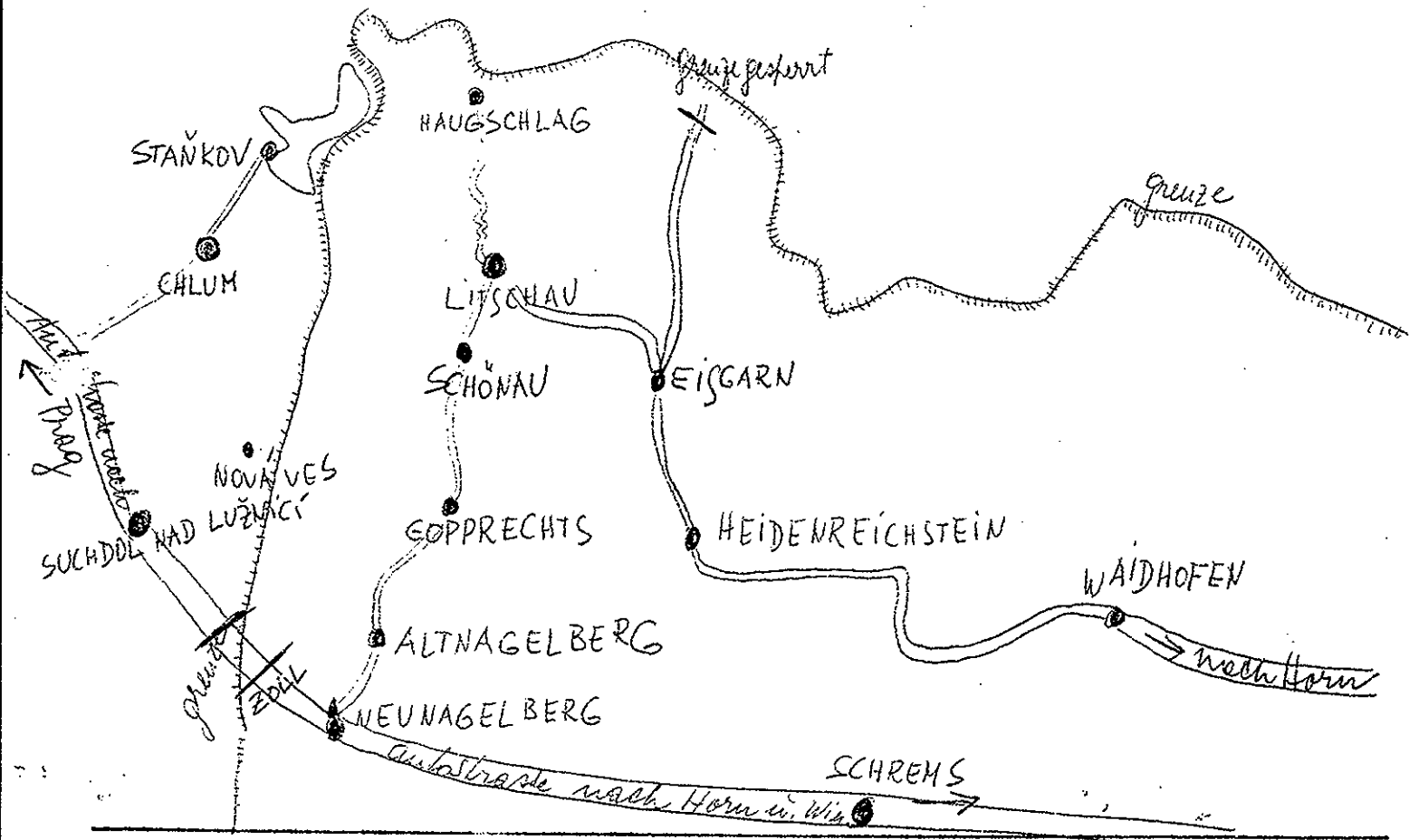
Schmuggel wird hier nur "Ware gegen Ware" gemacht, nicht gegen Geld wie früher. Die Organisation der Bauer arbeitet gut, da sie sogar von der tschechischen Seite von den Grenzorganen unterstützt werden. Also Gesetzübertretung mit staatlicher Unterstützung.

Wie ich hörte, kommen manchmal die tschechischen Grenzbeamten von der Grenzstation Bystřice weit über die Grenze, um selbst von den österreichischen Bauern Ware zu taschen.

Irgendwelche Flüchtlinge von der Tschechoslowakei hat man hier längst nicht gesehen, trotzdem die Bauer von der österreichischen Seite behaupten, dass die Grenze am Stankauer Teich (Staňkovský rybník) nicht

so stark bewacht ist.

Orientationsskizze :

In Litschau selbst sind zur Zeit keine sowjetischen Soldaten stationiert. Die nächsten Truppen befinden sich in Großsiegharts und Allentsteig, die unter die Kommandantur in Horn fallen. Wie ich später in Altenburg gehört habe, hat der sowjetische Truppenübungsplatz in Zwettl seine eigene Kommandantur, die sich im Dörfchen Kaltenbrunn befindet.

An nächsten Tag fuhr ich von Litschau entlang der Eisenbahn südlich über Altnagelberg und Neunagelberg bis nach Gmünd. An dieser Strasse fahren tagsüber sowjetische Personenwagen (meistens mit E oder Y Nummer), die mich zwar nicht angehalten haben, aber so eine Möglichkeit besteht immer, da an der Strasse Gmünd-Schrems-Vitisk-Horn sowjetische Motorpatrollen häufig sind. Im Gasthof "Schwarzer Adler" in Horn sind abends mehr Russen als Gäste - als Österreicher.

Die zur Zeit in Horn stationierte motorisierte Einheit der Sowjets

war nageblich früher in St. Pölten stationiert.

Die Strasse von Horn südlich nach Krems, entlang des Flusses "Kamp über Langenlois ist perfekt in Ordnung, ebenso dann die weitere Strasse Donau entlang über Loiben auf dem RECHTEN ! Donauufer durch Wachau bis nach Melk (dort über die Fähre !) und weiter über Grein und Mauthausen bis nach Urfahr-Linz.

Resumé :

Im Falle, daß wir über Litschau usw. fahren, erscheint mir als notwendig das Truppenübungsplatz in Zwettl zu vermeiden. Deshalb ist die einzige Lösung: von Litschau nach EISGARN, HEIDENREICHSTEIN, WAIDHOFEN nach Horn, von Horn direkt südlich bis nach Krems, und Donau entlang. Jede andere Strasse, die durch das Zwettl-Militärgebiet geht, kann kontrolliert werden.

B e r i c h t H A I N B U R G

Im Falle, daß K. nach Hainburg kommt, ist die Lage wesentlich schwieriger, da im Hainburg keine Möglichkeit einer Unterkunft ist, da tägliche russische Kontrollen in beiden kleinen Hotels (Hotel Weißes Lamm, Telefon Hainburg 103), (Hotel Bílský- gehört einem slowakischen Österreicher). Ebenso die kleinen Gasthöfe, von denen nur einer das Telefon hat (Gasthof zum Goldenen Anker, Telefon Hainburg 82).

Deshalb werde ich (nach der gestrigen Besprechung mit Herrn L.) unsere Freunde in P. bitten statt Hainburg lieber ein eventuelles Treffen in Berg, Wirtshaus "Berg" zu machen, und zwar so, daß K. von Hainburg, Hotel "Weißes Lamm" nur telefoniert aber sofort nachher nach Berg geht.

Dabei ist noch zu betonen, daß an der stark frekventierten Strasse Schwechat-Regelsbrunn-Hainburg-Grenze (Petržalka) sowjetische Funkwagen fahren . Eine Kontrolle der Wagen scheint mir aber kaum möglich, da die Strasse selbst zu der wichtigsten Verbindungsstrasse der sow. Zone Österreichs gehört und ausserordentlich belebt ist, besonders in Vormittagsstunden.

R A P P O R T

Angående hänvändelser rörande Ranul Wallenberg i samband med under-
tecknads resa till Sowjet den 23/10 - 13/11 1953.

S. u. Vid tågresa Leningrad-Moskva natten mellan den 27-28 oktober fick undertecknad tillfälle till ett samtal med en av delegationens värdar M. I. Kotof, Generalsekreterare i Sowjets fredskommitté. Jag tillbringade ett par timmar tillsammans med tolken Mikael Sjadrin och herr Kotof i den senares sovkupe och samtalade om fallet Wallenberg. Jag framhöll att vi hade dokument som bevisade att Wallenberg omhändertagits av ryssarna. Vidare betonade jag kraftigt att ett frigivande av Wallenberg och hans återsändande till Sverige skulle betyda oerhört mycket för ökad förståelse mellan Sverige och Sowjet. Jag poängterade att Wallenberg var något av en svensk nationalhjälte och att en omfattande rörelse fanns vars syfte var att arbeta för Wallenbergs frigivning. En särskild Wallenbergs-kommitté hade bildats till vilken de stora folkrörelserna i Sverige voro anslutna. Jag framhöll att jag inte hade något officiellt uppdrag att tala i denna sak men att jag personligen kände ett starkt behov av att få framföra en vädjan om att en fortlöpande undersökning företas som kan leda till att Wallenberg återbördas till Sverige. Betonade också att Wallenbergs moder fått ett nytt hopp angående hans återkomst i och med att de på senare tid från Sowjet återlämnats fångar till olika länder. Framkastade även en försiktig undran om orsaken till att Wallenberg icke tidigare hemsänts kunde bero på den nu avsatte ministern för polisärenden, Beria. Då det visats sig att de nuvarande ledarna sökt att rätta till en del ~~osyn~~ ^{osyn}ligheter som begåtts under den tid som Beria haft hand om ledningen för dessa ärenden ville vi gärna tro att fallet Wallenberg också skulle lösas till alla parter tillfredsställelse.

Herr Kotof svarade att han ansåg det otänkbart att Wallenberg skulle finnas kvar i Sowjet. Man har ju under senare tid återsänt t. q. m. generaler från de nazistiska arméerna i Tyskland och man skulle inte någon anledning av att hålla kvar en svensk medborgare. Han undrade om inte hela saken var en propagandasak mot Sowjet. Kunde inte förstå att en kommitté skulle behöva bildas för denna sak, de kunde möjligen ha varit motiverat inför dödsdomarna av paret Rosenberg i Amerika. På detta

senare replikerade jag att det inte i detta fall var frågan om en person vem som helst utan om en verklig kämpe för humanitet som räddat tiotusentals människor från att bli offer för nazisterna. Det är således helt naturligt att Wallenberg genom sin humanitära verksamhet blivit en nationalhjälte och detta förklarar också att svenska folket slutit upp kring kravet på Wallenbergs frigivning och att en kommitté bildats för detta syfte.

Herr Kotof framhöll vidare att man inte kunde vara säker på att Wallenberg kom med livet i behåll från Ungern. Vi har här i Sovjet sade han, oerhört många som aldrig återkommit från kriget utan stupat. Själv hade han två bröder som gått detta öde till mötes. Jag påpekade ännu en gång att Wallenberg hade omhändertagits av en Sovjetofficer som lämnat kvitto på att han tagit hand om Wallenberg. Jag hänvisade också till att förutvarande Sovjets minister i Sverige Madame Kollontay förklarade för Raoul Wallenberg moder att Wallenberg fanns i Sovjet och han stod under Stalins beskydd.

Herr Kotof förklarade att han personligen hade känt Madame Kollontay och var mycket god vän med henne. Detta mitt yttrande om Kollontay syntes vara det som gjorde det största intrycket på honom. Han frågade om jag hade några dokument som kunde bevisa att Wallenberg hade blivit omhändertagen av en rysk officer och om det fanns några ytterligare dokument som kunde ligga till grund för vårt påstående att Wallenberg fortfarande skulle finnas sig i Sovjet. Jag förklarade att jag inte hade några sådana dokument tillgängliga då min framstöt inte var av officiell natur utan endast framsprungen av en personlig önskan att göra något för att klara upp denna sak. Kotof frågade om jag telegrafiskt kunde begära vidare fakta från Stockholm. Jag lovade att tänka på saken. Kotof förklarade att han för sin del trots allt inte kunde tro att Wallenberg fanns i Sovjet. Om han bara fick uppgifter som gav dem möjlighet att göra en efterforskning så skulle han taga upp saken i fredskommittén. Han sade att jag kunde vara förvissad om att Wallenberg, för den händelse han fortfarande var i livet, och befann sig i Sovjet, skulle komma att återsändas till Sverige om fredskommittén tog hand om saken. Jag lovade att försöka att få fram mera fakta och att återkomma om några dagar.

Efter samråd med fröken Anna Breitholtz och professor Gunnar Beskov varvid jag relaterade mitt samtal med Kotof, kom vi överens om att inte telegrafera till Sverige. I stället skulle jag överlämna de exemplar av broschyren "Raoul Wallenberg en kämpe för humanitet" som jag hade med såväl på engelska som svenska. Vid överlämnandet av dessa skulle jag betona att vi önskade att fredskommittén tog sig an saken och försökte få en undersökning till stånd som kunde

leda till Wallenbergs frigivande.

Då delegationen senare konfäkt uppdelas i två grupper och jag inte var i samma grupp som den vilken herr Kotof medföljde fick jag inte tillfälle att åter samta med honom förrän dagen före återresan till Sverige (den 12 november). Vid detta tillfälle var även fröken Anna Breitholtz närvarande.

Jag överlämnade då båda exemplaren av Wallenbergs broschyren och uttryckte min förhoppning om att fredskommittén allvarligt skulle taga upp frågan om Wallenberg. Jag betonade att Wallenbergs återsändande till Sverige skulle betyda mer för förståelse mellan Sverige och Sovjet än tio sådana delegationer som den vilken jag varit med på.

Anna Breitholtz hälsade från Raoul Wallenbergs mor och vädjade även hon till herr Kotof och fredskommittén att göra allt vad den kunde för att få Wallenberg återsänd till Sverige. Även fröken Breitholtz att hon inte hade något officiellt uppdrag att framföra saken men att hon liksom många andra svenskar kände starkt för denna sak och inte ansåg sig kunna resa åter till Sverige förrän hon på något sätt fått framföra en vädjan om Wallenbergs frigivande. ~~Herr Kotof~~

Herr Kotof tackade för broschyrerna och frågade om alla fakta fanns införda i den. Jag sade mig tro att det efter sedan denna broschyr skrivits hade framkommit ytterligare bevis för att Wallenberg skulle befinna sig i Sovjet men att jag inte var initierad i dessa frågor och således inte för dagen kunde säga något mera därom. Jag påpekade dock att de två viktigaste bevisen, dels den ryske officerens kvitto och dels madame Kollentays besked fanns omtalade i broschyren.

Herr Kotof betonade ännu en gång att han ansåg det föga möjligt att Wallenberg skulle befinna sig i livet. På detta replikerade jag att om det inte fanns mer än en möjlighet på hundra att Wallenberg levde så borde inte denna ända möjlighet lämnas obeaktad.

Herr Kotof lovade ännu en gång att saken skulle tas upp i fredskommitté och försäkrade oss att om Wallenberg fanns i Sovjet så skulle de se till att han kom åter. Detta bekräftade vi med ett handslag varefter vi åtskildes.

Då professor Beskow tydligen stod högt i kurs bland de ryska värdena och jag därför ansåg det viktigt att även han personligen förde saken på tal, kom jag överens med honom om att han vid återkomsten från Armenien, dit han avreset några dagar före min avresa från Moskva, skulle tala vid Kotof om Wallenberg. Han lovade säkert att efterkomma denna min begäran.

P.S.

På Herr Philipps begäran lämnar jag även några detaljer angående delegationen, som jag tidigare berättat för honom.

Delegationen bestod av 27 deltagare. Av dessa var 10 st. kommunister. De övriga hade så långt jag kunnat finna inga sympatier för det kommunistiska systemet.

Följande personer inom delegationen hade vetskap om att jag gjorde en framstöt angående Wallenberg: Fröken Anna Breitholtz, professor Gunnar Besk och ungdomskonsulent Axel Brandt. Den senare gjorde dock icke så långt jag vet någon framstöt i ärendet. Vid ett samtal med honom föreslog han att vi skulle vädja till någon i Sovjet att inbjuda Wallenbergskommittén dit för att de närmare skulle kunna diskutera saken med några inflytelserika personer ~~om saken~~. Detta förslag ansåg vi övriga ovan nämnda icke lämpligt att framföra förrän vi diskuterat det med Wallenbergskommittén.

Två andra personer i delegationen, Kamrer Herman Backman och byråchef Erik Bergman, båda tillhörande kväkarsamfundet i Sverige, tog under resan upp frågan om Wallenberg med mig och frågade om jag tänkte göra något åt den. Jag upplyste dem om att jag tänkte tala med Kotof om saken. Vid ett besök som dessa personer gjorde på svenska legationen talade de vid ambassadör Sohlman om Wallenberg. De nämnde då att det fanns en person i delegationen som tänkte ta upp frågan med lämpliga personer i Sovjet. Sohlman ansåg att man i så fall borde ta kontakt med ambassadrådet von Euler. Då jag lovade herr Philipp att inte tala vid ambassaden om denna sak följde jag inte detta råd.

Fröken Breitholtz låg sjuk några dagar under sin vistelse i Moskva, h. a. under den tid då övriga delegationsdeltagare var på besök i Grusien resp. Ukraina. Under denna tid hade hon besök på sitt hotellrum av fru von Euler. Senare var hon till svenska ambassaden för att återlämna några svenska tidningar som hon fått låna. Hon tog dock icke upp saken om Wallenberg vid någon av dessa tillfällen.

De i rapporten nämnda personerna Herman Backman och Erik Bergman är resp. kamrer i Konsum, Stockholm, och byråchef i Bostadsstyrelsen. Fröken Anna Breitholtz är f.d. folkhögskolelärarinna och nu sekreterare i Förbundet för Kristet Samhällsliv. Axel Brandt är ungdomskonsulent i Stockholms st.

Stockholm den 16/11 1953

Philippe

М. И. КОТОВ

КРОПОТКИНА 10

МОСКВА

M. I. Kotov

Kropotkina 10

Moscow

(S.S.R. = S
Fred Komarke)

1971
Bonn, p.t. Köln den 16 november 1953.
Strängt förtroligt.

29.
3
Broder,

Med anledning av beskickningen i särskild ordning lämnat uppdrag ber jag få meddela, att vederbörande tyska myndigheter icke känna namnet på specialistlägret nr 908 vid Moskva. Man förmodar, att där huvudsakligen vistas från den sovjetiska ockupationszonen bortförda specialister såsom ingenjörer, fackarbetare m.fl. Skulle närmare uppgifter om lägret framkomma, har man lovat ge beskickningen del därav.

Vad beträffar namnen på läger i Moskva-området, där krigsfångar tidigare varit internerade, kommer en undersökning att igångsättas. Densamma torde ta några veckor i anspråk.

Lia Tilycheva
Belinsk

Herr Kabinettssekreteraren L u n d b e r g ,
Utrikesdepartementet.

P. M.

✓ I enlighet med överenskommelse mellan utrikesrådet G. Jarring och undertecknad har representant för norska säkerhetstjänsten ombetts utfråga de hemvändande norska krigsfångarna från Ryssland, huruvida någon har sig bekant något om någon svensk, som skulle hållas fången i Ryssland. Enligt meddelande av den 5.11. 1953 ha hittills två norska krigsfångar hörts, men ingen av dessa hade hört omtalas någon svensk som skulle befinna sig i Ryssland. De ha även tillfrågats direkt, om de hört något om en svensk vid namn Wallenberg, som skulle ha befunnit sig i Ryssland, men icke heller nämmandet av namnet sade dem något.

Stockholm den 16 november 1953.

(Otto Danielsson)
kriminalkommissarie.

ÖVERSTYRELSEN
FÖR
SVENSKA RÖDA KORSET

Postadress Postfach Stockholm 14
Telegramadress Swedcross
Telefon 67 06 85
Kontorsadress Artillerigatan 6
Postgirokonton Nr 3032

Stockholm den 17 november 1953.

Gs

Kabinettssekreterare Arne Lundberg
Kungl. Utrikesdepartementet
Gust. Ad. torg

Stockholm

Förtroligt

Ärade Broder:

Efter vårt samtal i Wallenbergsfrågan har jag haft kontakt flera gånger med Rudolf Philipp och vi ha kommit bra överens. P. har till mig vidarebefordrat en skrivelse från makarna von Dardell med anhängan att Röda korset skall göra något. Han är själv mycket tveksam om den form vi lämpligen kan använda. ~~En~~ efterforskning är lämplig sedan man väl från svenska myndigheters sida utgått från att W. finns i Ryssland och begärt hans direkta återsändande. Sandström delar denna tveksamhet och jag skall taga förnyad kontakt med Philipp när Sandström bildat sig en slutgiltig uppfattning i saken.

Under våra samtal berörde P. även den nu ur hans synpunkt utagerade frågan om sina demarcher i samband med rödakorskonferensen 1948. Jag betraktar också saken som utagerad men vill ändå bifoga en promemoria från de Geer, som visar den andra sidan av saken.

Med hjärtliga hälsningar:

Din tillgivne

Henrik Beer

P.M.

Under den Internationella rödakorskonferensen i Stockholm 1948, då jag fungerade som personlig adjutant hos Konferensens och Svenska röda korsets ordförande Greve Folke Bernadotte, blev jag vid något tillfälle uppringd av författaren Rudolph Philipp. Denne önskade företräde hos Greve Bernadotte för att underrätta honom om att den välkände författaren Arthur Köstler stodi i intim kontakt med de judiska väpnade ligorna Irgun och Stern samt att Köstler var fientligt inställd till Greve Bernadotte och förberedde ett attentat mot Greve Bernadotte i avsikt att röja honom ur vägen. Philipp sade sig vara i besittning av vissa värdefulla uppgifter angående denna sida av Köstlers verksamhet. I vanlig ordning föredrog jag Philipps önskemål för Greve Bernadotte, som emellertid skrattande meddelade mig, att han väl kände till Arthur Köstler och att det inte var någon nyhet för honom att Köstler var fientligt inställd till Palestinamissionen. Greve Bernadotte bad mig emellertid framföra till Philipp, att han under Konferensen ej hade några möjligheter mottaga denne. Då Philipp senare ringde upp mig för att få besked meddelade jag honom Greve Bernadottes svar och sade samtidigt, att jag frågat Greve Bernadottes personliga sekreterare, fröken Wessel, som hade han om hans engagemang, huruvida det funnits någon teoretisk möjlighet för Greven att taga emot Philipp. Fröken Wessel framhöll emellertid, att Grevens tid var så upptagen, att den icke medgav besök av personer, vilka önskade föredraga ärenden som ej hade något direkt med Konferensen att göra. Philipp tog detta meddelande minst sag onådigt och en ordväxling utspann sig som på ömse sidor visade tendens till en viss syrlighet.

Efter återkomsten från Palestina tjänstgjorde undertecknad på överstyrelsen, innan jag i november åter övertog chefskapet för Svenska röda korsets barn-bespisning i Berlin under blockaden. Vid något tillfälle passerade jag fröken Wessels rum på väg till vår dåvarande tff ordförande, justitierådet Sandström. Fröken Wessel hade efter återkomsten återupptagit sitt arbete och fungerade som sekreterare åt justitierådet Sandström. Jag fann fröken Wessel i ett samtal per telefon, tydligen starkt upprörd. Hon meddelade mig, att hon talade med författaren Rudolph Philipp, som enligt hennes uppgift uppträdde synnerligen olämpligt. Ärendet var följande:

På uppdrag av Åhlén & Åkerlund, som bekostade hans resa, skulle Philipp

resa till Tyskland för att skriva 15 artiklar om förhållandena där och även taga kontakt med vissa flyktingläger och under hand göra förfrågningar angående ~~Boil~~ Wallenberg. Philipp hade besökt Permit Office och lämnat sitt pass den 26 april men ännu ej fått igen det. Trots upprepade påstötningar, även genom UD:s protokoll, hade någon visering för brittiska zonen i Tyskland ej beviljats och Philipp hade ej heller fått igen passet. Fröken Wessel lovade undersöka saken och talade med undertecknad, som bad fröken Wessel råda Philipp att vända sig direkt till Brittiska Ambassaden och i nödfall taga kontakt med en namngiven ambassadsekreterare därstädes. Philipp hade då svarat, att enligt hans uppfattning Röda korset borde ordna denna viktiga angelägenhet. Fröken Wessel meddelade honom, att Röda korset icke kunde ingripa, då ju hans planerade resa skedde helt och hållet i Åhlén & Åkerlunds regi. Enligt fröken Wessels uppgift, hade Philipp då uttalat sig synnerligen nedsättande om Röda korset och dess byråkratiska hanläggning av olika ärenden. Han övergick sedan till att tala om den Internationella rödakorskonferensen och sina försök att få tag på Greve Bernadott vilka försök strandade på motstånd från undertecknad och fröken Wessel. Han anklagade direkt fröken Wessel och undertecknad för att ha bidragit till attentatmännens planer för att vi hindrade Philipp från att träffa Greven. Efter denna skildring av det telefonsamtal, som fröken Wessel utväxlat med Philipp, ringde jag upp honom och förbehöll honom i tämligen skarpa ordalag det olämpliga i hans beteende. Jag underrättade givetvis också justitierådet Sandström om vad som förevarit i saken.

Stockholm den 9 november 1953

Jan de Geer
Jan de Geer

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ex. 2 till

» 3 »

» 4 »

Chiffertelegram (BUD)

Från Wien

Avsant den 18/11 19 53 kl. 2020

Inkom den 18/11 19 53 kl. 2045

Utskrivet i 3 ex. Detta är originalet.

Dnr 60:B 20	
Avd. P	Gr. 2
Mål. hu I	

N. 2

20.

För Jarring personligen.

Med lördagskuriren kommer skriftlig redogörelse i Hellman-ärendet nr 1 på listan, som helst bör läsas samma kväll. Vill redan nu förutskicka att Danielsson bör vara beredd att eventuellt inträffa i Salzburg medio nästa vecka.

Belfrage

Danielsson underrättad
per tel. 20/11 19

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ex. 2 till *Lundberg*
» 3 »
» 4 »

Chiffertelegram (BUD)

Från Wien

Avsänt den 21/11 1953 kl. 1250

Inkom den 21/11 1953 kl. 1350

Utskrivet i 4 ex. Detta är originalet.

Dnr 60:B 21		
Avd. P	Gr. 2	Mål. <i>ku</i>

AG

21.

Vårt chiffer 20. För Kabinettsekreterare Lundberg personligen. För ordningens skull meddelas flyget sannolikt åtskilliga timmar försenat.

Belfrage.

24/11-53

P.M.

angående kamreraren och sekreteraren i Svenska Freds- o. Skiljedomsföreningen Erik Holger Eriksson, född 13/11 1905, Jungfrugatan 56, Stockholm.

24. Vad först beträffar Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen kan anmärkas, att den är mycket gammal och att den bildades någon gång under slutet av 1800-talet. Bland prominenta tidigare medlemmar nämnas August Strindberg, Hjalmar Branting och Karl Lindhagen. Ordförande är numera riksdagsmannen E.A. Lindblom, Folkpartiet, hemmahörande i Falun. Av en artikel i Svenska Morgonbladet av den 30 augusti 1953 framgår att "International Liaison Committee Organisations of Peace" hade sin 5:te kongress å Schloes Hünigen vid Bern i Schweiz, vilken kongress öppnades av organisationens president, doktor Ernest Wolf i närvaro av sekreteraren Bernoull från schweiziska Utrikesdepartementet Sverige var representerat av riksdagsmannen E.A. Lindblom och direktören Sven Gullberg, som är kassör i Sveriges Fredsråd. Bland representanterna märktes den brittiske parlamentsledamoten Philip Noel-Barker, James Read från flyttningsorganisationen i FN i Geneve, John W.R. Swanson från Unesco i Paris och rektor Ole Olden från Stavanger.

Ur årsberättelse från verksamheten 29 juli 1947 - 5 juli 1948 har hämtats följande namn, vilkas bärare då voro ledamöter i centralstyrelsen, nämligen köpmannen Östen Johannesson i Nässjö, redaktören Karl Starkenberg i Nässjö, kamreraren Gustav Eriksson i Dingle, folkskolläraren Olof Strand i Munkedal, riksdagsombudsmannen Erik Backlund i Södertälje, fabrikören Ludvig Wahlgren, Södertälje, kamreraren Tor Käller i Stockholm, fröken Alma Lundin, Stockholm kyrkovaktmästaren Robert Sandkvist i Bollnäs och kontoriste Alvar Tunfors i Örebro.

Intet är känt i våra register angående Erik Holger Eriksson. En förfrågan hos tjänstemannen i Gatukontoret Albert Kleiner, vilken under en följd av år bott i samma hus som Eriksson har givit vid handen att Eriksson tidigare var egen företagare inom affärsbranschen men att han sedan

något år upphört med denna affär och nu troligen är anställd i någon industri, enär han vid anmodan att tjänstgöra i Hemskyddet hänvisat till att han redan var upptagen av verksamhet inom industriskyddet. Enligt Kleiner har aldrig något ofördelaktigt framkommit om Eriksson och familjen betraktas som åtminstone halvreligiös.

Några ytterligare upplysningar har f.n. icke stått att erhålla beträffande Eriksson.

Stockholm den 24 november 1953.

(Otto Danielsson)

*Ture Herman Lovde Rättens Tid
organisationen.*

Wien den 20 november 1953.

Personligt och förtroligt.

1 bil

AL

Broder,

5.4. Dessa rader äro att jämställa med ett bläckbrev, enär ja med hänsyn till min svårsläsliga handstil klappar dem själv på maskin. Detta gör även att Du får överse med fel och brist då min maskinskrivningskunskap aldrig överskridit pekfingerssta-
diet.

1/ Närslutet finner Du vår vän Hellmans senaste rapport adresserad till Danielson. Den har öppnats av mig för kontrol-
lens skull och jag finner redogörelsem i alla delar korrekt. Om allt går efter beräkning börjar alltså Karls resa redan i morgon lördag och den 24 eller 25 kan han beräknas komma över gränsen. Här ha vi nu förberett allt så gott som i mänsklig för måga står. Hans pass är färdigt försett med giltig österrikisk visering, som jag lyckats åstadkomma utan att här behöva lämna den ~~minsta~~ lilla uppgift. Det har sina fördelar ibland att förestå en beskickning vars namn är så gott att vi bara på vår ord kunna få något dylikt. Då vederbörande förmodligen icke kommer i den slags kläder vari man gärna uppträder utanför fängelsemurarna har jag också ordnat den detaljen. Vidare har jag företagit en rekognoseringresa utefter de vägar som komma att beröras, vilket var ytterst väsentligt med tanke på ryska patruller, kontroller etc. Min avsikt är att föra honom raka vägen till Salzburg, där vi ta in på Gasthof Eder, beläget i en utkant. Ägaren är en pålitlig socialdemokrat och vän till Kreisky, varför vi där förmodligen kunna känna oss relativt lugna.

Så snart besked här ingår att aktionen startat telegraferar jag en clair följande: För Jarring stop Tacksam skrivelsen omgående expedieras, vilket betyder önskvärt Danielson skyndsamt infinner sig i Salzburg för att ta hand om Karl och ordna hans fortsatta resa.

(Jarring, 48)

248

Hur det hela nu kommer att avlöpa ligger väl mycket i gudarnas knän. Personligen kommer jag dock att känna mig betydligt lättad när allt är över. Vi kommer då att till Dig insända en samlad räkning över vad kalaset kostat, dels de direkta utbetalningarna till Hellman dels mina och även Lorentzons utgifter för resor i ärendet.

Sedan ovanstående nedskrivits erinrar jag mig att Du ju kommer att vara borta nästa vecka. Dessa rader sändas därför till Lundberg och i enclair-telegrammet ersättes Ditt namn med Lundbergs.

Släktliga hälsningar!

Älskade Fingrune

K. A. Belfrage

AL
Vienna, November 17, 195

Dear Sir,

I came this morning back from Hainburg and Berg. I met our contact who told me in the brief talk we had at half past two in the morning that our friends in Prague will try the action with Karl already this Saturday. This means according to facts I was told tonight that Karl will try to get out Saturday morning, be hidden somewhere till Monday (probably near or even directly in Plzeň) and come Tuesday or Wednesday to Haugschlag across the border, accompanied by Zdenek.

Our friends in Prague let me know that in case that the action this Saturday will be impossible, they intend to wait till Christmas and try it in the Christmas week, because at this time such an action has - according to their opinion - best chances for success. They mean the week between December 28 and January 2.

On the other hand there are in Prague rumors which our contact man can only quote verbally (nobody knows whether it's really truth or not) that all German prisoners who are in Czechoslovak prisons and Camps will be concentrated on one point, probably in the concentration camp in Příbram on the beginning of December, because there will come an general amnesty for all Germans who serve sentences in Czechoslovakia. As Ivan told, all this Germans will be send to Germany back and thus the problem of German prisoners in Czechoslovakia solved.

I had a long talk this morning with Mr. L. and met later even Mr. B. We discussed all necessary details for the eventuality of next week and arranged all possible matters to be informed from both sides. We decided that I'll go Saturday to Litschau myself and stay there. In the moment when Karl would come I'll telephone to Mr. L. telling him in a stupid normal conversation the word "Wien". This will mean that I have Karl alive in Litschau and in this moment Mr. B. will come with his car and meet us on a certain place outside of Litschau, quiet place where nobody is. We'll bring him via Horn, Melk, Urfahr-Linz to Salzburg. In case of any possible difficulties or troubles I'll say in a conversation only the word "Linz" what means that there were troubles and that they should wait for further evolution. In case that Karl didn't arrive I'll say the word "Graz",.

I think that this plan is the most suitable solution. We cannot change at the moment something from our plan, having no other possibility to contact our friends in Prague till next week. But you may be assured that we'll do our best for the success, which - sorry to say - doesn't depend on us here but depends entirely on K. himself and our friends there.

From the talk with Ivan I haven't of course any guarantee that the action will succeed - but as I can judge it I hope that it could be done. In case that this coming-week-action will be not possible, we have always the solution of the Christmas-week which seems not bad because during Christmas the vigilance of all guards and spying eyes is less strong than usually. On the other hand there is the danger of snow which is in December & January greater than today. The weather now is good, in the nights about 2-5 degrees below zero, no snow at all.

I cannot influence it any more, now it is in hands of good stars - I'll be in Haugschlag starting Saturday on in the inn and sadly wait for Zdenek and Karl there, in the hope that our friends found some reasonable solution for the transport from Plzeň.

You will be of course informed during the next days with full details through Mr. B. and Mr. L.

Very truly Yours,

M.R.

Lundberg/ud
KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Telegram

STOCKHOLM 25 november 19 53		
N:o 16 ✓	Chiffer. BUD	BIL.
INK. D. N:o		
AVD. P	GR. 2	MAL. Eu ²
ter	79	a
P	95	C

Svensk

Wien.

fu

För Belfrage från kabinettssekreteraren. Är general-
sekreteraren i ryska fredskommittén M.I. Kotof i Wien eller
har han varit där i samband med fredskongress?

Cabinet

exp. 25/11 kl. 14.10 84

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ex. 2 till

» 3 »

» 4 »

Chiffertelegram (BUD)

Från Wien

Avsant den 27 / 11 19 53 kl.1910

Inkom den 27 / 11 19 53 kl.2010

Utskrivet i 3 ex. Detta är originalet.

Dnr 60:13		23
Avd.	Gr.	Mål.
RP	79	CA
P	95	C

P 2 ant

a. n.

RR

23.

S. G.

Edert chiffer 16. Såvitt kunnat utrönas är Kotof
ej här och har ej heller besökt Wien.

Belfrage

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ex. 2 till

» 3 »

» 4 »

Chiffertelegram (BUD)

Från Wien

Avsant den 27 / 11 19 53 kl. 1910

Inkom den 27 / 11 19 53 kl. 2010

Utskrivet i 3 ex. Detta är originalet.

Dnr 60: B		24
Avd.	Gr.	Mål.
P	2	E ^I

24

24.

För Lundberg personligen. Vårt chiffer 20.

S. 4.

Aktionen kom troligen av tekniska skäl ej till utförande denna vecka, kan emellertid antagas bli genomförd kommande vecka under enahanda förutsättningar. Skrivelse från Hellman avgår med morgondagens kurir.

Belfrage

Wien den 28 november 1953.

Personligt och förtroligt.

112

Broder,

S. H.

Vi ha tillbringat en ganska orolig vecka i spänd väntan på att få höra av Hellman, som redan förliden söndag nat tog upp sin post vid gränsen. Först fredag morgon lät sig vår v åter avhöra. Som du av hans närslutna rapport kommer att finna hade han haft kontakt med andra sidan och erfarit att aktionen "av tekniska skäl" ej gått av stapeln utan skjutits på nästa vecka. Som jag redan på annat sätt meddelat upprepas nu eventuellt det hela under enahanda betingelser instundande vecka. Detta betyder in concreto: avresa från Pilsen i dag eller i morgon och gränsövergång natten mellan den 1 och 2 eller mellan den 2 och 3. Skulle på nytt av oförutsedda skäl ingenting bli av har jag beordrat Hellman vara åter här i Wien den 3 på kvällen. Ett kort telegrafiskt meddelande sändes Dig då omedelbart med anhållan om besked före fredag kl 19 huruvida Ni önska att ytterligare ett försök göres eller om man i avvaktan på en ev. amnesti, varom Hellman i sin närslutna rapport, talar, kan tillsvidare vila på hanen. Vi ha nämligen fredag kväll en kontaktlägenhet till andra sidan men måste vara färdiga expediera ett eventuellt meddelande senast mellan 19 och 20.

+ anvisa den 4.

Vad Danielson beträffar gäller samma som tidigare. Jag telegraferar alltså en clair till Dig: Tacksam skrivelsen omgående expedieras varpå jag hoppas Danielson ilar oss till hjälp i Salzburg. Ehuru Gasthof Eder är välkänt i Salzburg fullständigt jag här för D:s räkning adressen: Gaisbergstrasse 20 i förorten Parsch/tel. Salzburg 4370/. Tilläggas må att jag även håller 600 D.M. i beredskap för den fortsatta resan genom Tyskland, men det skadar naturligtvis inte om D. härutöver är försedd med en egen reskassa.

Herr Kabinettssekreteraren m. m.
Arne Lundberg,
Stockholm.

Åke Thunberg
K. A. Belding

11
Vienna, November 28, 1953.

Dear Mr. Danielsson,

they are so many things which happened since my last letter that I think it's my duty to keep you informed. But I'll start rather from the beginning :

Sunday, November 22, I went with Mr. L. with his car for "exploring of the country". We had several talks with Mr. B. & L. these days and decided to fix a meeting-place on the road going from Eisgarn to the border - because this road is considered as a "main" road and there the presency of a CD-car is not so "noisy" as for instance in Litschau directly.

We found a very good place. I accompanied Mr. L. to Heidenreichstein and he went home alone, I stayed already there. In the evening I went by autobus to Litschau and walked to Haugschlag, having there the hope to get either letter or meet Zdenek. As I talked to Zdenek this evening, we had time enough after he arranged all his business-affaires (smuggling) to discuss. He had from Prague no news at all, but he considered the thing going across the border as very simple.

Zdenek and his cousin (whom I didn't meet yet) have the written authorisation of the Czech authorities to enter the border zone from the Czech side, this means that they can go legally till the 200-300 yards barbed-wire plants - the rest is a "Kinderspiel" for everybody who knows the country.

He considered the Tuesday and Wednesday-nights as best, because he was not able to come on Monday. I left him on 4 o'clock in the morning, walked back to Litschau, without meeting a single living soul on the small country-roads. I took the autobus back from Litschau till to Vienna, arrived, called immediately on Mr. L., told him how the things were and in the night left to Hainburg, because I thought that there would be a letter. There was no letter but Ivan, who in course of very short talk told me that boys in Prague are well and that they'll do their best. But nothing else. I came at 5,30 in the morning to Vienna, phoned at 6 arranged message (few phoney words only), jumped to the autobus and went back to Litschau to see.

In Litschau there was nothing at all, peace and quiet, no controls, frozen nights with stars. I had been waiting the whole night in alarm, nothing happened, slept at day and waiting the next night. Zdenek came in the night Wednesday-Thursday saying that he got message from Prague that both boys were in Plzeň on Saturday but there was nothing what could be done. He gave me the data on Karl's parents I asked already 2 months ago and we arranged to meet once more (let's hope with Karl)

either in the night December 1st or 2nd. I told him that I must know exactly what is and he promised to see me on one of this nights and either (in case the boys will deliver Karl to him) to bring him with or to tell at least w h e n they can come with him safely across.

Datas : Karls father was named Karl too, born 1884 in Klatovy, died in Klatovy 1929.

Mother named Elisabeth, born Brunner, born in Nýřany u Plzně (i.e. Nýřany in western Bohemia) 1889, expelled during the expulsion-actin in Sudeten-countries 1946

My remark : I know myself that all datas about expellees from Sudeten-Germany were in Prague available through different sources. Thus I think that you are in position to find it via Prague with your contacts where the mother today is. If not, please instruct me, I can advise to Mirko or Miloř to get in touch with Cibulka, former official of the Zemský Národní Výbor in Prague who is surely in position to find out.

Well, lets continue. The last meeting with Zdenek was adventurous, there came a russian jeep with 4 soldiers, the socalled "Streifenpatrouille" to Haugschlag, exactly at the moment when we finished the talk. The ruskis made with their car such a noise that we had plenty of time to get out from the inn, I helped as a good sport to hide Zdenek's different merchandise in the woods.

On the other hand Zdenek told that there is the absolute certitude that the Czech government will give a New-Years amnesty on the beginning of January, somebody whom he knows and who has his relative in a camp was informed that this information comes directly from the camp-officials. In this point I think that you should know some~~XXXX~~thing about via Prague or try to check about.

Zdenek is persuaded that if there is any trouble in Plzeň, that everything can be done in this Christmas-week (damned for me, poor M.R. sitting and waiting in Vienna),

I came back from Litschau by bus, met immediately after a phone-call Mr. L. and told him all this informations. Yesterday we met all, Mr.B. and L. and me and discussed everything in a talk in the car.

I beg you now for your instructions for following things : If Karl comes Tuesday-Wednesday night or Wednesday-Thursday night, it's all right, I'll be as usually in Litschau on this two days.

In case they will not bring him in this two nights I hope to get exact news w hy the hell they didn't. I'll arranged a meeting with

Mr. B. (for the case that Karl will be not heretill Wednesday night), for Thursday evening immediately after arrival of the bus or train. He will send you a cable telling how things are. But we must get here your answer on this cable till Friday evening 7 o'clock, because we found out that there will be a ship in Hainburg an der Donau (Ivan's ship) leaving Saturday morning (today in a week). Thus we can transmit immediately all your instructions to Prague immediately, by ship it goes shorter than via Litschau where we must always wait till Zdenek contacts friends in Prague personally.

But Zdenek takes the matter extremely seriously, he got a "Krankenschein" because of this business, thus he is free this days and can do what we like.

Your instructions should contain following details :

- 1.) How to proceed when Karl will not be here till Thursday, i.e. shall we send a message by ship that they should continue their efforts now (and take the solution you told me in Zürich with the inn and teleph. number of Mr. L.) or wait for the Christmas-week.
- 2.) Shall I stay here till Christmas-week or not,
- 3.) In case that amnesty-solution really is (neither me nor Mr. B. knows something about, we simply don't know, whether this are rumors or it's based on truth !)

I enclose to this letter my private letter for you and I would be ve pleased if you could answer some of it by message given to Mr. B. till Friday evening - thus we would know here everything and do according to your wish.

Awaiting your reply, I remain, dear Sir,

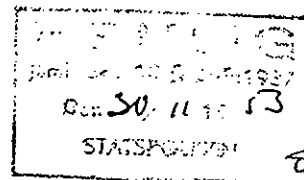
very truly yours,

G. R.

Copy of this letter : Mr. B.

Enclosed : My private letter for you.

STATSPOLISEN
STOCKHOLM
Sjunde ratelns 2:a byrå

2/12 Fahlman, Haag.

Herr Utrikesrådet Gunnar Jarring
Kungl. Utrikesdepartementet
Stockholm.

12.

J. h. Av en skrivelse, som översänts till undertecknad av Dr. T. har jag äran översända två avskrifter. Ett samtal med Dick van der Kloosters kan måhända ge intressanta upplysningar särskilt med tanke på de tyska diplomaternas interneringsläger. Jag tänke därvid i första hand på de i de Mohrs och Moschettis berättelser omnämnda tyska diplomaterna Karl Supprian, Roedl och Laarmann.
Stockholm den 30 november 1953.

Otto Danielsson
(Otto Danielsson)

30 11 13

24.11.1953.

Betr.: WALLENBERG.

1. Die Vernehmergruppen unserer Organisation haben Anweisung erhalten, bei Durchfuehrung der Befragungen vor Russland-Spaetheimkehrern grundsaeztlich an jeden Vernehmenen die Frage zu richten, ob er je waehrend seiner Gefangenschaft etwas ueber internierte Diplomaten oder Auslaender gehoert oder evtl. sogar selbst mit ihnen Beruehrung gehabt habe.
2. Wir beabsichtigen, bei Eingang derartiger Ansatzpunkte Spezialbefragungen einzuleiten.
Bisher liegen jedoch derartige Ergebnisse noch nicht vor. Dabei ist zu beruecksichtigen, dass wir erst sehr am Anfang der Befragungen stehen, da die meisten Heimkehrer in den ersten Wochen nach der Heimkehr Ruhe brauchten und fuer Befragungen noch nicht zugaenglich waren.
3. Es ist uns bekannt geworden, dass kuerzlich ein hollaendischer Diplomat namens Dick van der KLOOSTERS aus Russland entlassen wurde. KLOOSTERS war in einem Gefaengnis in WLADIMIR, in dem prominente Deutsche (Generale, Admirale und angeblich auch deutsche Diplomaten) gefangen gehalten wurden. Vielleicht kann er etwas ueber Internierung auslaendischer Diplomaten aussagen. Jedoch ist er als Hollaender fuer eine Befragung durch uns nicht zugaenglich.

Wir empfehlen Ihnen daher, die Moeglichkeit einer Nachfrage bei KLOOSTERS zu erwaegen.

Vidimeras:

R. Bergström

Lundberg/ud
KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Telegram

ang. Göteborgsbredningen

S. U.

Svensk
Wien.

STOCKHOLM 1 december 19 53

N:o 17

BUD.
Chiffer.

BIL.

INK. D. N:o

AVD.

GR.

MÅL.

Personligt för Belfrage. Om icke förutsättningarna förändrats torde nya försök böra göras. Kontakten bör upprätthållas vilket väl förutsätter att H. stannar. Principen bör vara att intet underlåta. I övrigt kan handlandet lättare bedömas i Wien än i Stockholm.

Cabinet

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

STOCKHOLM		
Stockholm den 2 ^{de} december 1953. 19		
Personligt och strängt förtroligt.		
N:o	1 bil. BIL.	
INK. D. N:o		
AVD.	GR.	MÅL.

Tj.f.

17

Broder,

./.

Härmed ber jag få i avskrift överlämna en från våra härvarande vänner mottagen skriftelse, variv som Du finner framgår, att en holländsk diplomat vid namn Dick van der Kloosters nyligen skulle ha återkommit efter fångenskap i Ryssland. Vi undrar nu huruvida det skulle vara möjligt att få ett samtal med vederbörande, som måhända kunde ge intressanta upplysningar, särskilt beträffande de tyska diplomaternas interneringsläger, jag tänker därvid närmast på de i de Mohrs och Moschetti berättelser omnämnda tyska diplomaterna Karl Supprian, Roedl och Laarmann.

(Stig Unger)

Envoyén D a h l m a n,
H a a g.

exp. 3/12 - 53
73.

3/12-53

KUNGL.
SVENSKA AMBASSADEN

Paris den 30 november 1953.

Förtroligt.

AB
Broder,

S. 6.

I anslutning till mitt handbrev den 7 oktober ber jag få meddela, att de franska myndigheter som ha hand om utfrågningen av från Sovjetunionen frisläppta krigsfångar och interner förklarat, att dels samtliga de franska medborgare som nyligen kommit tillbaka i enlighet med beskickningens önskan utfrågats om vad de visste om svenskar (skandinaver) i fångenskap bakom järnridån, dels att ingen av de sålunda utfrågade haft några upplysningar att lämna. Däremot hade i fråga om medborgare av andra nationaliteter åtskilliga uppgifter framkommit.

Beskickningens intresse att erhålla ett exemplar av den långa listan över interneringsläger i Sovjetunionen hade man ingalunda glömt, men det hade hittills varit ogörligt att uppdriva ett extra exemplar. Nu lovade man vända sig direkt till tryckeriet för att få ett dylikt.

Är tillgån
Lennart Petri

(Lennart Petri)

Utrikesrådet J a r r i n g ,
Utrikesdepartementet,
S t o c k h o l m .

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ex. 2 till

» 3 »

» 4 »

Chiffertelegram (BUD)

Från Wien

Avsant den 4 / 12 19 53 kl. 1220

Inkom den 4 / 12 19 53 kl. 1335

Utskrivet i 4 ex. Detta är originalet.

Dnr 60:13		25
Avd.	Gr.	Mål.
P	2	Lu I

AL

S. 4.

25.

Personligt för Lundberg. Hellman återvände i g
kväll tomhänt dock efter kontakt med andra sidan.
Aktionen ej kunnat genomföras, enär Karl ej den plan
rade dagen forts tt t arbete. Vi kontakta nu på nytt
på annan plats motsidan med anmodan att försöka igen
vilket innebär att actionen kan igångsättas först lö
dagen den 12 med gränsövergång tidigast den 15 eller
den 16. Skrivelse följer.

Ingen underskrift

AB. EDVIN LUNDGREN'S BOKHANDEL

Papper och Pennor

SÖDERGATAN 3 - MALMÖ den 3.12.53

TELEFONER.
SVENSKA BOKAVD. . . . 27575
UTLÄNDSKA BOKAVD. . . 34975
PAPPERSAVD. 17675
KONTORET och KASSAN . 27580

TELEGRAM-ADRESS:
B O K H A N D E L N
BANK: SKANDINAVISKA BANKEN
POSTGIRO 6438

Kungl. Utrikesdepartementet
Gustav Adolfs torg 1
Stockholm

233 3582	
- 4 DEC. 1953	
AVD. <i>p</i>	GR. <i>2</i> <i>Su I</i>

dy *W. Wallenberg*
Besv. m. skr. 7.12.53.

För en av våra kunders räkning, bedja vi Eder meddela oss, huruvida några böcker om Raul Wallenberg och dennes öde, utkommit i Frankrike, England eller Amerika.
Orsaken till att vi vänder oss till Utrikesdepartementet med denna förfrågan, är vår förmodan, att Utrikesdepartementet har noteringar om vad som finnes i tryck i denna angelägenhet.
Tacksamt emotseende Edert v. svar, teckna

Högaktningsfullt

Ab. Edvin Lundgrens Bokhandel

A. Lundgren

Léonid *Paris* *1942*

7/12

KUNGL.
SVENSKA BESKICKNINGEN

Wien den 4 december 1953.

Personligt och förtroligt

HL

4 Broder,

2.4.

Som Du redan i särskild ordning erfarit återvände vår vän Hellman till Wien i går kväll. Även denna gång med oförrättat ärende. Han hade emellertid fått kontakt med motsidan och kunnat inhämta att skälet denna gång- och förmodligen även veckan därförut - varit att Karl icke den planerade dagen samman med sina olycksbröder förts ut till sitt dagliga arbete, möjligen på grund av kylan. Det vill förefalla som om lördagarna vore de bäst lämpade med hänsyn till vederbörandes möjligheter att då fritt förfoga över lämpligt transportmedel.

Enligt Dina instruktioner går nu ett nytt budskap i natt över till andra sidan. Då detta tidigast tisdag kan nå Prag betyder det att nytt försök kan göras först den 12 möjligen den 13 dennes. Detta i sin tur betyder en möjlig gränsövergång först den 15 eller 16. Med hänsyn till de uppenbara riskerna av att ha Hellman vecka efter vecka under flera dagar liggande i den av Gud och människor förgätna gränsorten Litschau, där varje främling i längden måste verka misstänkt är jag ganska glad åt att det nu blir en veckas uppehåll, varunder H. får hålla sig i stillhet här i Wien.

Den fördröjda aktionen har emellertid skaffat mig ett nytt bekymmer. Det österrikiska visum vi på ett genialt enkelt sätt kunnat förskaffa Karl utgår den 5 (som nödvisering kunde vi ej få mera än fjorton dagar) Jag vågar knappast återvända till samma källa utan mera ingående förklaringar, som helst böra undvikas. Detta gör att när vi väl fått Karl till Salzburg och lyckas få hans namnteckning i passet vi få ~~få~~ via vår därvarande

253

konsul. försöka samma manöver som här, men hos de lokala viseringsmyndigheterna. Skulle detta mot förmodan slå fel kunna vi alltid i min bil köra Karl till München liggande i mitt stora bagagerum som med min tyska Grenzempfehlung näppeligen öppnas. Och i Tyskland finnas ju inga viseringsbekymmer längre. Men den dagen den sorgen.

Under sådana omständigheter känner jag mig oförhindrad i morgon kväll avresa till Paris för en vecka som planerats och kommer under alla omständigheter vara åter till den tidpunkt då det på nytt kan komma att smälla.

Stjälta Målsningar!

Älskling

K. A. Berggren

Vienna, Saturday December 5, 1953.

Dear Sir,

the week passed as a bad dream - it's Saturday and I am using the opportunity of the mail to inform you how the things are.

I left Tuesday for Litschau, waited the whole night in Haugschlag for Zdenek or any message. Nothing came. Wednesday night (it was already Thursday in the early morning) the smugglers came and I got following news :

Our friends from Pragu had been in Plzeň twice, Saturday (November 21st) and November 28. But the prisoners had not been working on the same place as before because (as they were told) for the terrible cold. They had been there once more on Monday November 30.

According to instructions from Mr. B. & L. I told to Zdenek to await my new letter I intended to ship via Hainburg an der Donau yesterday and to do everything possible to inform me precisely about all news from Plzeň.

Thursday I took the bus going to "Eidenreichtstein" and from there I got a lift by a good viennese "Zuckerbäcker" to Vienna. After my arrival I saw immediately Mr. B. and Mr. E. who instructed me to send the letter to my friends that we are waiting here their message when everything could be done. According to Zdenek's informations the business can be done for sure and without any great risk, but our friends in Prague cannot promise the exact day.

But on the other hand they probably don't realize that I cannot stay the whole time in Litschau or Haugschlag, directly on the border, just waiting.

I wrote to our friends a long letter explaining that I am waiting here since 2 and half months etc. etc. and left yesterday evening for Hainburg. But in Hainburg was the great disappointment - there was no Ivan, no ship, because of the damned fog. In the shipping office of the soviet shipping company I was told that "Verkehr ist eingestellt, bis der Nebel verschwindet".

This means that I was neither able to deliver my letter nor to get any informations. This means also that I must go now every night to the "Danube-sailors-inn" there and wait and sleep at days, because the ships leave usually Bratislava shortly before midnight, pass the soviet control in the night, to be in Vienna in the morning.

But you may be sure that I'll be there every night till they will come.

I regret that I have no better news for you today. As far as I could judge from the talk with Zdenek, the boys in Prague did their best and are willing to do their best, the same as we here in Vienna, but the good will is not sufficient for me, I would like to inform you that we have Karl already here. And I am sorry that I cannot do this today.

You'll be informed immediately after I had a talk with Ivan about every details, let's hope it will be soon.

Very truly Yours ,

M.R.

Copy of this letter : Mr. B. & Mr.L.

Beskow/EH

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

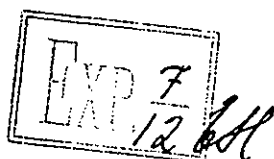
ang. arbeten om
Paul Wallenberg
på ngt. av världs-
språken.

STOCKHOLM		
Stockholm den 7 december 1953.		
N:o 3183		BIL.
INK. D. N:o 233/3582		
AVD.	GR.	MÅL.
P	2	Eu ^I

AB. Edvin Lundgrens Bokhandel, M a l m ö.

Med anledning av Eder skrivelse av den 3 dennes ber jag få meddela, att utrikesdepartementet icke känner till något arbete om Raul Wallenberg på något av de stora världsspråken. Utöver biografierna på svenska ha vi endast en i Budapest 1948 på ungerska utkommen biografi av Lévai.

(Ivar Beskow)
förste bibliotekarie

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ex. 2 till

» 3 »

» 4 »

Chiffertelegram (BUD)

Från Wien

Avsändt den 8 /12 1953 kl. 1150

Inkom den 8 /12 1953 kl. 1245

Utskrivet i 3 ex. Detta är originalet.

Dnr 60:B 26	
Avd. P	Gr. L
Mål. Lu I	

pg.

26.

S. G.

För Lundberg personligen.

Hellman har ännu icke erhållit kontakt med motsidan, enär Donau-trafiken på grund av dimma varit inställd. Han försöker på nytt varje natt. Detta innebär aktion troligen veckan före eller efter jul.

Lorentzon

Coll.: f

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ex. 2 till

» 3 »

» 4 »

Chiffertelegram (BUD)

Från Moskva

Avsändt den 9/12 1953 kl. 1530

Inkom den 9/12 1953 kl. 1730

Utskrivet i 4 ex. Detta är originalet.

Dnr 38-B		373
Avd. P	Gr. 2	Mål. <i>Ex I</i>

19.

373.

För Lundberg.

J. u. Rörande M.I. Kotov ha vi hittills endast kunnat inhämta att han är ansvarig sekreterare i sovjetkommittén för fredens bevarande sedan 30 juni 1950 samt journalist. Kunde han icke inbjudas till Sverige?

Sohlman

KUNGL.
SVENSKA BESKICKNINGEN

Huldtgren/BF
Pol.delgivning
17.12.1953
a.f.förtr.k.t.
besk.ch.i
Moskva 2181
Rynell 2920
u/Sten Lindh

Budapest den 2 december 1953.

Förtroligt.

992
10.12. 53

P	2	Eu
---	---	----

Broder,

Enligt vad som meddelats i ett judiskt pressorgan härstädes planeras till mars 1954 en utställning till tioårsminnet av judeförföljelserna 1944. Utställningen skall anordnas av ett judiskt museum, som existerat här sedan 1909 men vars samlingar givetvis under långa tider varit nerpackade. Den avses skola visa förföljelserna och deportationerna under Horthy- och Pilkors-regimerna men också uppmärksamma befrielsen från dessas övervåld.

Det är svårt att se hur man i detta sammanhang skall kunna undgå att nämna Raoul Wallenberg.

Din Tjänstgöring
Sten Lindh

Utrikesrådet Jarring,
Utrikesdepartementet.

KUNGL.
SVENSKA AMBASSADEN

Paris den 9 december 1953.

1 bil.

1044

Inh.	12.12. 1953
Ans.	P 29
Ans.	29

12

Broder,

För det intresse saken må äga ber jag härmed få i utklipp ur Paris-Presse för den 8 dennes översända ett meddelande från Tokio, enligt vilket en japansk kapten vid namn Nao Medo, som repatrierats från Sovjet-ryssland, förklarat att det i fångslägret Wladimir cirka 150 km nordöst om Moskva ännu funnes utländska krigsfångar, tillhörande ett flertal olika nationaliteter.

dm Torgine
K. F. Almqvist
(K.-F. Almqvist)

Utrikesrådet J a r r i n g ,
Utrikesdepartementet.

HP 39 y

**Les Russes détiennent
encore des prisonniers
étrangers**

TOKYO, 8 décembre. — Le capitaine Nao Medo, qui vient d'être rapatrié, a déclaré qu'au camp Wladimir, à 150 kilomètres au nord-est de Moscou, il y avait encore des prisonniers de guerre étrangers. Les plus nombreux seraient Allemands, mais on y compte aussi des Japonais, des Américains, des Français, des Anglais, des Hollandais, des Polonais, des Turcs, des Finlandais et des Esthoniens.

Stockholm, le 14 Décembre 1953.

Strictement confidentiel

Hennrik Beer

Secrétaire général de la croix-rouge suédoise

STOCKHOLM

✓ Monsieur le Président,

Lors de la dernière réunion, à Genève, en Octobre 1953, du Comité exécutif de la Ligue des Sociétés de la Croix-Rouge, une discussion eut lieu ayant trait au rapatriement des prisonniers se trouvant en URSS. Il fut établi entre autres au cours de cette discussion que des personnes, tenues antérieurement pour disparues, étaient rentrées tout dernièrement de l'URSS. M. Chikalenko, représentant de l'Alliance des Sociétés de la Croix-Rouge et du Croissant-Rouge de l'URSS, manifesta la bonne volonté de votre organisation de contribuer aux recherches et fit connaître entre autres choses que la Croix-Rouge Soviétique avait procédé à des investigations et pris certaines mesures à la suite de demandes émanant de la Croix-Rouge Suédoise.

Tout en appréciant chaleureusement ce que vous avez accompli jusqu'à présent dans ce domaine, ainsi que votre promesse d'agir ultérieurement dans le même sens, je voudrais vous entretenir d'une question intéressant au plus haut degré la Croix-Rouge et l'opinion suédoises.

Durant l'été et l'automne de 1944 et l'hiver de 1944 - 45, un diplomate suédois, M. Raoul Wallenberg, secrétaire de légation, né en 1912, déployait son activité à Budapest; il avait pour mission spéciale de chercher à sauver les personnes dont la vie était menacée par les nazis hongrois et allemands. M. Wallenberg collaborait intimement avec le représentant à Budapest de la Croix-Rouge Suédoise.

Grâce à sa conduite courageuse et intrépide, M. Wallenberg réussit, malgré la terreur des nazis, à sauver la vie à des milliers de personnes. Lorsque les victorieuses Armées soviétiques approchèrent de Budapest et les allemands n'eurent plus la possibilité de diriger les prisonniers juifs vers les camps d'extermination, la terreur fut pratiquée dans la ville même. M. Wallenberg demeura à son poste, à Pest, et réussit, durant la phase finale des combats, à Budapest et dans ses environs, à continuer, par son exemple personnel et en risquant sa vie, l'oeuvre de sauvetage. Il convient d'indiquer également que M. Wallenberg a très largement aidé les prisonniers de guerre soviétiques, la Suède étant la puissance chargée de la protection des intérêts de l'URSS.

Monsieur le Professeur V. Holodkov
Président du Comité exécutif de
l'Alliance des Sociétés de la Croix-Rouge
et du Croissant-Rouge de l'Union des
Républiques Soviétiques Socialistes
Ul. Neglimnaya, 25

M o s c o u

URSS

M. Wallenberg disparut dans le chaos qui régnait immédiatement après le combat final pour Budapest. Il va de soi que sa famille, la Croix-Rouge Suédoise et le peuple suédois, en général, attachent un intérêt extrême à son sort, - intérêt que partagent les milliers d'êtres sauvés par lui et par les organisations humanitaires dans le monde.

M. Dekanozov, alors vice-ministre des Affaires étrangères, fit connaître le 16 Janvier 1945 que les autorités russes à Pest s'étaient chargées de Wallenberg. Après la cessation des hostilités en Hongrie, Mme Alexandra Kollontay, alors Ambassadeur à Stockholm, fit savoir à trois reprises, en Février et Mars, que Wallenberg se trouvait sur le territoire de l'URSS sous la protection soviétique. Cependant, à la suite de demandes formulées du côté suédois, M. Vychinski, vice-ministre des Affaires étrangères, fit connaître, par une note en date du 18 Août 1947, que Raoul Wallenberg n'a pu être retrouvé sur le territoire soviétique.

Il est tout naturel que, durant la période qui s'est écoulée depuis sa disparition, la famille de Raoul Wallenberg, ses proches et amis n'ont pas voulu renoncer à l'espoir qu'il est toujours en vie.

Etant donné qu'il a été établi - entre autres à l'occasion des discussions à Genève - que des personnes de plus en plus nombreuses ont pu graduellement regagner leur pays natal, grâce à l'oeuvre couronnée de succès de la Croix-Rouge Soviétique pendant ces dernières années, je veux par la présente vous adresser un appel afin de solliciter votre aide dans cette affaire. Si Wallenberg pouvait être retrouvé par vos soins, cela serait apprécié à un degré tout à fait exceptionnel par l'opinion suédoise, pour qui Raoul Wallenberg est un des personnages humanitaires les plus éminents de la dernière guerre.

Veuillez agréer, Monsieur le Président, les assurances de ^{ma} plus haute considération.

Emil Sandström

/Une photographie de Raoul Wallenberg
est jointe à la présente/

ES/IM

*Den kgl. danske
ambassade i Stockholm
nåværende i russiske
fængsler*

(R)

P.J.IV.

HP 39 47
17. Sovjet 12/11.

Överlämnas av Beskickningen i Köpenhamn till Utrikes
rådet Kronvall, Stockholm, i anslutning till hbr. Bec
Fräisco-Kronvall den 3 nästlidne november.

Köpenhamn den 15 december 1953.

H. P. Bul. Fins

OK
Verbalnote.

UTRIKES DEPT	
D. No	28 1131a
* 17 DEC 1953	
HP	39 47

Under henvisning til tidligere noteveksling vedrørende
den forsvundne svenske diplomat, Raoul Wallenberg, senest
udenrigsministeriets verbalnote af 13. marts 1952, har
udenrigsministeriet herved den ære at meddele den kgl. svenske
ambassade, at det danske politi har foranlediget de den 5.
november 1953 fra sovjetisk fangenskab hjemvendte danske
statsborgere afhørt, bl.a. med henblik på tilvejebringelsen
af mulige oplysninger om Wallenberg.

Udenrigsministeriet beklager imidlertid at måtte
meddele ambassaden, at ingen af de pågældende personer kender
til Wallenberg eller har hørt om ham.

København, den 11. december 1953.
JSW

Den kgl. svenske ambassade

1

K ø b e n h a v n .

21/12

KUNGL.
SVENSKA BESKICKNINGEN

Wien den 19 december 1953.

1 bil.

Personligt och förtroligt.

Broder,

AA

./.

Närslutet några rader från vännen Hellman till Danielsson, som Du nog bör öppna och där Du kommer att finna en redogörelse för dagsläget, vilken från min sida icke torde behöva kommenteras.

För ordningens skull vill jag icke underlåta att fästa Din uppmärksamhet på att våra utgifter för H. numera i runt tal stigit till 28.000 schilling. Beloppet kanske synes stort men jag kan gå i god för att mindre summor icke varit möjliga. Han kan ju inte leva på luft allena och hans många resor ha dragit ganska dryga kostnader. Vi ha tills vidare bokfört beloppet under kontot "diverse" och under namnet Hellman. Jag väntar väl med att insända sluträkning tills vi får se, om ärendet, som vi nu förutse, kan vara avslutat i början av januari.

Din Tiozone

K.-A. Belfrage
K.-A. Belfrage

Utrikesrådet G. Jarring,
Utrikesdepartementet.

Vienna, Dec. 17, 53.

AS
Dear Sir,

despite of all efforts we were here without any contacts with our friends in Prague till Thursday December 10, there were no ships on the Danube because partly of fog and partly because of low water. I was daily night in Hainburg without any success.

Dec. 10 I talked to our Ivan who brought letters and news. According to this the situation looks like follows :

I gave to Ivan the letter I wrote according to my last letter to you from Saturday Dec. 5. I heard that Zdenek will be in Haugschlag this Sunday night and I'll talk to him there. Further I was informed that the prisoners work on the old place in Plzeň three times in the week only, they will work even during Christmas (some canalisation-building), as Miloš told to Ivan himself.

We hope to be able to know the exact date after the meeting with Zdenek in Haugschlag, or we may get last news on the coming Tuesday in Hainburg in case that some ships will come.

According to news from Ivan the attempt will be done 28,29 or 30 Dec. - it depends on them and not on us here. Thus they would deliver Karl January 2nd or 3rd to us.

Plan of Mr. B. & Mr. L. remains as it was, i.e. as I already wrote you in my previous letter. You can be assured that we all did and will do our best.

We talked with Mr. B. on Monday after he came to Vienna and we'll meet probably once more to fix definitive details. But I am as usual in utmost daily touch with Mr. L.

I had myself some bad luck this days, after some weeks of pains of my teeth I round myself forced to go and see a good dentist and after a X-ray picture he found out that I have "teuillische Kieferverterung" and within next few hours I lost 4 teeth on the upper and 2 on the lower jaw, stupid thing, mad pains, plenty of penicilin etc. But the doctors promised me that I'll be all right within 2 days. But I must admit it's entirely my fault, I should go and see a dentist already two months ago as Mr. L. advised me. When Mr. L. saw me today he was very "pleased" how I look like.....

But till Sunday I hope to be absolutely fit. But in case you'll find this letter of mine stupid, I have no objections, please put it on the account of my pains at the moment.

From the talk with Ivan it seems to me that all the rumors about coming amnesty in Czechoslovakia are finished at the moment - nobody knows something more about. The same about any transfer of prisoners from one camp to another - no news about, this means that everything remains as it was.

You'll be informed immediately after we'll get further news, i.e. probably Wednesday Dec. 23 in the morning, by Mr. B.

Sincerely Yours,

Copy of this letter : Mr. B. & Mr.L.

82

Otto Danielsson Esq.,

Stockholm

()

Vienna, December 19, 1953.

Dear Sir,

I regret that I was not able to send you any message last Saturday, but Mr. B. was in Paris, Mr. L. in Sweden and thus I was without any possibility of mail.

But I hope that you got already in the meantime my last letter and that you are "au courant".

As we can see, the time passes very quick and we are already in the Christmas-period - I hope that we'll be able soon to tell you some good news from Austria.

For the coming Christmas and New Year I wish you from all my heart personal happiness, good health and all success in your work - shortly I would like to wish you all this, what you wish yourself !

And if you'll talk to Mr. J. some of these days, tell him please my best wishes and regards too.

Yours very truly,

H. R.

256

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ex. 2 till

» 3 »

» 4 »

Chiffertelegram (BUD)

Från Wien

Avsänt den 23/ 12 19 53 kl. 1230

Inkom den 23/ 12 19 53 kl. 1400

Utskrivet i 3 ex. Detta är originalet.

Dnr 60:B 27	
Avd. P	Gr. 2
Mål. hu ^I	

R. 2

27.

För Lundberg.

Hellman har måst underkasta sig allvarlig tand-
operation med varbildning i överkäken. Enär det är
angeläget, att Hellman åter är på benen till årsskif-
tet, då han räknar med aktion, har jag ansett mig
böra förskottera honom nödvändiga medel omkring 20.00
Schilling.

Belfrage

AMBASSADE DE SUÈDE

23/12
Moskva den 19 december 1953.

1 bil.

Strängt förtroligt och personligt.

PL

h
Broder,

✓.
Härmed får jag tillställa Dig en av Hammar-
skjöld upprättad promemoria med anknytning till affären
Wallenberg.

Njattliga hälsningar!

Din tillgiven

Dagmar Ahlberg

Kabinettsssekreteraren Lundberg,
Utrikesdepartementet.

Strängt förtroligt.

P. M.

Vid undersökningar i samband med Wallenberg-affären under min tjänstgöring i Wien nämnde en baron von Holzhausen, att han under sin vistelse i ett ryskt fångläger - jag minns icke vilket (möjligen Vologda eller Krasnogorsk)-av en annan österrikisk krigsfånge, en reservkapten vid namn Martin Weiss, erfarit, att denne i ett tidigare fångläger sammanträffat med en svensk, som skulle kunna vara W. I anledning därav erhöll beskickningen i Wien i uppdrag att söka få tag på Weiss, vars adress i Wien vi lyckades erhålla. Det visade sig då, att Weiss fortfarande befann sig i fångenskap.

Genom en slump har jag av härvarande österrikiske t.f. chargé d'affaires idag erfarit, att denne vid ett besök nyligen i Wien av nuvarande utrikesministern Figl erhållit i uppdrag att göra en särskild framställning till ryska vederbörande i ärendet Weiss. Hr Gmoser hade med anledning härav tagit upp frågan med avdelningschefen i MID Pusjkin. Weiss har enligt vad man vet dömts till 25 års straffarbete för att han tillhört ett av de tyska förband, vars officerare vid krigsslutet kollektivt behandlades som krigsförbrytare.

Anledningen till att Figl intresserar sig just för ärendet Weiss kan, såvitt jag förstår, vara, att denne varit anställd i Österreichischer Molkereiverband (?), som torde ha nära politiska anknytningar till Figls grupp inom folkpartiet. Österrikiska vederbörande hyste - enligt vad som framgick av samtalet med Gmoser - tydligen förhoppningar om att i nuvarande läge en aktion i ett konkret fall som detta skulle kunna krönas med framgång.

Moskva den 13 december 1953.

Knut Hammarskjöld
(Knut Hammarskjöld)